

Overgebleven Brokken

Hugo Bouter e.a.

Overgebleven Brokken

Verzamelde bijbelstudies

Boeken om de Bijbel
Gouda

Overgebleven Brokken, verzamelde bijbelstudies
Copyright © Boeken om de Bijbel
Druk: Offsetdrukkerij van der Perk, Nieuw-Lekkerland

Eerste editie 2006 Boeken om de Bijbel, Gouda
i.s.m. Chapter Two Trust, Londen
Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn

ISBN 90-70926-458
NUR 707

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*'En toen zij verzadigd waren, zei Hij tot Zijn discipelen:
Verzamelt de overgebleven brokken, opdat niets verloren ga.
Zij verzamelden die dus en vulden twaalf korven met brokken
van de vijf gerstebroden, die overgeschoten waren,
nadat men gegeten had'.*

Johannes 6:12-13

Inhoud

Woord vooraf	11
--------------------	----

Deel I – Meditaties Oude Testament

1. De bron Lachai-Roï	15
2. Juda's zonderegister na het verlaten van zijn broeders	17
3. Dit is Gods vinger	20
4. Een nacht van waken voor de HERE	23
5. Van Egypte naar Kanaän	26
6. Met God in de woestijn	29
7. Elim, een oase in de woestijn	32
8. Een blik in de hemel	34
9. Vaten vol olie	38
10. De omgang om het altaar	40
11. Het ware geluk	44
12. David, Gods knecht	46
13. Christus, onze Beschermmer	48

Deel II – Meditaties Nieuwe Testament

14. Jezus is Heer van de sabbat	53
15. De christelijke doop	56
16. Bartimeüs de blinde	61
17. Een weltoegerust volk voor de Heer	68
18. Wie is de grootste onder u?	72
19. Geluk door gehoorzaamheid	75

20. Het evangelie in een notendop	77
21. De Gemeente als het nieuwe volk van God	80
22. De tempel en het Vaderhuis	84
23. Christus als onze Plaatsbereider	88
24. De Wijnstok en de ranken	92
25. Staan bij het kruis van Jezus	95
26. Vrede laat Ik u	97
27. De leer van de apostelen	101
28. Volharden in de gebeden	104
29. Uit de duisternis tot het licht	110
30. Totdat de dag aanbreekt	113
31. Tot Mozes gedoopt in de wolk en in de zee	118
32. Een nieuwe schepping	122
33. Voor altijd behouden	124
34. Om alles tot volheid te brengen	127
35. De nieuwe mens	130
36. Aäron <i>versus</i> Melchisedek	133
37. Wanneer droeg Christus Zijn bloed in het heiligdom?	136
38. Veilig in de Ark	139
39. De weg van Kain	142
40. Bewaart uzelf	144
41. Uitgaan tot Christus	146
42. Binnengaan in het nieuwe Jeruzalem	148

Deel III – Karakterschetsen

43. Lot, de neef van Abraham	157
44. Gideon en zijn strijders	163
45. Simson – sterk en toch zwak	169
46. Elisa en koning Joas	174
47. Simon van Cyrene – kruisdrager achter Jezus	178

Deel IV – Overzichten

48. Offers en offerdienst in Genesis	185
49. Overzicht van Messiaanse psalmen	189
50. Het evangelie volgens Marcus	191
51. Tempeltaferelen in Lucas	195
52. De brief aan de Efeziërs	201

Woord vooraf

In de handen van de Heer waren vijf broden en twee vissen voldoende om méér dan vijfduizend mensen van voedsel te voorzien. Deze eerste wonderbare spijziging wordt in alle evangeliën vermeld, evenals het verzamelen van de overgebleven brokken. Maar alleen Johannes geeft aan dat de Heer hier toe uitdrukkelijk opdracht gaf. Op Zijn bevel vulden de discipelen maar liefst twaalf handkorven met brokken van de vijf gerstebroden, 'die waren overgelaten door hen die hadden gegeten' (Joh. 6:13 *Herziene Voorhoeve*vert.). De menigte was volledig verzadigd, maar er mocht niets verloren gaan van dat wat overgebleven was. Het gevolg was dat er een mand met brokken overbleef *voor ieder van de twaalf discipelen!* Dit leerde hen niet verkwistend te zijn, nu het wonder voorbij was. Nog enige tijd zouden zij de herinnering eraan bij zich dragen en ervan kunnen genieten.

Dit voorbeeld leert ons zuinig te zijn met het gééstelijk voedsel dat de Heer ons aanreikt, ook al zijn het maar 'overgebleven brokken' (geen complete maaltijden in de zin van complete Schriftverklaringen). Telkens opnieuw voeden wij ons met de rijkdommen van Gods Woord en wij mogen die niet *verspillen*. De Heer voorziet niet alleen in onze directe behoeften, er blijft ook nog genoeg over. Christus geeft *overvloed*. Dat is ook de ervaring van broeders die arbeiden in woord en leer (1 Tim. 5:17).

De mand met 'overgebleven brokken' die ik hierbij de lezer aanbied, bestaat grotendeels uit stukken die nog niet eerder

zijn gepubliceerd – soms wat kleiner, soms wat groter. Het zijn er in totaal tweeënvijftig geworden, één dus voor iedere week van het jaar, wanneer men het als een soort dagboek of werkboek wil gebruiken. Veel materiaal is speciaal geschreven voor het elektronische magazine 'Rechtstreeks' (dit is gratis te downloaden via www.oudesporen.nl). Verder moet nog worden vermeld dat de eerste drie karakterschetsen door mij vrij vertaald en bewerkt zijn uit het Engels. Deze zijn van de hand van David Reid, een Amerikaanse bijbelleraar.

Het is mijn oprechte wens dat de Heer dit geestelijk voedsel zal zegenen, zodat velen erdoor worden opgebouwd in het allerheiligst geloof.

Gouda, voorjaar 2006

Deel I

Meditaties
Oude Testament

1

De bron Lachai-Roï

*‘En de Engel des HEREN trof haar aan bij een waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Sur (...)
Toen noemde zij de naam des HEREN, die tot haar gesproken had:
Gij zijt een God des aanzien; want, zei zij, heb ik hier ook omgezien naar Hem, die naar mij ziet? Daarom noemt men die put: de put Lachai-Roï’.*

Genesis 16:7-14

Gods openbaring aan Hagar bij de bron Lachai-Roï leidde ertoe dat zij dankbaar de naam van de Heer aanriep. De ‘God des aanzien’ had naar haar omgezien en Zich over haar ontfermd. En Hij had haar de juiste weg gewezen, ook al was die niet eenvoudig voor haar.

Let nu op Hagers reactie. Die is van groot belang voor iedere gelovige die drinkt van het water des levens. Het noemen van de naam van de Heer (Gen. 16:13), is in feite een daad van *aanbidding*. Het is het erkennen en het uitspreken van alles wat Hij voor ons is. Dat willen wij als christenen ook graag doen en daarom roepen wij God aan als onze *Vader*, in Jezus Christus onze Heer. Wij mogen Zijn grootheid uitspreken in onze liederen, gebeden en dankzeggingen. Daarom is dit het hart van de christelijke eredienst, zoals de apostel ook bevestigt: ‘Laten wij dan door Hem God voortdurend een loffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die **Zijn naam** belijden’ (Hebr. 13:15). De dankbare reactie, het antwoord op Gods openbaring aan ons in Jezus Christus, is dat wij onze God eren en verheerlijken

en Zijn kostbare naam prijzen in onze liederen en gebeden. Evenals Hagar kennen wij Hem als de *levende God*, die in Zijn verkiezende genade naar ons heeft *omgezien*. Wij dienen de *levende* en waarachtige God. Wij hebben een *levende Heer*, die dood en graf heeft overwonnen.

Genesis 24 en 25 voegen nog iets hieraan toe. De bron Lachai-Roi werd later namelijk Isaaks woonplaats in het Zuiderland (Gen. 24:62; 25:11). Wij zien deze bron in het leven van Isaak dus als een permanente verblijfplaats, een vaste woonplaats. Zo zou het ook met ons moeten zijn. Wij komen niet alleen maar 'toevallig' bij de bron die God ons aanwijst op onze tocht door de woestijn. Nee, wij mogen daar *woning* maken. Dat is Gods bedoeling. Hij wil ons daar zegenen, zoals Hij ook Isaak zegende. Daarom zegt de psalmdichter: 'Welzalig zij die in Uw huis *wonen*, zij loven U gestadig' (Ps. 84:5). Zo wordt een rondtrekkende pelgrim die in de woestijn van dit leven naar water smacht, later een priester in Gods huis. Hij heeft daar dan zijn verblijfplaats gevonden, een plaats van voortdurende gemeenschap met de God die leeft, een plaats van ononderbroken zegen (Gen. 25:11). Te leven, te wonen bij de Bron is méér dan het hebben van een incidentele ontmoeting met Hem!

2

Juda's zonderegister na het verlaten van zijn broeders

'In die tijd trok Juda van zijn broeders weg'.

Genesis 38:1

Dit hoofdstuk vormt een onderbreking in de geschiedenis van Jozef, die door zijn broers werd verkocht naar Egypte. Eigenlijk hadden zij hem willen doden, maar Juda had het advies gegeven dat niet te doen en hem te verkopen aan de Ismaëlieten (Gen. 37:26-27). Maar tegenover zijn vader nam Juda geen afstand van de verkeerde handelwijze van de broers. In Genesis 38 zien wij hem een eigen weg gaan en wegtrekken van zijn broers. Misschien wilde hij een eigen toekomst opbouwen en onafhankelijk zijn.

(1) Het verlaten van zijn broeders is – geestelijk toegepast – in ieder geval geen gunstige zaak geweest. Het is juist goed en liefelijk als broeders ook tezamen wonen (Ps. 133:1). Het weggaan uit het midden van de 'broeders' is nieuwtestamentisch gezien zelfs het kenmerk van een 'antichrist' (1 Joh. 2:19). Sommige vertalingen spreken van het 'afdalen' van Juda in vers 1, zoals later ook Jona *afdaalde* toen hij een weg insloeg die hem van God wegvoerde. De consequentie van Juda's handelen was dat hij verbindingen aanging met een verdorven, afgodische wereld. Hij huwde de dochter van een *Kanaäniet* (vs. 2). Dit was geheel in strijd met Gods bedoelingen voor Zijn uitverkoren volk, dat afgezonderd van de heidenen de HERE met een

toegewijd hart moest dienen. Maar ook nu kan het voorkomen dat een gelovige een óngelijk juk aangaat met een ongelovige (2 Kor. 6:14-18). Het is opmerkelijk dat het boek Zacharia eindigt met de profetische woorden: 'En er zal te dien dage *geen Kanaäniet* meer zijn in het huis van de HERE der heerscharen' (Zach. 14:21).

(2) Juda's nageslacht diende evenmin de HERE. Er, de eerstgeborene van Juda, wekte het misnoegen van de HERE op en de HERE doodde hem (vs. 7). Hoe zou de relatie tussen vader en zoon (Juda ten opzichte van Er) zijn geweest? De zonde in het leven van de eerstgeborene wekte in ieder geval Gods toorn op en deze zonde werd door Hem in Zijn rechtvaardige regering ook gestraft. *Er* stierf. Er is zonde tot de dood, zo bevestigt de apostel Johannes (1 Joh. 5:16). Dat is zonde die zo ernstig is, dat herstel niet meer mogelijk is. Dit moet ook tot Juda's hart hebben gesproken, hij was immers een 'godlover' (dat is de betekenis van zijn naam).

(3) Vervolgens zien wij het falen van Juda's zoons in hun onderlinge relaties. Ook wij kunnen als leden van Gods 'huisgezin' falen in onze onderlinge betrekkingen en niet voldoen aan verplichtingen ten opzichte van onze broeders en zusters. Dat kan in ernstige gevallen leiden tot de dood, zoals dat ook gebeurde met Onan, Juda's tweede zoon, die weigerde zich te houden aan de eisen van het zwagerhuwelijk (vs. 8-10).

(4) Daarna volgden nog drie ernstige zonden van Juda *ten opzichte van Tamar*, zijn schoondochter. In de eerste plaats *loog* hij tegenover haar, toen hij haar beval als weduwe in het huis van haar vader te gaan wonen. Zijn bedoelingen waren niet oprecht (vs. 11). God, die de harten kent en weet wat de mensen denken en wensen, heeft het laten optekenen in Zijn Woord. Het is ook beschreven tot waarschuwing voor ons. Voor God kan niets verborgen blijven. Dit onrecht tegenover Tamar werd heelaas gevolgd door nog grovere zonden.

(5) Na het sterven van Juda's eigen vrouw volgde het overspel met Tamar. De zonde van hoererie – hier zelfs *incest* – is niet slechts zonde tegen Gods gebod, maar ook zonde tegen het eigen lichaam, dat immers een tempel dient te zijn van de Heilige Geest (1 Kor. 6:18-20). De zonde vernedert en degra-deert de mens tot het niveau van een redeloos dier.

(6) Tenslotte was daar de zonde van *huichelarij* bij Juda op grond van zijn dubbele moraal. Hij wilde zijn schoondochter zelfs laten doden, een vorm van 'eerwraak' (vs. 24). Maar de terechtstelling van Tamar ging niet door en Juda moest erkennen dat zij rechtvaardiger was dan hij (vs. 26 Statenvert.). Hij beleed daarop eerlijk zijn zonde en onthield zich van verdere onreinheid. Maar wat een wonder van genade is het dat zowel Juda als Tamar en haar nageslacht genoemd worden in het geslachtsregister van onze Heer en Heiland Jezus Christus (Matt. 1:3). Er is geen zonde te groot om vergeven te kunnen worden, en geen enkele berouwvolle zondaar zal door de Heiland met lege handen worden weggezonden.

3

Dit is Gods vinger

*'Alle stof der aarde werd muggen in het gehele land Egypte.
Ook de geleerden deden hetzelfde om door
hun toverkunsten de muggen te voorschijn te brengen;
maar zij konden het niet.
En de muggen kwamen op mens en dier.
Toen zeiden de geleerden tot Farao: Dit is Gods vinger'.*

Exodus 8:17-19

Gods vinger wordt in de Bijbel gebruikt als een symbool van Zijn *macht*. Wij zien dit zowel bij de *schepping* als bij de *her-schepping*, en ook bij het komende *gericht*:

(1) De schepping

Hiervan zegt de psalmdichter vol bewondering: 'Aanschouw ik Uw hemel, het werk van Uw vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en het mensenkind, dat Gij naar hem omziet?' (Ps. 8:4-5). God is de Bouwmeester van het heelal en Zijn vingers hebben alles toebereid. Dat geldt ook voor ieder mens afzonderlijk. David zegt dat God hem in de schoot van zijn moeder heeft geweven en hem wonderbaar heeft toebereid (Ps. 139:13-14). Jeremia gebruikt het beeld van de pottenbakker (Jer. 18). Wij zijn als leem in Zijn handen.

(2) De verlossing

Helaas is de mens in de zonde gevallen. Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood (Rom. 5:12). Wij hebben verlossing nodig, heil, redding, bevrijding. De exodus uit Egypte is een mooie illustratie hiervan. De verlossing, het heil des Heren trad daarin aan het licht (Ex. 14:13-14). Met een sterke hand leidde Hij Zijn volk uit Egypte (Ex. 13:9). Bij de gebeurtenissen die daaraan voorafgaan, is ook weer sprake van Gods vinger. De plagen, de oordelen over Egypte, waren het werk van Zijn hand. Profetisch spreken ze van de oordelen die de wereld in de eindtijd zullen treffen (vgl. het boek Openbaring). De wereld gaat ten onder, maar God verlost Zijn volk uit een boze en vijandige wereld. Hij brengt zelfs leven te voorschijn uit het stof van de dood. Dat is Gods vinger (Ex. 8:19).

(3) De heiliging

Na de verlossing gaat God Zijn weg met het volk dat Hij voor Zichzelf heeft bestemd en geheiligd. Er is principiële, maar ook praktische heiliging. Het *eerste* zien wij in de geschiedenis van Israël bij de uittocht en het gebeuren bij de berg Sinai, het *tweede* is de uitwerking daarvan in de dagelijkse levenspraktijk. Mozes kreeg van de HERE de twee stenen tafelen, 'beschreven met de vinger Gods' (Deut. 9:10; 10:4). God deed alles wat nodig was om het volk te leiden aan Zijn hand.

Maar als de wet van God niet in het hart staat gegraveerd (zoals bij Christus Zelf, Ps. 40:9), blijft zij krachteloos. Daarom was er ook een *béter* verbond nodig, een *nieuw* verbond (Hebr. 8:10). Christus, die de wet heeft vervuld, wordt nu door de Geest van de levende God geschreven, niet op tafelen van steen, maar op tafelen van vlees, d.i. in de harten van de gelovigen (2 Kor. 3:3). Bent u ook een brief van Christus? Dat is echte heiligmaking.

(4) Het oordeel

God heeft het héle oordeel gelegd in handen van de Zoon (Joh. 3:35; 5:22). Hij heeft Hem macht gegeven om gericht te houden, omdat Hij de Zoon des mensen is (Joh. 5:27). God zal op een dag (d.i. de dag van Christus) de wereld rechtvaardig oordelen door een Man, die Hij heeft aangewezen, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken (Hand. 17:31). De *vingers* van een mensenhand, die koning Belsassar het oordeel aankondigden dat hem die nacht zou treffen, waren daarvan een voorproef (Dan. 5:5,24). Wat is beter: Zijn machtige hand nu te ondervinden in redding en bevrijding (vgl. Luc. 11:20), of straks getroffen te worden door Zijn oordelen?

4

Een nacht van waken voor de HERE

*'Het vlees zullen zij **dezelfde nacht** eten (...)
Want Ik zal **in deze nacht** het land Egypte doortrekken (...)
De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was vierhonderd en dertig jaar. En na vierhonderd en dertig jaar, juist op de dag af, gingen al de legerscharen des HEREN uit het land Egypte. Een **nacht van waken** was dit voor de HERE, om hen uit het land Egypte te leiden. Dit is de **nacht van waken** ter ere van de HERE voor alle Israëlieten in hun geslachten'*

(Ex. 12:8,12,40-42).

*'Toen zei Jezus tot hen: U zult allen over Mij ten val komen **in deze nacht** (...) Toen zei Hij tot hen: Mijn ziel is zeer bedroefd tot de dood toe; blijft hier en **waakt** met Mij'*

(Matt. 26:31,38).

*'Van het zesde uur af nu kwam er **duisternis** over het hele land tot het negende uur toe. Omstreeks het negende uur nu riep Jezus met luider stem de woorden: Eli, eli, lemá sabachtháni? dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'*

(Matt. 27:45-46).

*Want ik heb van de Heer ontvangen, wat ik u ook heb overgegeven, dat de Heer Jezus **in de nacht** waarin Hij overgeleverd werd, brood nam; en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en zei: 'Dit is Mijn lichaam, dat voor u is; doet dit tot Mijn gedachtenis'*

(1 Kor. 11:23-24).

Misschien kent u wel het lied uit de bundel van Johannes de Heer:

*'t Is middernacht en in de hof,
buijt, tot de dood bedroefd, in 't stof,
de Levensvorst; in Zijn gebeên,
doorworstelt Hij Zijn strijd alleen.*

Dit lied vertolkt heel treffend de eenzaamheid van de Heer in de hof Getsemane en het zielenlijden dat Hij, wakend en biddend, geheel alleen doorworstelde. Zijn discipelen begrepen niets van Zijn strijd, hoewel zij die nacht het Pascha met Hem hadden gegeten en Hij daarna het Avondmaal had ingesteld. Zij zouden Hem verlaten en van Hem vluchten, en Petrus zou Hem verloochenen.

Het was een *nacht van waken* voor de Heer Jezus, maar er was niemand die Hem begreep en die Hem bijstond. Na de nacht in de hof Getsemane zou de 'nacht' van Golgota volgen en de verschrikkingen daarvan stonden de Heer duidelijk voor ogen. Maar er waren géén vertroosters, niet in de hof en evenmin op de heuvel Golgota. Toch heeft de Heer Zelf steeds aan Zijn discipelen gedacht, want Hij heeft hen liefgehad 'tot het einde' (Joh. 13:1). En daarom had Hij reeds eerder in die nacht waarin Hij werd overgeleverd, brood en beker aan de discipelen gegeven, opdat zij Hem altijd zouden gedenken en Zijn dood zouden verkondigen – totdat Hij komt!

De nacht waarin de Heer het Pascha at met Zijn discipelen, verwees naar die bange nacht in Egypte, toen de HERE Zijn volk door een verheven hand uit het land van de slavernij leidde. Het bloed was aangebracht aan de deurposten van de huizen van de Israëlieten, het lam was geroosterd in het vuur en het werd gegeten door de pelgrims die gereed stonden om te vertrekken – de lendenen omgord, de schoenen aan de voeten en de staf in de hand. Het was een gedenkwaardige nacht, een nacht van waken voor het volk van God, maar bovenal een

nacht van waken voor de *HERE Zelf* – en tevens een nacht van waken *ter ere van de HERE*.

Zoals het Pascha de Israëlieten herinnerde aan de verlossing uit Egypte, zo bepaalt het Avondmaal ons bij de grote verlossing die op Golgota tot stand is gebracht, toen de Heer de woorden riep: 'Het is volbracht!' Het verzoeningswerk van het Lam van God beveiligd ons voor de komende toorn. De wereld is reeds geoordeeld – voor het geloof is dat een realiteit. En wij zijn op weg naar het Beloofde Land, naar de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem. Maar dit alles hebben wij te danken aan 'de arbeid der ziel' van onze Heer en Heiland, aan Zijn moeitevol lijden (Jes. 53:11) – kortom, aan de nacht van Getsemane en de uren van duisternis op het kruis van Golgota.

Zullen wij die nacht nooit vergeten? De Heer Zelf heeft het aan Zijn discipelen gevraagd en daarom heeft Hij, in de nacht waarin Hij werd overgeleverd, tekenen ingesteld en aan ons toevertrouwd, symbolen die ons telkens weer herinneren aan de diepte en de hoogte van Zijn werk, de reikwijdte van Zijn lijden. De verlossing uit Egypte was om zo te zeggen het *begin*. Gods volk moest echter van veel grótere vijanden worden bevrijd: de machten van zonde, dood en Satan. Daarom moest die tweede 'nacht' volgen, een nacht van waken voor de Heer Jezus, in de eenzaamheid van de hof en in de drie uren van duisternis op het kruis. Laten wij Hem daarvoor prijzen en Hem eeuwig grootmaken! Het is volbracht!

Van Egypte naar Kanaän

'(...) want met een sterke hand heeft de HERE u uit Egypte geleid'.

Exodus 13:9

Dit is misschien een vreemde vraag als je gewend bent aan het Hollandse polderlandschap: Ben je in Egypte (1), ben je op weg naar Kanaän (2), of leef je daadwerkelijk in het Beloofde Land (3)? Het gaat ons om de gééstelijke toepassing van deze begrippen. Egypte staat voor de wereld zonder God. De wereld zal evenals Egypte destijds door Gods oordelen, door de plagen van de eindtijd worden getroffen. De Heer Jezus heeft ons echter getrokken uit de tegenwoordige boze wereld of 'eeuw', d.i. het bestel van de wereld in de *huidige* tijd (Gal. 1:4). Daartoe is Hij voor ons gestorven en heeft Hij Zichzelf gegeven voor onze zonden. Hij is het ware Paaslam, en de Rode Zee is een beeld van Zijn dood vóór ons. Het kruis maakt scheiding tussen ons en deze wereld (Gal. 6:14).

Het bloed van Christus, het ware Paaslam (1 Kor. 5:7), beveiligt ons nu reeds voor het oordeel dat de wereld zal treffen in de eindtijd. Gods Zoon, die wij uit de hemelen verwachten, redt ons van de komende toorn (1 Tess. 1:10). In het type van de Rode Zee zien wij Zijn dood en opstanding vóór ons. De verlossing uit de macht van de wereld en haar overste, de satan, is reeds een feit voor iemand die de Heer toebehoort; deze geestelijke verlossing leidt tot de jubelzang van de vrijheid (Rom. 8; vgl. Ex. 15). Maar dan zijn wij nog niet in Kanaän, het hemelse erfdeel dat ons is toegezegd. Wij zijn pelgrims op weg naar de

heerlijkheid. De ‘woestijn’ is het land van de dood, een dor en droog land zonder water, waar wij als gelovigen doorheen trekken en waar wij zijn aangewezen op hulp van Boven, op hémelse hulpbronnen. Het nieuwe leven voedt zich met het ware Manna uit de hemel en het water uit de Rots (1 Kor. 10:4).

In de brieven van het Nieuwe Testament is deze parallel met Israël duidelijk te volgen. Het volk trok niet onmiddellijk triomferend het Beloofde Land binnen. Zo is er in het Nieuwe Testament verschil met betrekking tot de mate van éénmaking, van *vereniging* van de gelovige met Christus. In Romeinen en Galaten zijn wij met Christus gestorven aan de zonde, aan de wet en aan de wereld – je kunt zeggen: verlost uit Egypte en aan de overkant van de Rode Zee, die spreekt van Christus’ dood vóór ons. Maar hoewel wij daar de jubelzang van de bevrijding zingen (Rom. 8 en Gal. 4), zijn wij nog in de woestijnsituatie. Wij zijn op reis naar de toekomstige heerlijkheid. God laat ons in de ‘woestijn’ echter het hemelse plan zien van Zijn Gemeente, zoals Israël bij de Sinai kennis nam van de voorschriften ten aanzien van Gods heiligdom – het voorbeeld dat aan de middelaar Mozes werd getoond op de berg (vgl. 1 en 2 Korintiërs en Galaten).

Kolossenzen en Efeziërs gaan echter veel verder. In Kolossenzen zijn wij om zo te zeggen in Gilgal, waar het vlees wordt geoordeeld en afgewenteld: ‘(...) doodt dan de leden die op de aarde zijn’ (Kol. 3:5). Vanuit dit uitgangspunt kunnen wij het Beloofde Land verkennen en in bezit nemen, dus ‘zoeken en bedenken de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand’ (Kol. 3:1,2). In Efeziërs zijn wij echter mét Christus opgewekt en ín Hem zelfs geplaatst in de hemelse gewesten, waar al onze geestelijke zegeningen te vinden zijn voor het aangezicht van onze God en Vader (Ef. 1 en 2). Dat is de eigenlijke christelijke *positie*: volmaakt in Christus vóór God gesteld. Daarom zegt Efeziërs 2:8 ook dat de behoudenis reeds ons deel is.

Maar in de 'woestijnbrieven' in het Nieuwe Testament is dat nooit zo, daar zijn wij steeds *op weg* naar het hemelse einddoel, naar de definitieve behoudenis. Deze brieven beschrijven onze praktische *toestand* op aarde (naast Romeinen en 1 en 2 Korintiërs, ook Filippenzen, Hebreëën, en 1 Petrus). Maar soms is het niet exact in een schema te krijgen. Zo zegt Romeinen 8 dat wij naar Gods eeuwig voornemen reeds *verheerlijkt zijn* (8:30)! Gods heilsplan van eeuwigheid tot eeuwigheid is onze zekerheid, de garantie dat wij het einddoel echt zullen bereiken. Zijn plannen falen niet.

Zowel de Jordaan als de Rode Zee zijn dus beelden van de dood van Christus, maar de 'besteming' is verschillend. In het ene geval is dat de woestijn, om daar in nieuwheid des levens te wandelen (Rom. 6), en in het andere geval is dat het Beloofde Land (de hemelse gewesten) met al zijn zegeningen. De Heer Jezus Zelf is niet het Beloofde Land, maar de *Vrucht* ervan. De regen van boven en de waterbronnen spreken van de vruchtbaarmakende werking van de Heilige Geest. De vrucht van de Geest moet in ons zichtbaar worden, zodat wij veranderd worden naar het beeld van Christus. Het manna is het voedsel voor de woestijn. Dit spreekt van Christus als het ware brood des levens (vgl. Joh. 6). Het oude of overjarige koren – de verheerlijkte Heer in de hemel – is het voedsel van het land Kanaän (vgl. Joz. 5).

Met God in de woestijn

*'Drie dagreizen trokken zij door de woestijn zonder water te vinden.
En zij kwamen in Mara, maar zij konden het water van Mara
niet drinken, omdat het bitter was'.*

Exodus 15:22-27

De eerste woestijnervaringen na de uittocht

Nadat Israël uit Egypte was geleid, zong het aan de overzijde van de Schelfzee het lied van Mozes, de jubelzang van de bevrijding (Ex. 15:1-18). De Israëlieten waren verlost uit de slavernij, God had hun welgedaan. Het was begrijpelijk dat zij een lofzang zongen. In dat lied zongen zij ook reeds over het Beloofde Land dat zij zouden beërven, en over het heiligdom dat God daar zou stichten. Maar zover was het helaas nog niet, eerst wachtte de reis door de woestijn.

In de woestijn zouden zij God gaan dienen, zoals Mozes tegenover Faraó reeds had aangekondigd: 'Wij willen drie dagreizen ver de woestijn intrekken en de HERE, onze God, offers brengen, zoals Hij ons gezegd heeft' (Ex. 7:16; 8:27-28). Daarvan lezen wij echter niets in Exodus 15. Inderdaad trokken zij drie dagen door de woestijn, maar aan het brengen van offers kwamen zij niet toe. Dat gebeurde pas later bij de Sinai (Ex. 18:12; 24:3vv.). Noch bij Mara, noch bij Elim was er sprake van het brengen van offers. Integendeel, wij zien hier een morrend en klagend volk. Het loflied was verstomd. Zij vonden geen water in de woestijn. Dat was de eerste 'woestijnervaring', de eerste

moeilijke les die het verlore volk moest leren op de tocht naar Kanaän.

De woestijn is het land van de dood. Het is een dor en dorstig land, zonder water (Ps. 63:2). Het is een beeld van de wereld als het terrein dat het nieuwe leven niets te bieden heeft, de plek waar wij worden beproefd (Statenvert.: 'verzocht'). In de woestijn leren wij wie wijzelf zijn, maar ook Wie God is (Deut. 8:2-4). Wij leren daar *gehoorzaamheid* aan God en *vertrouwen* op God. De ziel van de gelovige dorst daar naar God, ja, zelfs zijn vlees smacht naar Hem. Wij leren daar alles te verwachten van hemelse hulpbronnen.

God Zélf voorziet Zijn volk in de woestijn van spijs en drank: brood uit de hemel en water uit de steenrots. Met Hem kunnen wij in de woestijn van dit leven onze weg vinden. Naast het manna waren er ook nog de kwakkels: in de avond gaf de HERE hun vlees te eten en in de morgen volop brood. In verband met het manna vinden wij tevens de instelling van de sabbat (Ex. 16). Die heeft een diepe profetische en geestelijke betekenis. Er blijft nog een sabbatsrust over voor het volk van God (vgl. Hebr. 4:9). Later vinden wij het twistwater van Massa en Meriba, alsmede de strijd met Amalek (Ex. 17:7vv.).

Overzicht van Exodus 15-17

Dit waren de eerste woestijnervaringen van het volk Israël na de uittocht uit Egypte, volgens het bericht van Exodus 15 tot 17. Wij hebben hier ook enkele nadere openbaringen aangaande *de naam des Heren* (Ex. 15:26; 17:15).

Deze ervaringen hebben ons als nieuwtestamentische gelovigen heel veel te zeggen, o.a. over:

- (1) het lied van de verlossing, de jubelzang van de bevrijding (vgl. Rom. 8);
- (2) het manna, het brood uit de hemel (Joh. 6);
- (3) het verborgen manna voor het aangezicht des Heren (Openb. 2:17);
- (4) de sabbatsrust die overblijft voor Gods volk (Hebr. 4:9);
- (5) het water uit de rots (1 Kor. 10:4);
- (6) de strijd tegen het vlees (Gal. 5:16vv.);
- (7) het hemelse hogepriesterschap van Christus (Hebr. 4:14vv.).

Gods volk is ook nu op reis door de 'woestijn'. Wij zijn op weg naar een beter, dat is een hémels vaderland. De parallellen met Israël vinden wij met name in Romeinen, 1 en 2 Korintiërs, Galaten en Hebreëen. Probeer dit voor uzelf eens nader uit te werken. Na deze eerste ervaringen met God in de woestijn treffen wij de Israëlieten aan bij de berg Gods, de berg Sinai. Daar maakte Hij Zichzelf verder aan Zijn volk bekend, sloot Hij Zijn verbond met hen en gaf hun Zijn wetten en inzettingen (Ex. 18-24). Hier werd ook de bouw van de tabernakel, een draagbaar heiligdom voor de God van Israël, voorbereid (Ex. 25-40). Dit heeft ons als gelovigen ook veel te zeggen in verband met de opbouw van de Gemeente in onze tijd.

Elim, een oase in de woestijn

‘Daarna kwamen zij in Elim; daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water’.

Exodus 15:22-27

Na Mara volgde tijdens de woestijnreis de oase Elim (dat betekent: ‘bomen’, terebinten of palmen). In Mara was het water bitter. Maar in Elim dronk Israël volop van het water des levens: ‘(...) daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water’ (Ex. 15:27). Hier werd de kudde van God aan rustige wateren gevoerd en lag ze neer in grazige weiden (Ps. 23:2). Alles sprak van Gods zorg voor Zijn volk. Het was een volheid van weldaden die God aan Zijn volk bewees. In Elim was er louter zegen te vinden:

- (1) Maar liefst *twaalf* bronnen om uit te drinken, voor iedere stam een bron.
- (2) De schaduw, de bescherming van *zeventig* palmbomen tegen de hitte.
- (3) Een veilige legerplaats *aan het water*.

Alles getuigde van een volmaakte orde en rust. De getallen **twaalf** en **zeventig** vinden wij zowel in verbinding met Israël als met de Gemeente. Zoals er twaalf stamvaders voor Israël waren, waren er ook twaalf apostelen voor de Gemeente. Zij hebben het fundament van de Gemeente gelegd (Ef. 2:20). Er waren zeventig oudsten, die in Israël een speciale plaats innamen (Ex. 24:1). Vergelijk hiermee het latere sanhedrin, dat

uit zeventig leden bestond plus de hogepriester. De oudsten waren o.a. verantwoordelijk voor de rechtspraak (Ex. 18:22).

In het Nieuwe Testament vinden wij niet alleen twaalf apostelen die werden uitgezonden door de Heer Jezus, maar later volgde ook de uitzending van de zeventig (Luc. 10:1). Wij staan nog steeds op het fundament dat de apostelen hebben gelegd. Wij laven ons nog steeds aan de bronnen die zij ons hebben nagelaten in het geïnspireerde Woord van God. Wij legeren ons nog steeds 'dàár aan het water' (dit contra het geloof in buiten-bijbelse openbaring, visioenen e.d.). Het levende water blijft stromen voor ieder die gelooft. Wij rusten ook nog steeds in de schaduw, de veilige bescherming van de 'zeventig palm-bomen', d.w.z. de oudsten en de vele gaven die de verheerlijkte Heer ons uit Zijn volheid geeft (Ef. 4:7vv.). Elim – deze oase in de woestijn is als het ware een voorsmaak van het Beloofde Land, de hemelse rust.

Een blik in de hemel

'Micha zei: Daarom, hoor het woord des HEREN.

Ik zag de HERE op Zijn troon zitten, terwijl het ganse heer des hemels aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerhand stond.

En de HERE zei: wie zal Achab verleiden, zodat hij optrekt en sneuvelt te Ramot in Gilead? De een zei dit en de ander dat.

Toen trad er een geest naar voren en stelde zich voor de HERE en zei: ik zal hem verleiden. De HERE vroeg hem: waarmee?

Hij antwoordde: ik zal heengaan en een leugengeest worden in de mond van al zijn profeten. Toen zei Hij: gij moet hem verleiden, en gij zult er ook toe in staat zijn; ga heen en doe het. Nu dan, zie, de HERE heeft een leugengeest gegeven in de mond van al deze profeten van u, en de HERE heeft onheil over u besloten'.

1 Koningen 22:19-23

Gods troonzaal

Het belang van dit hoofdstuk uit 1 Koningen wordt wel eens onderschat, denk ik. Het is niet zo'n bekend Schriftgedeelte, maar dat is niet terecht. Het is in feite vergelijkbaar met de bekende eerste twee hoofdstukken van het boek Job, doordat het ons een blik verschaft in de hemel en in de troonzaal van de Almachtige. De rol van de satan en zijn machten wordt eveneens belicht, tot lering en tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen (1 Kor. 10:11).

In het voorgaande hoofdstuk lezen wij dat er nooit iemand is geweest, 'die zich zó verkocht heeft als Achab om te doen wat

kwaad is in de ogen des HEREN, waartoe zijn vrouw Izebel hem heeft aangezet' (1 Kon. 21:25). Dit is een soort conclusie, een samenvatting van het leven van Achab; hoop op verbetering is er niet meer. Tegen die achtergrond moeten wij dit toneel in de hemelse troonzaal verstaan, waarbij Achab wordt uitgeleverd aan de machten van het kwaad. God oefent ook gezag uit over deze machten, over 'het ganse heer des hemels' – en het boek Job laat ons zien dat de satan geen stap verder kan gaan dan God toestaat. God schakelt deze machten in, nu Achab de maat van zijn zonden heeft volgemaakt en hij in Gods rechtvaardige regering opzigezet wordt.

Verleiding en valse profetie

Er trad een (boze) geest naar voren en deze stelde zich voor de HERE (vs. 21). Niet alle gevallen engelen hebben echter zoveel bewegingsvrijheid, zoals de brief van Judas laat zien (Jud.: 6). God maakte hier gebruik van een *leugengeest*, zoals wij lezen in vers 22 en 23. Deze geest kreeg macht over de héle groep van vierhonderd profeten. Ik ga ervan uit dat dit 'profeten des HEREN' waren (vgl. vs. 5). De profeten van Baäl waren immers met het zwaard gedood (1 Kon. 19:1). Deze profeten van Jahweh stonden nog steeds in dienst van de goddeloze Achab, maar daardoor compromitteerden zij zichzelf.

Gelukkig was er nog een andere profeet van de HERE. Het was een eenling, die alleen onheil profeteerde over de koning; daarom haatte Achab hem. Het was Micha, de zoon van Jimla (vs. 8). Micha zocht Gods eer, niet de eer van mensen. Zijn naam betekent: 'Wie is als Jahweh'. De naam Jimla houdt verband met 'volheid', 'vervullen'. De Heer zal Zijn woord vervullen, maar de vraag is of Hij ons hiertoe kan gebruiken. De profeet Micha staat hier tegenover Sidkia (Zedekia), de zoon van Kenaäna, en een grote groep van vierhonderd profeten, die alleen maar gunstig spraken voor koning Achab.

De valse profeet had echter ook een mooie naam, want Sidkia betekent: 'Mijn gerechtigheid is Jahweh'. Kenaäna betekent waarschijnlijk: 'laagland'. Een mooie naam zegt niet alles. Zelfs een ware gelovige is niet immuun voor misleiding. Wij moeten op onze hoede zijn. Valse profetie werkt aanstekelijk. De vermenging van waarheid en leugen streelt het gehoor. Wij leven in de laatste dagen, waarin vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld. Misschien tooien zij zich ook met mooie namen, zoals 'de heiligen der laatste dagen'. Maar de toetssteen is of zij Jezus Christus als in het vlees gekomen belijden (1 Joh. 4:1-6).

Het claimen van Gods Geest

Misschien moeten wij in deze situatie meer denken aan profeten, die profeteren in de trant van: 'Vrede en veiligheid, en geen gevaar' (vgl. Jer. 6:13-14; 1 Tess. 5:3). Het zijn broodetende profeten, die een succes-evangelie prediken. Zij bespelen de mensen; zij doen mee met de massa. Maar wat zij ons voorspiegelen is een fata morgana. Zij beseffen niet dat het oordeel – ook over de afvallige christenheid – voor de deur staat. Zo ging het ook hier, zoals al snel bleek. Want diezelfde dag sneuvelde Achab in de strijd met de Arameeërs; zo kwam de koning dóód Samaria binnen (vs. 37). Er bleef niets over van de machtsdroom, de eenheidsdroom. Zo zal het ook gaan met de valse kerk, die het Woord van de levende God heeft losgelaten.

De profeet Sidkia profileerde zichzelf in dit hoofdstuk als de leider van deze groep profeten, die zich vereenzelvigden met het lot van Achab – tot hun eigen schande, zoals nog diezelfde dag zou blijken. Hij deelde Achabs haat ten opzichte van de ware man Gods. Hij sloeg Micha op de kaak en zei: 'Hoe zou de Geest des HEREN van mij geweken zijn om tot u te spreken?' (vs. 24). Het is belangrijk aandacht te schenken aan de claim van deze valse profeet, omdat wij die vandaag de dag ook kunnen horen. De kern ervan is dat men meent te kunnen beschik-

ken over de Geest van God. Zulke mensen beweren dat *zij* zich bewegen in de stroom van de Geest; *zij* hebben de zalving van de Geest; *zij* verrichten wonderen en tekenen, *zij* hebben een machtige genezingsbediening, etc. Het is dezelfde claim die Sidkia had. Maar de Geest van God is vrijmachtig. Hij bindt Zichzelf niet aan boze mensen, die 'misleiden en misleid worden' (2 Tim. 3:13).

Het zag er voor Micha niet zo goed uit. Hij zong niet mee in het koor van de profeten van de koning; daarom werd hij in de gevangenis geworpen. Maar God was met hem. Jesaja zegt van de Knecht des HEREN: '(...) want Ik wist dat Ik niet beschaamd zou worden. Hij is nabij, die Mij recht verschaft' (Jes. 50:7-9; vgl. Rom. 8:33-34). Dat gold ook voor Micha als dienstknecht van de HERE. Nog in de loop van diezelfde dag bleek wie er werkelijk een profeet van de HERE was.

Vaten vol olie

'Ga heen, vraag buitenshuis vaten van al uw buren, ledige vaten; laat het er niet weinige zijn (...) en giet in al die vaten; en wat vol is, moet u laten wegzetten'.

2 Koningen 4:3-4

Bijbelse beelden van de vervulling met de Geest

Waar mee vullen wij het hart en het leven van de mensen in onze omgeving, bijvoorbeeld kinderen of anderen die de Heer nog niet kennen? Zij zijn allemaal te vergelijken met 'lege vaten'. Proberen wij ze te vullen met de dingen van God, met het Woord van God, met de dingen van de Heilige Geest? Laten wij niet twifelen aan Gods beloften en dit werk, deze opdracht van Hemzelf, in het geloof beginnen en ook voltooien. Een belangrijke voorwaarde daartoe is dat wij zelf 'olie' in huis hebben, zoals deze weduwe die had. De olie is hier, zoals op zoveel andere plaatsen, een beeld van de werking en de tegenwoordigheid van de Heilige Geest. Hij woont in de Gemeente, het huis van God op aarde. Het is van groot belang dat wij 'olie' in onze 'kruiken' hebben. Ons lichaam, ons bestaan hier op aarde, wordt namelijk vergeleken met een aarden vat (Matt. 25:4; Rom. 9:23; 2 Kor. 4:6-7; 1 Tess. 4:4; 1 Petr. 3:7). God kan het weinige dat wij bezitten, gebruiken en op wonderbare wijze vermeerderen – ook al is het maar een beetje 'olie'. Wij moeten overigens niet te gering denken over de krachtige werking van de Heilige Geest, zoals deze geschiedenis wel aantoonst.

Naast het vullen van de vaten met olie gebruikt de Schrift ook nog andere beelden:

(1) David spreekt over een volle en overvloeiende 'beker' voor de schapen van de Goede Herder (Ps. 23:5). Hier gaat het om het Woord van God in zijn verfrissende kracht, waaraan wij ons rijkelijk mogen laven.

(2) In de tegenwoordigheid van de Heer Jezus werden de aanwezige 'vaten' (d.w.z. watervaten voor bepaalde wassingen) in de feestzaal op Zijn bevel tot de rand toe gevuld met water. Dit veranderde Hij in wijn, een bron van vreugde voor de bruiloftsgasten (Joh. 2:6-10).

(3) De Heilige Geest is in ons ook een bron, een fontein van water, die springt tot in het eeuwige leven (Joh. 4:14; 7:37-39). 'Dit nu zei Hij van de Geest', lezen wij duidelijk in Johannes 7. Deze fontein lest onze eigen dorst en laat tevens stromen van levend water naar buiten vloeien, tot zegen van anderen in onze omgeving.

Het beeld van de watervaten in Johannes 2 laat ook zien wat de goede weg is om vervuld te worden met de Geest. Het reinigingswater spreekt hier van het Woord van God in zijn heiligende en reinigende kracht. Dit wordt veranderd in *wijn*. Dat betekent: het waterbad van het Woord is de voorwaarde voor een leven dat vol is van de blijdschap van de Heilige Geest (Joh. 15:3; Ef. 5:26). Wanneer wij vol zijn van de rijkdommen van Gods Woord, maakt de Geest dat tot een bron van voortdurende vreugde. De wijn is een bekend bijbels beeld van blijdschap (Richt. 9:13; Ps. 104:15). Vandaar dat de apostel ons ertoe oproept het woord van Christus *rikelijk* in ons te laten wonen, zodat wij een blij loflied kunnen zingen in ons hart en tot elkaar kunnen spreken in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen (Kol. 3:16; vgl. de paralleelplaats Ef. 5:18-19).

De omgang om het altaar

*‘Ik was mijn handen in onschuld, en maak de omgang om
Uw altaar, o HERE, terwijl ik luid een loflied doe horen,
en al Uw wonderen vertel’.*

Psalm 26:6-7

De noodzaak van het wasvat

Wanneer de priesters altaardienst verrichtten of naar het heiligdom gingen om daar hun taken waar te nemen, moesten zij eerst bij het wasvat hun handen en voeten **met water** wassen (Ex. 30:17-21). Anders zouden zij sterven. Zo groot was de heiligheid van de HERE. Zo was er ook het voorschrift om **nuchter** de tent der samenkomst binnen te gaan en geen vreemd vuur voor het aangezicht van de HERE te brengen (Lev. 10).

De eerste maal dat het ‘wassen van de handen’ in de Schrift wordt vermeld, is in Deuteronomium 21:1-9, bij de verzoening van een moord door een onbekende gepleegd. De oudsten van de dichtstbijzijnde stad moesten hun handen wassen boven het offerdier en zo hun onschuld betuigen ten opzichte van het bloed dat was vergoten. In de Psalmen komt de uitdrukking verder nog voor in Psalm 73:13, en daar is het al louter figuurlijk bedoeld. Bij het lezen van Psalm 26 denken wij natuurlijk in eerste instantie aan de beide voorwerpen in de voorhof van de tabernakel: het *wasvat* en het koperen *brandofferaltaar*. Ze worden hier allebei aangeduid in vers 6.

Voor ons als gelovigen in de nieuwtestamentische bedeling geldt uiteraard de **zinnebeeldige** betekenis: wij wassen onze handen (en voeten) in het waterbad van Gods Woord (Ef. 5:26). Alleen zo kunnen wij vrijmoedig tot God naderen om (a) altaardienst te verrichten bij het 'brandofferaltaar', dat wil zeggen dóór Christus onze offeranden van lof en dank aan God te brengen, en (b) het hemelse heiligdom te betreden om daar als priesters 'reukwerk' te offeren en dienst te doen in de tegenwoordigheid van onze God en Vader.

De omgang om Gods altaar

Nadat de offeraar zelf het offerdier had geslacht, moesten de priesters, de zonen van Aäron, het bloed brengen en dat sprenge*ron*dom op het altaar. Wanneer het offer als vuuroffer moest worden verbrand, moesten de delen ervan worden geschikt op het hout dat op het vuur op het altaar lag (zie o.a. Lev. 1). Bij het verrichten van deze handelingen maakten de *priesters* dus reeds de omgang om het altaar. Maar ik neem aan dat Psalm 26 ziet op het in rook doen opgaan van het offer, waarbij de offeraar en ook de priester van alle zijden van het altaar met bewondering toekeken en Gods lof bezongen. De acceptatie van de offeraar was immers afhankelijk van het tot as verteren van het offer (Ps. 20:4 Statenvert.). Wanneer wij als aanbidders het werk en de Persoon van onze Heiland gedenken, dan maken wij figuurlijk gesproken ook de omgang om het altaar. Wij willen Zijn verzoeningswerk van alle kanten bezien, en Hem en onze God en Vader prijzen en verheerlijken.

(1) De 'omgang' begint bij de **noordzijde** van het altaar, want dat was de plaats waar de offerdieren werden geslacht (Lev. 1:11). De noordkant is wel vaker de kant van oordeel en toorn (denk aan de Assyriërs, die de roede van Gods toorn waren, en de koning van het noorden in het boek Daniël). Bij deze kant van het altaar kunnen wij dus denken aan het oordeel dat wij

hadden verdiend, maar dat Christus plaatsvervangend voor ons heeft gedragen. Hij is voor ons gestorven, opdat de toorn van een heilig en rechtvaardig God ons niet zou treffen. God straft de zonden slechts éénmaal. Christus is het Lam dat geslacht is voor onze zonden. Christus is gestorven voor onze zonden, naar de Schriften (1 Kor. 15:3).

(2) Van de noordzijde gaan wij naar de **oostzijde** van het altaar, waar de asbelt was (Lev. 1:16). Met de as moest zorgvuldig worden omgegaan (Lev. 6:10-11). Dit herinnert aan het wegemen van het lichaam van Jezus en Zijn begrafenis door Jozef van Arimatea, die dat samen deed met Nikodemus (Joh. 19:38-42). De oostzijde, bij de ingang van de tabernakel, was echter ook de plaats waar de zon opging (Num. 2:3; 3:38). Dit spreekt van Christus' **opstanding** uit de doden en profetisch gezien ook van Zijn verschijning in heerlijkheid. De dag zal aanbreken en de Zon der gerechtigheid zal opgaan (Mal. 4:2). De heerlijkheid des Heren zal terugkeren door de poort die naar het oosten gericht is (Ezech. 43:4). Begrafenis en opstanding horen bij elkaar. Dat is de les van de oostzijde van het altaar. Christus is begraven *en* ten derden dage opgewekt, naar de Schriften (1 Kor. 15:4).

(3) Dan volgt de **zuidzijde**, d.i. de plaats van zegen ten gevolge van het volbrachte verlossingswerk. Isaak woonde in het Zuiderland en werd daar door God gezegend (Gen. 24:62; 25:11). Wij zijn als christenen nu gezegend met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten (Ef. 1:3). Wij hebben echter in de praktijk van het leven zowel de koude *noordenwind* van de beproeving als de warme *zuidenwind* van voorspoed en zegen nodig, om vrucht te kunnen dragen voor God en een welriekende balsemgeur te kunnen verspreiden (vgl. Hoogl. 4:16).

(4) De omgang om het altaar eindigt bij de **westzijde**, d.i. de plaats waar de zon óndergaat. Psalm 72 bevat enkele verwijzingen naar dit laatste punt. Men zal de Vredevorst eren,

‘zolang de zon er is’ (vs. 5). Het dalen van de zon in het westen is profetisch gezien het einde van het Vrederijk, wanneer Christus het Koninkrijk overgeeft aan God de Vader (vgl. 1 Kor. 15:24). Verder zullen ‘de koningen van Tarsis en de kustlanden’ komen om hun geschenken aan te bieden (vs. 10). Dat zijn de volken uit het westen (zie Gen. 10:4-5). Samen met de andere volken die gespaard zijn gebleven, zullen zij optrekken naar Jeruzalem om de Vredevorst te huldigen (Zach. 14:16-17).

Zó uitgestrekt zijn de gevolgen van het werk op het kruis van Golgota: de zegen reikt (a) tot de einden der aarde, (b) tot alle volken, en wel (c) tot in de verre toekomst (vgl. Ps. 22:28vv.). Wanneer wij staan bij de westzijde van het altaar is er dan ook alle reden om luid een loflied te doen horen en al Gods wonderen te vertellen.

11

Het ware geluk

'Welgelukzalig is het volk, dat het geklank kent'.

Psalm 89:16

Wie wil er niet graag een gelukkig leven leiden? Ieder mens is in feite op zoek naar geluk. Om het waarachtige geluk te kunnen vinden moeten wij echter schuilen bij God en luisteren naar de klanken van Zijn Woord. Dat geeft echte gelukzaligheid, diepe innerlijke vreugde. God is onze **Schepper**, maar Hij wil ook onze **Verlosser** zijn. De vrome dichter Etan was zich daarvan bewust en hij wilde het volk dan ook de weg wijzen. Israël moest zijn heil zoeken bij God en bij de gezalfde koning uit het huis van David. Voor ons is het niet anders. Wij vinden het ware geluk niet in onszelf, of in onze omstandigheden, maar slechts daar waar men *Jezus* ziet. Hij is de Gezalfde, de Man naar Gods hart.

Deze Psalm laat ons inderdaad iets zien van Hém, de grote Zoon van David, met wie God een eeuwig verbond had gesloten. David was de man naar Gods hart, en zijn koningschap was het bewijs van Gods blijvende gunst en goedheid jegens het volk. In de uitverkoren koning, die het volk als een schild behoedde voor gevaren, toonde God hun Zijn onverdiende liefde en trouw. Dit principe geldt ook nu nog. God toont ons al Zijn gunst en goedheid in *Christus*, de grote Zoon van koning David, de wáre David en de wáre Salomo. Zijn komst geeft aanleiding tot eeuwige vreugde en blijdschap.

Het 'geklank des Konings', d.i. de jubel over Hem, mag ook vandaag bij ons gevonden worden (vgl. Num. 23:21). Welgelukzalig is het volk dat dit geklank kent! Dit vers is zeer waarschijnlijk een verwijzing naar het blazen op de trompetten op Israëls vreugdedagen, de feesten en de nieuwemaansdagen. Wij kunnen hierbij vooral denken aan de aankondiging van het *jubeljaar*, het vijftigste jaar, dat op de Grote Verzoendag werd ingeluid met bazuingeschal (Lev. 25:9). Dit spreekt van het herstel van het volk Israël in de eindtijd. Het overblijfsel van het volk zal de Doorstokene zien en in Hem geloven. Het zal hersteld worden in het Beloofde Land en delen in de vrijheid van het Vrederijk.

Luisteren wij zo naar de blijde klanken van de bazuin van Gods Woord? Dat Woord roept ons toe: Heil de gezalfde Koning! Zijn Koninkrijk komt! Dan zijn wij welgelukzalig. De bazuin zal trouwens ook nog op een andere wijze voor ons klinken, en wel bij de opname van de Gemeente wanneer de Heer Zelf met de bazuin van God zal neerdalen van de hemel (1 Tess. 4:15-18). Dan zullen wij allen veranderd worden en voor altijd bij de Heer zijn (1 Kor. 15:51-52).

12

David, Gods knecht

'Ik heb David, Mijn knecht, gevonden'.

Psalm 89:21

Na de intocht in het land Kanaän duurde het nog honderden jaren voordat Israëel een koning kreeg; dat ging dus niet vanzelf. God heeft om zo te zeggen lang gezocht voordat Hij iemand vond die geschikt was voor die taak. Dat was David, die hier ook een 'held' wordt genoemd, een 'verkorene uit het volk' (vs. 20). Na het falen van koning Saul was hij degene die aan Gods gedachten beantwoordde en tot het koningschap kon worden verheven.

Eigenlijk is het net zo gegaan in de geschiedenis van de mensheid. God heeft lang moeten 'zoeken' onder de mensen, wel duizenden jaren lang, voordat Hij iemand vond die geschikt was om heil te brengen aan een wereld verloren in schuld. In de volheid van de tijd zond God Zijn eigen Zoon om ons te redden van het eeuwig verderf. Christus heeft bloed en vlees aangenomen en Hij is aan de mensen gelijk geworden. Deze sterke Held, onze Heer Jezus Christus, was de grote Zoon van koning David. Hij was waarachtig *God*, maar ook waarachtig *Mens*. God vond in Hem Zijn welbehagen. Hij was Gods Uitverkorene, Zijn Knecht.

Zoals David gezalfd werd met Gods heilige olie, werd Christus gezalfd met de Heilige Geest en met kracht. Maar hoewel Hij de Man naar Gods hart was, moest Hij de *lijdende* Knecht des

Heren worden – zoals vooral Jesaja 53 laat zien. Hij heeft de gedaante van een Slaaf aangenomen en heeft Zichzelf ontledigd. Hij daalde neer in dood en graf (Fil. 2). God Zelf vestigt onze aandacht op Hem, in deze Psalm maar ook elders. De héle Schrift getuigt van Hem. God zegt telkens opnieuw tegen ons: 'Zie, Mijn Knecht, die Ik ondersteun; Mijn Uitverkorene, in Wie Ik een welbehagen heb' (Jes. 42:1). Hebt u Hem ook gevonden? Wie is Hij voor u? Wat betekent Hij voor u?

Christus, onze Beschermmer

*'Zie, een Koning zal regeren in gerechtigheid (...)
en die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind
en als een toevlucht tegen de stortbui, als waterstromen
in een dorre streek, als de schaduw van een machtige rots
in een dorstig land'.*

Jesaja 32:1-2

Kent u de Man over Wie deze verzen spreken? Wij vinden hier vier aspecten van Christus' grootheid als de Messiaanse Koning:

(1) Allereerst is Christus een **beschutting** tegen de wind. De wind is hier het symbool van de macht van Satan, 'de overste van de macht der lucht' (Ef. 2:2). Wie de Heer toebehoort, is veilig voor Satans aanvallen. Ons leven is immers met Christus verborgen in God (Kol. 3:3). De Heer biedt ook bescherming tegen allerlei 'wind van leer' (Ef. 4:14), allerlei dwaalleer die in de eindtijd op ons afkomt. De brieven van het Nieuwe Testament waarschuwen ons onophoudelijk daarvoor.

(2) Christus is in de tweede plaats een **toevlucht** tegen de stortbui. Dat is de vloed van het gericht, de komende toorn. Jezus redt ons van de komende toorn (1 Tess. 1:10). Wij worden door Hem behouden van de toorn (Rom. 5:9). God heeft ons niet bestemd tot toorn, maar tot het verkrijgen van de behoudenis door onze Heer Jezus Christus (1 Tess. 5:9). Hij is de Man geweldig van vermogen (Ruth 2:1).

(3) Ten derde voorziet Hij ons van **waterstromen** in een dorre streek. Hij is de geslagen Rots, waaruit de levensstroom vloeit. De wereld is een droge, dorre plaats en zij kan de ziel van de mens niet echt bevredigen. Maar wij mogen komen tot Christus en drinken uit de Bron van levend water (Joh. 4:14; 7:37-39).

(4) Ten vierde geeft Hij **beschutting** tegen de hitte van de dag, tegen de felste beproeving. Hij is het Schild dat ons beveiligt, de Rots die schaduw geeft. De vermoeide pelgrim vindt verkwikking, troost en kracht in de tegenwoordigheid van de Heer. De Rots der eeuwen is zijn toevlucht. Wij hebben een machtige Heiland, een machtige Rots in een dorstig land. In de woestijn van dit leven stelt Hij niet teleur. Vertrouwen wij echt op Hem?

Deel II

Meditaties Nieuwe Testament

14

Jezus is Heer van de sabbat

'Te dien tijde ging Jezus op de sabbat door de korenvelden en Zijn discipelen kregen honger en begonnen aren te plukken en te eten.

Maar toen de farizeeën dit zagen, zeiden zij tot Hem:

Zie, Uw discipelen doen wat men op sabbat niet mag doen.

En Hij zei tot hen: Hebt gij niet gelezen wat David gedaan heeft, toen hij en die met hem waren honger kregen? Hoe hij het huis Gods binnengegaan is en zij de toonbroden hebben gegeten, waarvan hij noch die met hem waren mochten eten, doch alleen de priesters?

Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat op de sabbat de priesters in de tempel de sabbat schenden zonder schuldig te zijn?

Maar Ik zeg u: Meer dan de tempel is hier. Indien gij geweten hadt, wat het zeggen wil: Barmhartigheid wil Ik en geen offerande, dan zoudt gij geen onschuldigen hebben veroordeeld.

Want de Zoon des mensen is Heer over de sabbat'.

Matteüs 12:1-8

Deze verzen bevatten vijf belangrijke beginselen (gedragsregels) voor ons als christenen in deze bedeling, waarin de Heer is *verworpen* door Zijn eigen volk (evenals dat gebeurde met Zijn voorloper Johannes de Doper, zie het verband met Matt. 11). Het gaat om de volgende principes:

(1) Priesterschap

Jezus en Zijn volgelingen handelen als **priesters** in Gods heiligdom gedurende de tijd van Zijn verwerping, evenals David

en zijn mannen het huis Gods binnen gingen en de toonbroden aten (vs. 3-4). Als gelovigen hebben wij een hémelse roeping. Wij hebben nu reeds vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus. Wij hebben ook een grote Priester over het huis van God: de verhoogde Heer aan Gods rechterhand (Hebr. 10:19-22). Het heiligdom is onze 'schuilplaats' en wij mogen ons daar in Gods tegenwoordigheid voeden met Christus, het ware hemelbrood. De toonbroden spreken ook van de hemelse positie van de Gemeente. De twaalf broden symboliseren Gods volk, in Christus aangenaam gemaakt en door Hem gedragen in Gods tegenwoordigheid.

(2) De rust van God

De priesters in de tempel deden dienst **op de sabbat**, maar maakten zich toch *niet* schuldig aan ontheiliging van de sabbat (vs. 5). De sabbatswetten gelden niet voor ons als christenen. Wij zijn echter ook 'priesters' en als zodanig is het ons geoorloofd het hemelse heiligdom te betreden 'op de sabbat', d.i. in de Geest in te gaan tot Gods rust op grond van het volbrachte werk van Christus (Hebr. 4:8-11). Wij hebben vrede *met* God en genieten ook de vrede *van* God (Rom. 5:1; Fil. 4:7).

(3) Een nieuwe tempeldienst

Christus kon zeggen van **Zichzelf** (want Hij is God en Mens in één Persoon): 'Méér dan de tempel is hier' (vs. 6). Hij was ook méér dan Salomo, die de tempel bouwde (vs. 42). De hele volheid van de Godheid woont lichamelijk in Hem (Joh. 2:21; Kol. 2:9). De tempel van Zijn lichaam spreekt echter ook van de Gemeente, die nu Zijn 'lichaam' op aarde is en de woonplaats van God in de Geest (Ef. 2:20-22). Dit vervangt iedere aardse tempel die met handen is gemaakt.

(4) Het bewijzen van barmhartigheid

Het devies van de nieuwe bedeling is: '**Barmhartigheid** wil Ik en geen offerande' (vs. 7). Wetticisme leidt altijd tot veroordeling van onschuldigen en (zelf)verheffing van het godsdienstige establishment. Dit woord van de Heer is een citaat uit de profeet Hosea: 'Want in liefde heb Ik behagen en niet in slachtoffer, in kennis van God en niet in brandoffers' (Hos. 6:6). De Heer citeerde het ook bij de roeping van Matteüs (Matt. 9:13). Christus kwam niet om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars. Wij zouden ook barmhartigheid moeten tonen, want het is nog steeds genadetijd.

(5) Christus is Heer van alles

De Zoon des mensen is **Heer** over de sabbat (vs. 8). **Hij** stelt de regels vast voor ons gedrag – die vinden wij dan ook in de rest van het Nieuwe Testament. Maar dit is tevens een verwijzing naar het komende Vrederijk, waarin alle tong zal belijden dat Jezus Christus **Heer** is, tot heerlijkheid van God de Vader (Fil. 2:10-11). Hij is aller Heer, de Erfgenaam van alle dingen (Hand. 10:36; Ef. 1:22). Bij Zijn wederkomst zal Hij Zijn regering aanvaarden, en dan zal de definitieve sabbatsrust aanbreken voor het volk van God en voor de hele schepping.

De christelijke doop

*'(...) hen dopende tot de naam van de Vader,
de Zoon en de Heilige Geest'.*

Matteüs 28:19

De doopformule

Moeten wij dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, of alleen in de naam van Jezus? De eerste doopformule is ontleend aan Matteüs 28:19: *'(...) hen dopende tot de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'*. 'Tot' of 'in' is allebei goed. Het *Gr.* 'eis' geeft richting aan. De doop brengt ons, gepaard aan belijdenis van zonden, in verbinding met de drie-enige God, en plaatst ons openlijk onder Diens gezag.

De tweede formule is ontleend aan Handelingen 2:38. Daar zegt Petrus inderdaad tot de Joden dat ze zich moeten laten dopen 'in de naam van Jezus Christus tot vergeving van zonden'. Het woordje 'in' is daar letterlijk 'op' (*Gr.* 'epi'), dat is op grond van de waarde van Zijn Persoon en werk – in het geloof aanvaard. Er zijn in de praktijk ook wel combinaties van beide formules, maar dat is van minder belang. Heidenen worden bekeerd tot de levende God, *Joden* in de eerste plaats tot hun *Messias* Jezus Christus. Vandaar dat in het boek Handelingen de naam van *Jezus* beklemtoond wordt.

Waterdoop en Geestesdoop

Wat is nu eigenlijk de relatie tussen de doop met water en de doop met de Geest? Enerzijds is het goed hier een duidelijk onderscheid te maken. Dat doet de Schrift ook, in bijv. Johannes 1:29-34, waar de waterdoop in contrast tot de doop met de Geest wordt geplaatst. Anderzijds is er in de nieuwe bedeling ook een duidelijke samenhang tussen beide 'dopen', zoals wordt geïllustreerd door Jezus' eigen doop. Nadat Hij was gedoopt in de Jordaan, werd de hemel geopend en daalde de Heilige Geest in lichamelijke gestalte als een duif op Hem neer (Luc. 3:21-22).

De doop met de Geest draagt uiteraard een géestelijk karakter. Door de Geest zijn wij tot één lichaam gedoopt, met Christus Zelf als ons Hoofd in de hemel (Hand. 2; 1 Kor. 12:13). De gave van de Geest is het antwoord van Gods kant op óns geloof in het Woord, waarachtig geloof in het evangelie van de behoudenis (Ef. 1:13). Bij de *gelovigendoop* komt deze samenhang ook goed tot z'n recht. Overigens geeft het doopbevel van Matteüs in ieder geval aan dat de naam van de drie-enige God dient te worden genoemd bij de waterdoop.

Israël werd tot Mozes gedoopt in de wolk én in de zee. Let hier op de *volgorde!* De sjechina-wolk sprak van Gods tegenwoordigheid in de Geest, de zee sprak van het doodswater dat scheiding maakte tussen Gods volk en de wereld.

De waterdoop is geen rituele handeling, maar vindt plaats als *teken* van dat wat nu met de komst van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest realiteit geworden is. De doop vindt altijd plaats *tot, of met het oog op* bepaalde dingen en bepaalde Personen.

Zeven zegeningen

De doop symboliseert een aantal geestelijke zegeningen, waaraan men *innerlijk* alleen deel krijgt door een waar geloof:

- (1) de afwassing van de zonden (Hand. 22:16);
- (2) het begraven zijn met Christus (Rom. 6:3-4);
- (3) het staan op een geheel nieuwe grondslag voor Gods aangezicht, het terrein van de opstanding, waar wij in nieuwheid des levens wandelen (Rom. 8:1-4);
- (4) het aandoen van Christus, het aantrekken van de nieuwe mens (Gal. 3:27);
- (5) het gevoegd zijn bij Christus en het erkennen van het gezag van de Heer, die als de Opgestane onze Leidsman wil zijn – vergelijk dit met de uittocht uit Egypte en het leiderschap van Mozes tijdens de reis door de woestijn (1 Kor. 10:2);
- (6) het ontvangen van een plaats als onderdaan (dienstknecht of slaaf) in het Koninkrijk van God (Rom. 14:17-18);
- (7) het in verbinding gebracht zijn met de ware God, zoals Hij Zich in het Nieuwe Testament heeft geopenbaard, namelijk als Vader, Zoon en Heilige Geest (vgl. weer de doop van Christus in de Jordaan).

Het gevaar van ritualisme

De waterdoop is geen rituele handeling in de zin van een oudtestamentische wassing of reiniging, een inzetting van en voor het vlees, opgelegd tot op de tijd van het herstel (Hebr. 9:10). Maar ook nieuwtestamentisch gezien is het niet naar Gods wil dat de doop een (uitgebreid) menselijk ritueel zou worden. Het is uiteraard wel een symbolische handeling – die zeker ook van waarde is voor de dopeling zelf.

In diverse doopformulieren wordt gesteld dat het gedoopte kind zou zijn ingelijfd in Christus, een kind van God zou zijn geworden en een erfgenaam van het Koninkrijk der hemelen.

Dit is ritualisme en moet worden afgewezen; een uiterlijke handeling kan deze geestelijke zegeningen niet bewerken. Maar wat is dan de relatie tussen de uiterlijke, symbolische handeling van het dopen, en het inwendige werk van Gods Geest in het hart van de dopeling? Is dit allebei ook even belangrijk? Of is het zelfs fout om te spreken over een *symbolische* handeling, omdat dat een degradatie zou zijn die voortvloeit uit de idee dat het geestelijke belangrijker zou zijn dan het stoffelijke.

Dit raakt m.i. het verschil tussen de oude en de nieuwe bedeling. Er is in het Nieuwe Testament een accentverschuiving van het stoffelijke naar het geestelijke. Er is een duidelijke overgang van de schaduwendienst naar een aanbidding in geest en waarheid (Joh. 4:23). Dit houdt verband met het offer van Christus en de uitstorting van de Geest. Wij dienen God nu door de *Geest* van God en roemen *niet* in het vlees (Fil. 3:3). Het vlees is hier niet het *zondige* vlees, het gaat juist om de verworvenheden en de voorrechten van de natuurlijke mens. Christendom is géén judaïsme. Het innerlijke, het geestelijke staat in deze genadetijd op de voorgrond, maar het heeft zeker consequenties op het stoffelijke vlak. Wij hebben geen symbolisch geloof, het krijgt altijd handen en voeten. Vandaar ook de noodzaak om de *uiterlijke* inzetten die ons in het Nieuwe Testament geschonken zijn te handhaven (dit contra de zgn. ultra-dispensationalisten).

Ik denk dat de vroege kerk over het algemeen gesproken ook bewaard is gebleven voor Grieks-filosofische denkbeelden, voor onderwaardering van de materie. In de dogmavorming is het ware mens-zijn van Christus steeds gehandhaafd tegenover geestdrijverij en gnosticisme. Christus is echt in het vlees gekomen. Hij had geen schijn-lichaam. Later zijn er meer ontsporingen gekomen. In de kiem waren deze afwijkingen al aanwezig in de apostolische tijd: onderwaardering van het lichamelijke, het stoffelijke, het geschapene. Paulus spreekt in dit verband zelfs over leringen van boze geesten (1 Tim. 4:1-5).

Ook heeft men steeds vastgehouden aan het belang van de uiterlijke handeling van doop en avondmaal, de rite, het gebruik als zodanig. Er is helaas wel veel omheen geweven en zelfs in de Reformatie is de 'magische sluier' rond doop en avondmaal niet verwijderd. Het blijven in veel kerken sacramenten, waarin God op een verborgen wijze geestelijk leven zou meedelen aan de ontvangers. Die kant moeten wij niet opgaan. Onderwaardering van de uiterlijke handeling is echter ook fout. Mijn stelling is dat de doop een *markeringspunt* is. De doop markeert de overgang van het oude bestaan in het vlees naar het nieuwe leven met Christus.

Bartimeüs de blinde

'En zij kwamen in Jericho; en toen Hij Jericho uitging met Zijn discipelen en een aanzienlijke menigte, zat de zoon van Timeüs, Bartimeüs, een blinde bedelaar, langs de weg. En toen hij had gehoord dat het Jezus de Nazaréner was, begon hij de woorden te roepen: Zoon van David, Jezus, erbarm U over mij!'

Marcus 10:46-52

Jezus van Nazaret gaat voorbij

De Heer Jezus was op weg naar Jeruzalem, om daar te lijden en te sterven. Reeds driemaal had Hij aangekondigd dat Hij zou worden overgeleverd aan de overpriesters en de schriftgeleerden. Zij zouden Hem ter dood veroordelen en Hem overleveren aan de volken; en zij zouden Hem bespotten, Hem bespuwen, Hem geselen en doden. Maar na drie dagen zou Hij weer opstaan (vs. 33-34). Het was dus de laatste reis die de Heer tijdens Zijn omwandeling op aarde maakte naar Jeruzalem. Het was ook Bartimeüs' laatste kans om de Heer te ontmoeten en genezing te ontvangen. Hij woonde in Jericho, de stad die eens door Jozua was vervloekt, maar in de dagen van Achab was herbouwd (Joz. 6:26; 1 Kon. 16:34). Jericho lag op de route die de pelgrims vanuit Galilea en het Overjordaanse volgden als zij naar Jeruzalem trokken om daar het Paasfeest te vieren. Zodoende kon men in een omtrekkende beweging via Perea het land van de Samaritanen vermijden, want Joden hadden geen omgang met Samaritanen.

Alleen Marcus vermeldt de naam van de blinde. Hij was de zoon van Timeüs (dat betekent: 'hooggeschat'). Blijkbaar was hij van goeden huize. Maar wat baatte hem zijn goede afkomst? Hij was blind en zijn ziekte had hem tot de bedelstaf gebracht (vs. 46). Hier zien wij een beeld van de natuurlijke toestand van ieder mens. De mens is van hoge komaf: geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Maar hij is in de zonde gevallen door de verleiding van de satan, de god van deze eeuw. Hierdoor zijn zijn gedachten verblind (2 Kor. 4:4). Hij leeft zonder God en zonder hoop in de wereld (Ef. 2:12). Hij is niet meer dan een arme, blinde bedelaar.

Maar Jezus van Nazaret gaat voorbij! Dat betekende de redding van Bartimeüs. Dat is ook ónze redding. God heeft Zijn Zoon gezonden naar deze wereld, naar de plaats die omwille van de zonde van de mens was vervloekt. Hij is gekomen om onze blinde ogen te openen en ze te bestralen met Goddelijk licht. Hij is afgedaald in onze armoede om ons rijk te maken. Misschien gaat de Heer Jezus vandaag ook aan u voorbij. Hij komt tot u in de prediking van het evangelie. Misschien is het uw laatste kans om gered te worden. Grijp die kans dan aan en roep Hem aan als uw Heiland en Heer. Hij luistert naar uw stem, ook al bent u arm en blind. Hij is juist gekomen om het verlorene te zoeken en te behouden.

De Zoon van David

Bartimeüs sprak de Heer niet aan als 'Jezus de Nazarener', zoals de omstanders Hem hadden aangeduid. Hij riep de woorden: 'Zoon van David, Jezus, erbarm U over mij' (vs. 47). Terwijl het volk blind was voor de heerlijkheid van de Heer, was er bij deze blinde bedelaar juist geestelijk inzicht en onderscheidingsvermogen. Hij zag in Hem veel meer dan de verachte Jezus van Nazaret. Hij erkende Hem als de grote Zoon van koning David, de beloofde Messias. De naam 'Zoon van

David' was een gebruikelijke aanduiding voor de Christus (vgl. Marc. 12:35-37).

In dit laatstgenoemde gedeelte zien wij echter dat de Zoon van David tevens Davids 'Heer' is. Dat is het geheim van de Messias. Davids *Zoon* is Davids *Heer*. Hij is de wortel en het geslacht van David. Hij is God en Mens in één Persoon. Daarom kon Hij onze Redder worden en het oordeel ondergaan dat wij rechtvaardig verdiend hadden. Zijn waarachtige mensheid komt tot uitdrukking in de naam *Jezus* (dat betekent: 'Jahweh redt'), die hier eveneens wordt vermeld door de blinde Bartimeüs. Bij de Heer, de Mens Christus Jezus, de nederige Dienstknecht, was hij aan het goede adres om redding en genezing te vinden voor tijd en eeuwigheid.

Erbarm U over mij!

Hij was zich ervan bewust dat hij geen rechten kon laten gelden op de hulp van de Heer. Hij was afhankelijk van *genade*. Dat is ook zo met ons. Het is Gods goedheid en genade, het is Zijn opzoekende liefde die in Jezus tot ons is gekomen. Op die Goddelijke barmhartigheid mogen wij steeds onze hoop stellen.

Helaas stonden de omstanders de arme Bartimeüs in de weg. Zij waarschuwden hem dat hij moest zwijgen. Misschien vonden zij dat de Meester op dat moment niet gestoord moest worden. Hij was immers op doorreis naar Jeruzalem, waar Hij Zijn intocht zou doen als de Zoon van David. Het komt ook nu nog wel voor dat mensen door verkeerd gedrag of door een verkeerde prediking anderen belemmeren om tot Jezus te komen. Bartimeüs liet zich hierdoor echter niet van de wijs brengen. Hij blééf roepen: 'Zoon van David, erbarm U over mij!' (vs. 48). En het bleek dat de Heer ook in deze situatie bereid was te helpen. Ja, wij hebben een machtige Heiland, die steeds aan ons

denkt. Hij let op ons als wij Zijn naam aanroepen. De Heer bleef stilstaan en liet Bartimeüs halen. Zijn geroep was Hem niet ontgaan.

Sta op, Hij roept u

Prompt veranderde de houding van de omstanders, die nu door de Heer Zelf werden ingeschakeld om Bartimeüs te helpen. Zij riepen de blinde en zeiden tot hem: 'Heb goede moed, sta op, Hij roept u' (vs. 49). Zo mogen wij het Goede Nieuws doorgeven aan anderen en hen tot de Heer leiden (vgl. Luc. 18:40). Wees niet bevreesd voor de dag van het oordeel, maar heb goede moed. Blijf niet zitten in uw armoede en ellende, in uw geestelijke dood, maar sta op en ga naar Jezus. Luister naar Zijn Woord. Hij roept u. Hij wil u redden.

De Heer roept ons door middel van Zijn Woord en Geest. Zijn roepstem is levend en krachtig. De roeping gaat van Hem uit (Rom. 8:28,30; Ef. 1:18). Maar daarbij maakt Hij ook gebruik van mensen om Zijn Woord door te geven. God roept dode zondaars door de prediking van het evangelie der genade. Hoe is onze reactie op Gods roepstem? Luisteren wij ernaar? Hebben wij snel de toevlucht genomen tot de Heiland? In dit opzicht kunnen wij wel iets leren van Bartimeüs: 'Hij wierp zijn kleed af, sprong op en kwam bij Jezus' (vs. 50). Hij liet de Heer niet lang wachten. Hij maakte haast om bij Jezus te komen. Zijn mantel, die hem kon belemmeren bij het lopen, legde hij af. 'Laten ook wij alle last en de zonde die ons licht omringt, afleggen en met volharding de wedloop lopen' (Hebr. 12:1).

Wat wilt u dat Ik u doe?

Wat verlangde Bartimeüs van de Heer? Waarom riep hij om medelijden, om erbarming? Was het hem soms te doen om een

aalmoes? Dat laatste is niet erg waarschijnlijk. We mogen aannemen dat Bartimeüs meer verwachtte van de Zoon van David. Maar hij moest die verwachting, dat verlangen van zijn hart nu openlijk uitspreken. Bartimeüs zag méér dan een weldoener in Hem. Hij hoopte genezing te vinden bij de grote Zoon van koning David, de Messias van Israël. De Heer vroeg hem: 'Wat wilt u dat Ik u doe?' De blinde nu zei tot Hem: 'Rabboeni, dat ik weer kan zien' (vs. 51).

Dit is een belangrijke vraag, die de Heer ook aan u en aan mij stelt wanneer wij in het geloof tot Hem komen. Wat wilt u dat Ik u doe? Wat verwacht u van Mij? Waarom roep je Mijn naam eigenlijk aan? Wil je soms een christen worden met de bedoeling er zelf beter van te worden, succes in het leven te hebben, voorspoed, welvaart? Of leeft er méér in je hart. Erken je Mij als Heiland en Heer, als Redder? Verlang je ernaar dat je ogen zullen worden geopend, zodat je voortaan kunt leven in Gods licht? Ja, dat wil de Heer bewerken, wanneer wij Hem oprecht daarom vragen. Want Hij is nog steeds machtig om de ogen van blinden te openen:

*Blinden gaf Hij het gezicht,
kreup'len heeft Hij opgericht.*

Uw geloof heeft u behouden

De Heer schonk Bartimeüs wat hij van Hem vroeg. Hij hergaf hem het gezichtsvermogen. Deze genezing was een bewijs dat Hij de Messias van Israël was, zoals Jesaja reeds had geprofeeteerd: 'Dan zullen de ogen der blinden geopend worden' (Jes. 35:5). Wij weten niet of Bartimeüs van kindsbeen af blind was geweest. Hetzelfde werkwoord 'weer zien' wordt voor de blindgeborene gebruikt in Johannes 9. Als het gaat om géestelijke blindheid, zijn wij allen blind vanaf onze geboorte. Alleen Christus kan ons ziende maken. Hij schijnt in onze duisternis

en opent onze ogen voor de lichtglans van Zijn heerlijkheid. Wie Hem volgt, zal geenszins in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben (Joh. 1:5,9; 8:12).

Door het geloof in de Zoon van David werd Bartimeüs behouden. Door het geloof in Christus worden wij genezen van de 'blindheid' die ons van nature aankleeft. Dat geloof is geen prestatie van onze kant, het is Gods gave. Het is het volstreckte vertrouwen op de Heer Jezus, de volkomen overgave aan Hem. De uitdrukking 'uw geloof heeft u behouden' heeft een dubbele betekenis. Zij omvat zowel Bartimeüs' lichamelijke genezing als zijn eeuwig behoud, de vergeving van de zonden (vgl. Luc. 7:48-50). Hij kon nu in vrijheid heengaan. Zijn ogen waren geopend en hij zag alles in een nieuw en heerlijk licht.

En hij volgde Hem op de weg

Maar Bartimeüs wilde de Meester (Rabboeni betekent: 'mijn Meester') niet verlaten. Als verlost dienen en volgen wij onze Verlosser. Evenals de genezen Bartimeüs mogen wij ons leven helemaal toewijden aan Hem die ons heeft liefgehad en die onze ogen heeft geopend voor Gods wonderbare licht.

Alleen Marcus vermeldt dat Bartimeüs de Heer *volgde op de weg*. Die enkele woorden bevatten ook een les voor óns als volgelingen van de Heer. Wij volgen Hem namelijk op de weg die Hij ons is voorgedaan: een weg van lijden, zelfverloochening en vernedering. De dienstknecht van de Heer moet immers dáár zijn waar de Meester Zich bevindt (Joh. 1:39-40; 12:26). Wij hoeven die weg achter de Heer aan niet klagend en zuchtend te gaan. Het is immers goed om bij Hem te zijn en Hem te volgen waar Hij ons leidt. Eén ding is zeker: het einde van onze weg is de hemelse heerlijkheid. En de Heer Zelf heeft om de vreugde die vóór Hem lag, het kruis verdragen en de schande veracht (Hebr. 12:2).

De evangelist Lucas vertelt ons dat Bartimeüs de Heer volgde, 'terwijl hij God *verheerlijkte*'. Dat is ook onze opdracht, om in alle omstandigheden God groot te maken en Zijn naam te prijzen. De weg van de gehoorzaamheid achter de Heer aan is de beste weg. Op die weg kunnen wij God *verheerlijken*. Dan zullen ook anderen met ons instemmen en God prijzen om Zijn wonderwerken: 'En al het volk zag dit en bracht lof aan God' (Luc. 18:43).

Een weltoegerust volk voor de Heer

*‘En hij zal voor Zijn aangezicht uitgaan in de geest
en de kracht van Elia, om de harten der vaders te keren
tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de gezindheid
der rechtvaardigen, ten einde voor de Heer
een weltoegerust volk te bereiden’.*

Lucas 1:17

De opdracht van Johannes

Johannes de dooper, de heraut van de Messias, zou door zijn prediking een ‘weltoegerust volk’ voor de Heer bereiden. In dit vers is eerst sprake van het *karakter* van zijn dienst en vervolgens van het grote *doel* ervan. Het doel was dat de Heer bij Zijn komst te midden van de Zijnen een toegerust volk zou aantreffen, een berouwvol overblijfsel dat naar Hem uitzag en Hem wilde ontvangen. Om het met de woorden van een bekend lied te zeggen: ‘Hoe zal ik U ontvangen, hoe wilt U zijn ontmoet?’

De bediening van Johannes droeg het stempel van het werk van Elia, die het afgeweken volk terugbracht tot de dienst van Jahweh (1 Kon. 18). Een terugkeer tot God en tot Zijn Woord, daar gaat het om – ook in deze tijd waarin wij uitzien naar de wéderkomst van Christus. Aan het einde van de oudtestamentische bedeling was de komst van Elia aangekondigd door de profeet Maleachi (dat betekent: ‘Mijn bode’). Voordat de grote en geduchte dag des Heren aanbrak, zou Elia nog een keer optreden om herstel te bewerken en het volk terug te brengen tot

de wet van Mozes (Mal. 4:4-6). In de eindtijd zien wij dan ook twee getuigen optreden te Jeruzalem; zij verrichten daarbij soortgelijke wonderen en tekenen als Mozes en Elia (Openb. 11:5-6). Dat zal de *definitieve* vervulling zijn van deze profetie.

Hier in Lucas 1 gaat het om een éérdere fase: de komst van de Heer in het vlees, Zijn komst in vernedering. Toen was er een parallel te zien tussen *Elia* en *Johannes*, de wegbereider van de Heer. De evangelist citeert vrij uit Maleachi 4, waarbij de gedachte aan bekering en geestelijk herstel nog iets duidelijker naar voren komt. Hij spreekt over ongehoorzamen, die moesten worden teruggebracht tot de *wijsheid* of de *gezindheid* van de rechtvaardigen. Johannes zou uitgaan in de geest en de kracht van Elia om dat tot stand te brengen. Als een tweede Elia zou hij door middel van zijn boeteprediking een rest uit het volk apart zetten; zodoende zou de Heer Jezus bij Zijn komst een weltoegerust volk aantreffen. Het komt er ook voor ons op aan dat wij een toegerust volk voor de Heer vormen, zodat Hij ons bij Zijn wéderkomst wakend, biddend, dienend en strijdend zal vinden. Onze toerusting voor de Heer heeft de volgende vier kenmerken:

Toerusting tot dienstbetoon

Het **eerste** is de bereidheid om te dienen. Hierbij kunnen wij denken aan het voorbeeld van de Heer Zelf, die tijdens de Paasmaaltijd de voeten van Zijn discipelen waste en afdroogde met de linnen doek waarmee Hij omgord was (Joh. 13:4-5). Als de ware Dienaar van allen die Hem toebehoren, is Hij ook nu nog in de hemel werkzaam ten behoeve van ons om ons te reinigen en te heiligen door middel van het water van het Woord.

De linnen gordel spreekt van dienstbetoon en van praktische gerechtigheid. Hij is het symbool van het zich willen inzetten voor anderen, om hen te dienen en wel te doen. Hetzelfde zien wij bij de gordeldoeken van Paulus (Hand. 19:12).

Toerusting tot arbeid

In het verlengde hiervan ligt onze arbeid voor de Heer. Dat is het **tweede** aspect. Een mooi voorbeeld vinden wij in het boek Nehemia. De bouwers aan de muren van Jeruzalem hadden ieder zijn zwaard aan de heup gegord, terwijl zij aan het bouwen waren (Neh. 4:15-20). Het zwaard en de troffel gingen samen. Zo waren zij toegerust tot de arbeid, de herbouw van de stad van God. Dat zou ons ook ter harte moeten gaan. Wij mogen werken met levende stenen en die toevoegen aan Gods huis (vgl. 1 Petr. 2).

Hoe bouwen wij aan het huis van God? Dat is een belangrijk thema, ook in de brieven van Paulus (vgl. 1 Kor. 3). De herbouw van Jeruzalems muur ging echter gepaard met strijd, en dat brengt ons tot het volgende punt.

Toerusting tot de strijd

Wij zijn *bouwers*, maar tegelijk ook *strijders*. Dat is het **derde** aspect. Zijn wij in staat het zwaard van het Woord van God te hanteren? Dragen wij de hele wapenrusting van God? Zijn wij ook in dit opzicht een weltoegerust volk? Zie in dit verband Efeziërs 6:10vv.

Wij zijn soms geneigd te vergeten dat de Heer onze Aanvoerder is, onze Legeroverste. Wij zijn *soldaten* van Christus, wij staan onder Zijn bevel (2 Tim. 2:3). Zijn wij toegerust tot de strijd? Als christenen hebben wij drie aartsvijanden: de zonde, de satan en de wereld. Maar de strijd is des Heren. De vraag is of wij Hem ten dienste staan. In Psalm 110 vinden wij een weltoegerust volk ten dienste van de wederkomende Heer, de ware Priester-Koning: 'Uw volk is een en al gewilligheid ten dage van Uw heerban' (Ps. 110:3vv.).

Toerusting tot waakzaamheid

Dit brengt ons tot het **vierde** en laatste punt: de toerusting tot waakzaamheid, tot het verwachten van de Heer. De waakzame slaven in Lucas 12 tonen ons het volgende: zij hebben hun lendenen omgord en hun lampen brandend (Luc. 12:35vv.). Zij staan klaar om hun Heer te ontmoeten en Hem te verwelkomen.

Het geheim daarvan vinden wij in Matteüs 25, in de gelijkenis van de tien maagden (Matt. 25:1-13). Wij kunnen alleen toegerust zijn als wij 'olie' in onze kruiken hebben, als de Heilige Geest werkzaam is in ons hart en leven om ons toe te bereiden voor Christus' komst. Het is immers *de Geest* en de bruid, die zeggen: Kom, Heer Jezus! Krijgt de Geest de kans in ons leven om ons te vormen als leden van 'een weltoegerust volk voor de Heer'?

Wie is de grootste onder u?

'Er ontstond ook onenigheid onder hen over de vraag, wie van hen als de eerste moest gelden'.

Lucas 22:24

De eerste

Tijdens de onderlinge gesprekken bij de Paasmaaltijd ontstond er ook onenigheid onder de discipelen over de vraag, wie van hen als de éérste of de gróóste mocht gelden in het Koninkrijk van de Heer. Het Koninkrijk der hemelen valt echter niet te vergelijken met *aardse* rijken. Hier gelden ándere wetten. De Heer Zelf gedroeg Zich in hun midden als een *Dienaar*, daaraan moesten de discipelen zich spiegelen. Hij had Zijn heerlijkheid afgelegd en de gedaante van een Slaaf aangenomen (Fil. 2:7). Hij had zelfs de voeten van Zijn volgelingen gewassen. Hoewel Hij hun Heer en Meester was, gaf Hij hun dit voorbeeld van nederigheid, opdat zij Hem hierin zouden na volgen (Joh. 13:1-17).

Het is duidelijk dat de Heer de *Eerste* is te midden van de Zijnen. Hij is de *Eerstgeborene* onder vele broeders (Rom. 8:29). In alle dingen moet Hij de eerste plaats innemen, oftewel de Eerste zijn (Kol. 1:18). En als de Eerste aller Dienaar geworden is, wat is dan onze plaats? Dan maakt het niet meer uit of wij de tweede, de derde of de vierde plaats innemen onder de volgelingen van de Heer. Het is ons genoeg anderen van dienst te mogen zijn en op die manier *Christus* groot te maken.

De tweede

Daarom lezen wij nooit over broeder Primus (dat betekent: 'eerste') in de christelijke gemeente, maar wel over broeder Secundus (dat betekent: 'tweede'). Wij komen zijn naam tegen in Handelingen 20:4. Hij was één van de beide gelovigen uit Tessalonica, die Paulus op de derde zendingsreis samen met anderen vergezelden naar Jeruzalem. Hij wordt ook als tweede genoemd van dit tweetal. De andere broeder heette Aristarchus (dat betekent: 'opperheerser'). Deze trad kennelijk meer op de voorgrond, en hij vergezelde Paulus ook op diens reis naar Rome (Hand. 27:2). Zijn wij ermee tevreden de tweede plaats in te nemen, ook in het werk van de Heer? Vinden wij het goed als anderen door de Heer een plaats krijgen toebedeeld die meer opvalt en belangrijker schijnt te zijn? De Heer weet wat goed voor ons is. Wij zijn allen leden van één lichaam. Als één lid lijdt, lijden alle leden mede. Als één lid eer ontvangt, delen alle leden in de vreugde (1 Kor. 12:26).

De derde

Er was ook nog een broeder die Tertius heette (dat betekent: 'derde'). Die zouden wij gemakkelijk over het hoofd zien, maar hij heeft echt een heel belangrijke taak vervuld. Hij fungeerde namelijk als secretaris van Paulus te Korinte (Rom. 16:22-23). Tertius heeft daar de brief aan de Romeinen op schrift gesteld; en mede aan hem hebben wij dus de kennis te danken van de grondslagen van het heil in Christus, zoals die in deze brief uiteengezet worden.

Misschien mogen wij dit gebeuren eens op een rij zetten: de Heer was hierbij de **Eerste**, want Hij inspireerde Paulus door de Heilige Geest om deze brief te schrijven. Paulus was de **tweede**, nl. als het instrument dat door de Geest werd gebruikt om de brief te dicteren. Wat hij sprak waren geestelijke woor-

den, wijsheid die uit de Geest van God was (vgl. 1 Kor. 2:6-16). Tertius was hierbij de **derde**, doordat hij deze woorden mocht optekenen, Schriftwoorden die het fundament hebben gelegd voor de bouw van Gods Gemeente door de eeuwen heen. Wat een geweldige taak is dat geweest!

De vierde

Tenslotte was er in Korinte ook nog een broeder die de naam Quartus (dat betekent: 'vierde') droeg. Van hem lezen wij op het eerste gezicht niets bijzonders. Hij lijkt niet zo belangrijk te zijn als Erastus, de stadsrentmeester, die in hetzelfde vers voorkomt (Rom. 16:23). Toch is dat maar schijn. Quartus droeg namelijk de eretitel 'broeder': 'U groet (...) Quartus, de *broeder*'. Daarmee was hij een lid van de familie van Gods kinderen, van al diegenen die – evenals de apostelen – gemeenschap hebben met de Vader en de Zoon (1 Joh. 1:3)! Een groter voorrecht is er niet op aarde, dan deel uit te maken van deze nieuwe gemeenschap van mensen, die samen de 'broeders' vormen van de opgestane Heer (Joh. 20:17). Laten wij daarom tevreden zijn met deze eretitel 'broeder' of 'zuster', ook al komen wij misschien pas op de vierde of op een nog geringere plaats. Voor de Heer maakt het geen verschil.

Geluk door gehoorzaamheid

'Wat Hij u ook zegt, doet dat'.

Johannes 2:5

Misschien hebt u goede plannen en voornemens, maar ontdekt u telkens weer dat ze mislukken. Het *willen* is wel aanwezig, maar het *doen* van het goede niet (Rom. 7:18). In onszelf, in onze oude natuur vinden wij geen kracht om goede werken te doen en God te behagen. Dat is een belangrijke les, die wij ook als gelovigen moeten leren. Wij moeten ons stellen onder de leiding van Gods Geest en leren wandelen *door de Geest* (Gal. 5:16-26). De grote vraag is of wij onze weg met God gaan en naar Zijn wil handelen. Slechts dan zullen onze voornemens gelukken (Ps. 1:3).

Daarom is het goed stil te staan bij de aanwijzing die Maria, de moeder van Jezus, aan de bedienden gaf tijdens de bruiloft te Kana: *'Wat Hij u ook zegt, doet dat'*. Maria zocht hiermee haar heil bij haar Zoon, die ook haar Heiland-God werd. Dat moeten wij eveneens doen. Hém te dienen is de sleutel tot geluk en zegen. Hij alléén opent de deur tot een nieuw leven in de kracht van Zijn opstanding. Christus is niet alleen *Mens* geworden. Hij is niet slechts als *Kind* geboren in Betlehems stal. Hij heeft Zijn leven ook *geofferd* voor een wereld verloren in schuld. Hij is in de dood gegaan, Hij heeft Zijn leven vrijwillig afgelegd. De tempel van Zijn lichaam is 'afgebroken' (zie Joh. 2:19-22). Maar Hij is ook weer opgewekt uit de doden. Hij is de Eersteling, de Eerstgeborene uit de doden. En zó maakt Hij alle dingen nieuw.

Dat wil Hij ook graag in uw leven en in mijn leven doen. Hij alleen is machtig daartoe.

Christus schenkt verlossing, vrede en vreugde. Dat is de 'goede wijn' van hemelse oorsprong, die wij nu al in dit leven mogen genieten. Tenminste wanneer wij Hem kennen als onze Heer en Heiland, en Hem de eerste plaats geven in ons leven. Wij kunnen dit dus vergelijken met de wonderlijke gebeurtenis in Johannes 2, waarbij het *water* in *wijn* veranderde. De wijn spreekt van de vreugde die Hij geeft, de blijdschap van de verbinding met Hem – de ware Gastheer en de ware Bruidegom van Zijn volk. Straks bij Zijn wederkomst zal Hij die plaats voorgoed innemen en dan breekt er definitief een vreugdevolle tijd aan: een nieuw millennium voor Israël en de wereld, het lang verwachte Vrederijk. Dan verschijnt Hij als Redder voor Zijn volk, als Sions Verlosser, de ware Vredevorst.

Het evangelie in een notendop

'Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat ieder die in Hem geloofd, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft'.

Johannes 3:16

In dit bekende bijbelvers hebben wij een samenvatting van het goede nieuws, het evangelie in acht aspecten:

(1) God, d.i. de grootste Persoon in hemel en op aarde. Dat is het uitgangspunt van alles. God is hier Degene die handelt, die geeft, die liefheeft. Hij staat aan het begin van alle dingen, aan het begin van de schepping, aan het begin van de mensenwereld. De mens is immers geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis. God is ook de Oorsprong van ons heil, van onze verlossing. Hij is de Eerste, de Eeuwige, de Alfa en de Omega.

(2) Zó lief, d.i. Gods grote en ongeëvenaarde liefde. Het gaat hier om de bijzondere maat en de unieke aard van Zijn liefde, de grootste toewijding en zelfopoffering die in het universum te vinden is. De liefde van God is met niets te vergelijken: het is geheel onbaatzuchtige liefde en overgave. God is licht, en God is liefde. Daarover spreekt Johannes in zijn eerste brief (1 Joh. 1:5; 4:8,16). Licht en liefde zijn bij God altijd in evenwicht. Zijn heiligheid en gerechtigheid zijn niet in strijd met Zijn liefde, genade, barmhartigheid en mededogen.

(3) De wereld, d.i. de hele mensenwereld. Dit omvat het grootste aantal personen dat maar denkbaar is. Gods liefde geldt

alle *mensen*, maar niet het boze, God-vijandige wereldsysteem, dat wordt beheerst door de satan, de 'overste van deze wereld' (Joh. 12:31; 14:30; 16:11; Ef. 6:12). Dit systeem is ontstaan na de zondvloed en de invoering van de afgoderij en het staat sindsdien tegenover de ene, ware God. De boodschap en de bediening van de verzoening geldt altijd *individuele* mensen, hoewel Israël als het volk van God een bijzondere plaats innam in het aanbod van Gods genade. Eerst de Jood, en dan de Griek.

God stak in Christus Zijn hand uit naar de wereld van de mensen (en dat doet Hij nog steeds), echter niet naar de wereld als het systeem van de satan (dat heeft Hij nooit gedaan). Daarom geldt in dit opzicht ook voor ons het gebod: 'Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is' (1 Joh. 2:15). De bediening van de verzoening sluit de bediening van de apostelen in (2 Kor. 5), ja, de hele genadetijd waarin de blijde boodschap weerklinkt.

(4) God heeft gegeven, d.i. de meest unieke Zelfopoffering die denkbaar is. Gods gave was een liefdedaad met geweldige gevolgen voor ons en voor de hele schepping, en dat tot in de verre toekomst. God is de grote Gever. 'God zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave' (2 Kor. 9:15). Dat is ook de norm voor ons handelen als gelovigen: gevende en dienende liefde. Het kruis is het ultieme bewijs daarvan.

(5) Zijn eniggeboren Zoon, d.i. het kostbaarste dat God bezit. Eniggeboren betekent: 'uniek' (vgl. Gen. 22:2). God heeft zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven (Rom. 8:32). Zijn eigen Zoon, de Zoon van de liefde van de Vader (Hand. 20:28; Kol. 1:13).

(6) Ieder die in Hem gelóóft, d.i. de meest aantrekkelijke voorwaarde die maar denkbaar is. Onze goede werken kunnen ons niet zalig maken, maar door een blik op het kruis is er leven en heil. De behoudenis is op grond van geloof in de Gekruisigde en Zijn opstanding uit de doden.

(7) Niet verloren gaat, d.i. de grootst denkbare gunst van God ten opzichte van zondige mensenkinderen. Niet verloren gaan betekent dat wij voor eeuwig gered zijn van de poel des vuurs en het nimmer eindigende verderf in de buitenste duisternis.

(8) Maar eeuwig leven heeft, d.i. het heerlijkste resultaat van het heil dat maar denkbaar is. Het bezit van het eeuwige leven houdt in dat wij een relatie hebben met de levende God. Het eeuwige leven is de Vader te kennen en de Zoon, in Gods tegenwoordigheid te verkeren en Hem te aanbidden (Joh. 17:3). Het is de atmosfeer van de eeuwige heerlijkheid. Het eeuwige leven is het huidige deel van de gelovige, die de Heilige Geest inwonend heeft (1 Joh. 5:13). Wij zijn uit de dood overgegaan in het leven (Joh. 5:24).

De Gemeente als het nieuwe volk van God

*'Kajafas, die in dat jaar hogepriester was, zei tot hen:
U weet niets, en u bedenkt niet, dat het nuttiger voor ons is
dat één mens sterft voor het volk en niet de hele natie verloren gaat.
Dit nu zei hij niet uit zichzelf, maar daar hij hogepriester
in dat jaar was, profeteerde hij dat Jezus zou sterven voor het volk;
en niet alleen voor het volk, maar opdat Hij ook de verstrooide
kinderen van God tot één zou vergaderen'.*

Johannes 11:50-52

De profetie van Kajafas

In deze profetie wordt het geheim van Christus' plaatsvervangend sterven aangeduid. Hij zou in de dood gaan *voor het volk*, opdat niet de hele natie verloren zou gaan. Het voortbestaan van het volk van God stond op het spel, maar de dood van Christus – de Plaatsvervanger en de ware Hogepriester – garandeerde het een veilige toekomst. Zijn dood schenkt ons het leven.

Op de Grote Verzoending werden er elk jaar diverse offers gebracht om de relatie tussen God en het volk te bestendigen. Zonder offer en zonder de bemiddeling van de hogepriester was er geen toekomst voor Israël. Het bijzondere van Christus' offerdood is dat de ware Hogepriester *het offer van Zijn eigen leven* bracht, een uniek offer dat nooit meer herhaald hoeft te

worden. Dit onderwerp wordt uitgewerkt in de brief aan de Hebreëen. Christus heeft hier op aarde als een barmhartig en trouw Hogepriester het verzoeningswerk voor de zonden van het volk volbracht (Hebr. 2:17). Zijn bloed vormt de grondslag van het nieuwe verbond, waarbij God toezegt: 'Ik zal hun tot een God en zij zullen Mij tot een volk zijn' (Hebr. 8:10). Christus is het ware Zondoffer, waarvan het bloed in het hemelse heiligdom is gedragen en dat buiten de poorten van Jeruzalem heeft geleden. Hij heeft dit gedaan, 'opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen' (Hebr. 13:12).

Het bloed van Christus, de ware Hogepriester en het ware Offer, heeft het gelovige deel van het volk apart gezet en gevrijwaard van het oordeel. In het boek Handelingen zien wij hoe dit in de praktijk gebeurde door het berouw en de bekering van een overblijfsel der Joden, die door hun doop op grond van de naam van Jezus Christus vergeving van zonden ontvingen (Hand. 2:37-41). Het nieuwe volk van God zou echter *niet alleen* uit bekeerde Joden bestaan, zoals de evangelist Johannes reeds had aangekondigd naar aanleiding van de profetie van Kajafas. De Heer zou door Zijn dood ook 'de verstrooide kinderen van God' tot één vergaderen. Dit zijn de 'andere schapen' die Hij moest toebrengen en die naar Zijn stem zouden horen. Zo zou er één kudde worden gevormd onder de leiding van de éne Herder van de schapen (Joh. 10:16).

Een volk voor Zijn naam

In het boek Handelingen wordt de deur van het geloof dan ook opengesteld voor gelovigen uit de volken. Dit gebeurde eerst met de Samaritanen, daarna met de Ethiopische kamerling (Hand. 8). Vervolgens kwam Cornelius, een Romeinse centurio, samen met zijn bloedverwanten en vertrouwde vrienden tot geloof (Hand. 10). Hieruit trok de gemeente in Jeruzalem terecht de conclusie dat 'ook de volken het woord van God hadden aangenomen' (Hand. 11:1).

De prediking resulteerde al snel in de vorming van de eerste gemeente buiten het Beloofde Land: de gemeente in Antiochië, die grotendeels uit christenen uit de heidenen bestond (Hand. 11:19-26). De bekeerde heidenen werden niet verplicht om zich door middel van de besnijdenis bij het Joodse volk te voegen. Er werd nu door God uit de naties een volk aangenomen 'voor Zijn naam' (Hand. 15:14). Zij moesten zich echter wel houden aan de Noachitische geboden, die universeel van karakter zijn. Zo kon de apostel Paulus zijn werk onder de onbesnedenen voortzetten en het evangelie verder uitdragen onder de volken (vgl. Gal. 2). De bekeerde heidenen werden aangenomen als Gods eigendom, als Zijn volk. 'Ik heb veel volk in deze stad', zei de Heer tegen Paulus toen hij werkzaam was in Korinte (Hand. 18:10). Gods beloften van zegen voor Zijn oude volk waren ook op hen van toepassing: 'Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn' (Lev. 26:12; geciteerd in 2 Kor. 6:16). God woont en wandelt te midden van Zijn nieuwe volk, dat zich rondom Hem vergadert.

Het nieuwe volk van God is door genade geroepen. Het zijn 'vaten van barmhartigheid', door God tevoren tot heerlijkheid bereid. Hij heeft hen geroepen, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de volken. Zoals Hosea reeds had geprofeteerd: 'Niet-Mijn-volk' is veranderd in 'Mijn volk'. De niet-geliefde is nu Gods geliefde. Wij zijn nabij gebracht en zonen van de levende God geworden (Rom. 9:23vv.; 15:8-13; 1 Petr. 2:10). Als een volk voor Gods naam zijn wij Zijn *eigen* volk, een *heilig* volk, een 'volk ten eigendom', opdat wij de deugden zouden verkondigen van Hem die ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9). Wij zijn Zijn 'eigen volk, ijverig in goede werken' (Tit. 2:14). Gods bedoelingen met Zijn oude priestervolk bij de berg Sinai gaan nu in vervulling in het hemelse volk dat aan Zijn Vaderhart is gebracht (Ex. 19:4-6).

Zij zullen Zijn volk zijn

Toch zijn er ook nog beloften voor de toekomst. Allereerst zal de bedekking die ligt over het hart van het natuurlijke Israël worden weggenomen, wanneer het zal terugkeren tot de Heer (2 Kor. 3:15-16). In de eindtijd zal de profetie van Hosea voor de tweede maal worden vervuld. De aanneming van Israël zal het 'leven uit de doden' betekenen (Rom. 11:15). Het herstelde Jeruzalem zal hier op aarde het middelpunt van alle naties zijn, en het hemelse Jeruzalem – de verheerlijkte Gemeente – zal de troonzetel zijn van God en van het Lam. Na het Vrederijk breekt de eeuwige toestand aan. In de eeuwige toestand is er geen onderscheid meer tussen Israël en de naties op aarde. De mensheid is dan niet meer verdeeld in volken. De tabernakel van God is dan 'bij de mensen' (Openb. 21:3).

In de huidige tijd zijn er nog *drie* groepen: Joden, Grieken (volken), en de Gemeente van God (1 Kor. 10:32). De Gemeente bestaat uit gelovigen die geroepen zijn uit het Jodendom én uit het heidendom, om samen een *nieuwe* eenheid te vormen: één kudde, één volk, één huis, één lichaam. Wat een voorrecht!

De tempel en het Vaderhuis

‘Maakt niet het huis van Mijn Vader tot een huis van koophandel’.

Johannes 2:16

Is het Vaderhuis, evenals God Zelf, eeuwig en ongeschapen?

Sommigen hebben denkbeelden over het Vaderhuis, die nogal mystiek zijn. Zij beweren dat het Vaderhuis eeuwig en ongeschapen zou zijn. Ik noem enkele citaten (ontleend aan recente jaargangen van ‘In Grazige Weiden’ en ‘Uit het Woord der Waarheid’) om dit te illustreren: ‘Voordat Hij een schepende daad had verricht, toen er buiten Hem nog niets bestond, woonde de Eeuwige in het Vaderhuis’. ‘Alleen zij die de Heer Jezus als hun leven ontvangen hebben, zullen wonen in het huis van de Vader, in de niet geschapen hemel, waar nog nooit een schepsel geweest is, waar geen engel ooit geweest is en ook nooit komen zal’.

Dit gaat echter ver buiten wat Johannes ons meedeelt over het Vaderhuis. Het is een menselijke redenering, die het Vaderhuis een uitzonderlijke, haast Goddelijke status geeft. Buiten de drie-enige God Zelf is er echter niets dat eeuwig en ongeschapen is. Het Woord was in het begin bij God en ‘alle dingen zijn door Hem geworden, en zonder Hem is niet één ding geworden dat geworden is’ (Joh. 1:3). Alle dingen zijn in het aanzijn geroepen door Hem, ‘die in de eeuwigheid woont, (...) in de hoogte en in het heilige’ (Jes. 57:15). Hij is ook niet gebonden

aan een sfeer of een plaats. Hierbij wijs ik op de woorden van Salomo bij de inwijding van de tempel: 'Zie, de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan U niet bevatten' (1 Kon. 8:27). Gods heerlijkheid gaat ons voorstellingsvermogen ver te boven. De geschapen werkelijkheid is volkomen van Hem afhankelijk, maar Hij Zelf overstijgt de schepping, die het werk van Zijn handen is. Het huis van de Vader is in Johannes 2 een aanduiding van de *tempel* met de vele priesterwoningen, en die is op zijn beurt weer een beeld van de *geschapen hemelen* als de woonplaats van God (vgl. Hebr. 9:23-24).

Het huis van de Vader en de schoot van de Vader

Verder dienen wij onderscheid te maken tussen het *huis* van de Vader (Joh. 2:16; 14:2), en de *schoot* van de Vader (Joh. 1:18). Er ontstaat gemakkelijk begripsverwarring wanneer dit onderscheid uit het oog wordt verloren. Waar het om draait, is dat wij onze schepselmatige positie niet kunnen verlaten, in deze schepping niet en ook niet in de nieuwe schepping. Wij blijven altijd *schepselen* en kunnen niet worden verheven tot een eeuwige en ongeschapen (dus Goddelijke) positie. Dat is voorbehouden aan de drie-enige God. Vandaar dat de geciteerde vooronderstellingen als ongerijmd van de hand moeten worden gewezen.

De betrekkingen tussen de Goddelijke Personen Zelf zijn uniek en daarover gaat de term de 'schoot van de Vader'. Het 'huis van de Vader' is een ruimer begrip en is niet onlosmakelijk met de Godheid Zelf verbonden. Anders zouden wij als (nieuwe) schepselen ook nooit een plaats daarin kunnen krijgen. Door dat de Heer Jezus als *Mens* daar is binnengegaan, heeft Hij er voor ons als verlost mens plaats kunnen bereiden. Inderdaad hebben wij als christenen wel te maken met dingen die hun oorsprong vinden *boven* en *buiten* de schepping, nl. de eeuwige liefdesrelatie tussen de Vader en de Zoon. De Zoon,

die in de schoot van de Vader is, heeft Hem verklaard en Hij heeft deze Goddelijke liefde hier op aarde onthuld. Maar wijzelf als nieuwe mensen, die deelhebben aan deze eeuwige en ongeschapen 'dingen', worden hierdoor *niet verheven tot een positie boven en buiten de schepping*. Wij blijven afhankelijke schepselen. De grens tussen Schepper en schepsel kan niet worden overschreden. Dat laatste zou het geval zijn wanneer het Vaderhuis met de vele woningen, waarin wij zullen worden ingevoerd, inderdaad eeuwig en ongeschapen zou zijn. Let er daarom ook op dat nergens wordt gezegd dat wij een plaats (zullen) hebben in de *schoot* van de Vader! Want dat is de unieke plaats van de Zoon Zelf! Maar wij mogen zoals Johannes 'aanliggen' in de schoot van de Heer Jezus (Joh. 13:23), de Mens-geworden Zoon van God, en ons het voorwerp weten van Zijn liefde. *Christus* heeft de Vader verklaard. Zodoende kunnen wij de Goddelijke liefde – de liefde van de eeuwige Vader en de eeuwige Zoon – leren kennen en genieten.

Samenvattend: het allerheiligste, de hemel der hemelen (in de woorden van het Oude Testament), of de derde hemel, het Vaderhuis (in de woorden van het Nieuwe Testament) – deze gezegende plaats is een onderdeel van de *geschapen* werkelijkheid. Wij zullen door genade daar worden ingevoerd en straks met verheerlijkte lichamen deelhebben aan de eeuwige dingen die hun oorsprong vinden in het Vaderhart. Met die dingen mogen wij ons trouwens nu reeds bezighouden. Het zijn 'de dingen van de Vader', die het hart van de Heer Zelf op aarde vervulden en die Hij hier heeft bekendgemaakt (vgl. Luc. 2:49 – dit zei de Heer in de tempel, het huis van Zijn Vader!).

Noten

(1) Ik denk overigens niet dat het huis van de Vader beperkt is tot de derde hemel, het binnenste heiligdom. Het is ruimer, in Johannes 2 omsluit het ook de voorhof.

(2) Er zal voor de Gemeente wel een speciale plaats zijn in de heerlijkheid (vgl. Openb. 4:4, waar de oudsten direct rondom de troon zijn geschaard). Paulus spreekt in 2 Korintiërs 12 eerst over **de derde hemel** en vervolgens over **het paradijs**; vermoedelijk is het paradijs een onderdeel van de derde hemel. Wij weten dat de priesterwoningen een apart onderdeel van de tempel vormden; zo zullen wij als verheerlijkte priesters en koningen ook een bijzonder intieme plaats hebben in Gods heerlijke tegenwoordigheid.

(3) Ik beweer niet dat het Vaderhuis en het paradijs, waar de ontslapen gelovigen nú reeds zijn, identiek zijn. Beide plaatsen hebben bepaalde zegeningen echter *gemeenschappelijk*. Bovendien wordt het paradijs ook als een *toekomstige* zegen voorgesteld, nl. aan de overwinnaars te Efeze (Openb. 2:7). De belofte dat wij zullen eten van de boom des levens in het paradijs van God gaat dus verder dan de zegen die de ontslapen gelovigen nu reeds genieten in de tussentoestand. Met *verheerlijkte lichamen* zullen wij straks eveneens genieten van de zegeningen van het paradijs van God, van de boom en van het water des levens.

(4) Verder draagt ook het nieuwe Jeruzalem (d.i. de verheerlijkte Gemeente) bij zijn openbaring vanuit de hemel de specifieke kenmerken van het paradijs van God (Openb. 22:1-5). Toch weten wij dat wij dan voor altijd met de Heer zullen zijn in het Vaderhuis (vgl. 1 Tess. 4:17). Laten wij ons niet wenden tot speculatieve ideeën, maar veeleer de Heer danken dat Hij Zich tot ons heeft neergebogen en Mens is geworden, opdat wij de 'dingen' van de eeuwigheid, de liefde van de Vader en de Zoon, door Hem zouden leren kennen en genieten. Onze hoop is bij Hem te zijn, bij Hem te wonen, Zijn heerlijkheid te bewonderen en Hem te aanbidden.

Christus als onze Plaatsbereider

'Ik ga heen om u plaats te bereiden'.

Johannes 14:2

Wanneer heeft Christus plaats voor ons bereid in het Vaderhuis?

Is het juist om te zeggen dat Christus nog steeds bezig is met het plaats bereiden in het Vaderhuis met de vele woningen (Joh. 14:2-3)? Is dit een eenmalig werk, of een voortdurende activiteit die pas is voltooid bij Zijn wederkomst? De uitdrukking 'het huis van Mijn Vader' verwijst in eerste instantie naar de tempel te Jeruzalem (Joh. 2:16), die o.a. vertrekken ('woningen') voor de priesters bevatte.

De Heer zegt dat Hij zou heengaan om voor Zijn discipelen plaats te bereiden. Dat zou Hij niet doen in het aardse Jeruzalem, en niet in de tempel, die binnen afzienbare tijd zou worden verwoest. Nee, Christus ging heen naar de Vader. En daar bij de Vader, in het hemelse huis van de Vader, wilde Hij voor de Zijnen plaats bereiden. Daar zijn vele woningen, vele 'priestervertrekken'. Daar mogen wij God en het Lam eeuwig grootmaken. Wat houdt het plaats bereiden in? Het plaats bereiden ziet op het gereedmaken van een verblijf, het kwartiermaken voor hen die de boodschapper volgen (vgl. Luc. 9:52). Het woord 'bereiden' wordt o.a. gebruikt voor het bouwen van een stad ('Hij had hun een stad bereid', Hebr. 11:16), het klaar maken van een toevluchtsoord ('een plaats, door God bereid', Openb. 12:6), en het banen van een weg (Openb. 16:12).

De Heer Jezus is dus als het ware een Gezant, die vooruit is gereisd om een verblijf in gereedheid te brengen voor al degenen die Hem zullen volgen. Dat laatste gaat pas in vervulling bij Zijn wederkomst voor de Zijnen, bij de opname van de gelovigen (Joh. 14:3; 1 Kor. 15:51-52; 1 Tess. 4:13-18). Hij komt persoonlijk om Zijn bruidsgemeente te halen en weg te nemen van de aarde. De ontmoeting vindt plaats in de lucht, en dan zal Hij ons invoeren in het huis van Zijn Vader.

Waar zijn de ontslapen gelovigen?

Dit werpt licht op een vaak gehoord misverstand, waarbij het *ontslapen* van gelovigen in verband wordt gebracht met de belofte van de Heer Jezus in Johannes 14:1-3. Dat is echter niet juist, want het gaat daar om de belofte van Christus' wederkomst. Het binnengaan in het Vaderhuis vindt niet plaats bij het ontslapen van gelovigen, maar pas bij de opstanding! Met opgestane en verheerlijkte lichamen zullen wij het Vaderhuis betreden, zoals dat ook met Christus Zelf het geval was.

Maar het is wel correct dat de ontslapenen nu reeds met Christus in het paradijs zijn, en daar de gelukzaligheid genieten. Met Christus te zijn, is – zelfs in de tussentoestand tot aan de opstanding – verreweg het beste (Luc. 16:25-26; 23:43; 2 Kor. 12:4; Fil. 1:23).

Is het plaats bereiden nog niet klaar?

Het is ook onjuist uit Johannes 14 te concluderen dat het plaats bereiden een activiteit is die voortduurt tot op het ogenblik van Zijn komst. Die gedachte zou afbreuk kunnen doen aan het éénmaal volbrachte werk van Christus op het kruis van Golgota. Ze is ook in tegenspraak met de woorden van de Heer Jezus Zelf. De vele woningen in het huis van de Vader

waren er al (Joh. 14:2), ze moesten echter worden *toebereid* voor verlost mensenkinderen. Hoe is dit tot stand gebracht? Het antwoord is eenvoudig: door één enkele daad, en wel doordat Christus voor ons als Mens is binnengegaan in het hemelse heiligdom.

Op die manier is Hij onze Wegbereider en Plaatsbereider geworden, zodat Hij véle zonen tot heerlijkheid kan leiden (Hebr. 2:10). Christus zal het Vaderhuis vullen met verlost en verheerlijkte mensenkinderen. Hij is nu reeds door God gekroond met eer en heerlijkheid. Hij is de Koning der ere, geweldig in de strijd. Hij heeft al Zijn vijanden verslagen: zonde, dood en Satan. Hij heeft Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoge. Wie is Hij? De Mens Christus Jezus, en tegelijkertijd de eeuwige Zoon van de Vader. Dat is het geheim van Zijn Persoon. Op dit tweede aspect van Zijn Persoon, nl. dat Hij de eeuwige Zoon van de Vader is, ligt in het evangelie naar Johannes de nadruk. Christus keerde terug naar de Vader, die Hem had gezonden en die Hem had liefgehad vóór de grondlegging van de wereld (Joh. 17:24). Hij keerde terug in de vertrouwelijke sfeer van het Vaderhuis. Die plaats hééft Hij nu voor mensen toebereid, doordat Hij als de Eersteling van een grote oogst daarin is binnengegaan. De reeds genoemde verwijzing in de brief aan de Hebreeën is in dit verband ook van belang, want die zegt dat het hemelse vaderland en de hemelse stad reeds voor de pelgrims *zijn* toebereid: 'Hij had hun een stad bereid'.

Wat is het werk dat Christus nu verricht in de hemel?

Iets anders is natuurlijk dat Christus Zich nu in de hemel ook volkomen inzet voor de Zijnen. En dat zal Hij doen totdat Hij komt om ons te halen. Hij is actief als onze Hogepriester bij God (Hebr. 7:25), en tevens als onze Voorspraak bij de Vader (1 Joh. 2:1). Hij behartigt onze belangen bij Zijn God en Vader,

en Hij doet dat op een volmaakte wijze. Als *Hogepriester* houdt Hij Zich bezig met onze zwakheden, als *Voorspraak* met de zonden die wij als gelovigen helaas nog bedrijven en die het genot van onze gemeenschap met de Vader verstoren. Deze verschillende activiteiten van de Heer zijn uiterst noodzakelijk voor ons om veilig het einddoel van de pelgrimsreis te kunnen bereiken. Kort samengevat: ze zijn nodig om óns toe te bereiden voor het Vaderhuis, terwijl dit huis zélf reeds lang geleden door Christus voor ons is toebereid.

De Wijnstok en de ranken

*'Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Landman.
Elke rank in Mij die geen vrucht draagt, neemt Hij weg'.*

Johannes 15:1

Wat is de betekenis van het blijven in de Wijnstok, en van het 'wegnemen' van ranken in Johannes 15:2,6. Kan een gelovige toch verloren gaan en in het eeuwige vuur geworpen worden?

Het *Gr.* woord 'airoo' (wegnemen) komt vaak voor in het Nieuwe Testament, maar in Johannes 15 in de gelijkenis van de wijnstok uitsluitend in vers 2. De betekenis is niet 'opheffen' of 'opbinden', maar 'wegdoen'. Het gaat om naambelijders die geen werkelijke verbinding met de Wijnstok hebben (zoals Judas, die onder de twaalf discipelen verkeerde). Het verband met vers 6 maakt dit duidelijk, evenals andere passages (Matt. 3:10; 15:13). Het wegnemen wordt gevolgd door het buitenwerpen, en in het vuur werpen om verbrand te worden. Dit kan alleen zien op naambelijders, wier einde is in het vuur. Het verschil met 1 Korintiërs 3 is dat het daar alleen om *werken* gaat die in het vuur verbranden, terwijl de gelovige zélf behouden wordt.

Onze eerste vraag moet zijn: Wat is de wijnstok? Dat is Israël volgens Jesaja 5. Het volk is echter tijdelijk terzijdegesteld en vervangen door het ware Israël, de Mensenzoon (vgl. Ps. 80). Christus is de ware Wijnstok en Zijn volgelingen zijn de ranken. De Vader is de Landman. Het gaat in Johannes 15 om de ver-

binding met Christus hier op aarde, en dat kán een louter uiterlijke relatie zijn zoals een naambelijder die heeft. Het einde daarvan is het eeuwige vuur. De Heer spreekt hier relatief vaak over in de evangeliën. De Wijnstok wordt dus op aarde gezien, verbonden met alle ranken die Hem toebehoren, alle Christus-belijders. De Heer maakt echter in Johannes 15:2 direct al scherp onderscheid tussen naambelijders en wáre gelovigen. Iedere naambelijder is een rank die ‘géén vrucht draagt’. Iedere ware gelovige is principieel gezien echter een rank die wél vrucht draagt, want het leven uit Christus zal zich altijd in de een of andere vorm uiten.

Iemand die niet rein is, d.i. die niet opnieuw geboren is, kan dus helemaal geen vrucht dragen. Iemand die rein is door het Woord, die leven uit God ontvangen heeft, draagt wél vrucht (Joh. 15:3). Johannes spreekt vaak over principiële contrasten, ook in zijn eerste brief. Deze zwart-wit contrasten moeten wij zo laten staan en niet verwarren met praktische groei in het geloofsleven. Daarnà komen pas de pastorale punten aan de orde met betrekking tot ons geloofsleven, want dergelijke vruchtdragende ranken – dus ware gelovigen – reinigt en snoeit de Landman, opdat zij ‘méér vrucht’ dragen (Joh. 15:2b).

Vervolgens vinden wij in Johannes 15:4-5 het punt van onze eigen verantwoordelijkheid om in de Wijnstok te blijven. Dat wil zeggen: in praktische gemeenschap met de Heer te leven, de levensgemeenschap met de Vader en de Zoon daadwerkelijk te genieten. Dit leidt tot volkomen blijdschap (1 Joh. 1:3-4). De wijn is een beeld van deze volkomen vreugde. Een ware gelovige *kan* niet verloren gaan, maar als het gaat om onze éigen verantwoordelijkheid wordt altijd de *uiterste* consequentie voorgesteld. Zo ook hier, hoewel het in Johannes 15:6 uiteindelijk alleen om mensen gaat die géén leven uit God hebben, echter wel onderdeel vormen van de christenheid. Het zijn mensen die niet ‘in Christus’ zijn, natuurlijke mensen, die dus ook niet in Hem kunnen blijven.

De parallel met Israël is belangrijk, omdat dat ook uit naam-belijders en ware gelovigen bestond. Er is geen afval der heiligen, maar wel een afval van náámchristenen en náámbelijders. Dat zijn de ranken die geen vrucht dragen en die dat principieel gezien ook helemaal niet kunnen. Dat onderwerp wordt door de Heer niet verder uitgewerkt, maar wel vinden wij zoals gezegd in Johannes 15:6 waar het op uitloopt met deze levenloze ranken.

De *vruchtdragende* ranken zijn echter alle *ware* gelovigen, die gereinigd zijn door het Woord, waardoor zij opnieuw geboren zijn (Joh. 15:3). Qua positie zijn zij 'geheel rein' (Joh. 13:10). Zij *zijn* rein en zij *dragen* vrucht, maar ze hebben wel behoefte aan het dagelijkse reinigende werk van de Landman om nog 'méér vrucht' te dragen (Joh. 15:2b). Alles wat van het vlees is, moet worden weggesnoeid. Wat is vrucht dragen? Vrucht dragen is *het leven van Christus openbaren*, het leven van de ware Wijnstok. Dit is hetzelfde als de negenvoudige vrucht van de Geest in Galaten 5. Want de Geest verheerlijkt *Christus*. Er is 'vrucht', 'méér vrucht' (Joh. 15:2b), en zelfs 'véél vrucht' (Joh. 15:5,8), zoals er in 1 Johannes 2 ook *drie* fasen zijn in onze geestelijke groei: namelijk van kinderen tot jongelingen en tot vaders in Christus.

Staan bij het kruis van Jezus

'Bij het kruis van Jezus nu stonden Zijn moeder en de zuster van Zijn moeder, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen nu Jezus Zijn moeder zag, en de discipel die Hij liefhad daarbij zag staan (...)'.

Johannes 19:25-26

Het is van groot belang om onze plaats in te nemen bij het kruis van Jezus, te staan aan de voet van het kruis, zoals Maria en Johannes dat deden (Joh. 19:25-26). Er is veel dat wij dan kunnen leren. Wij zien Hem daar in de eerste plaats hangen als de Zondendrager, als Degene die voor onze zonden gestorven is. Hij heeft immers onze *zonden* gedragen in Zijn lichaam op het hout (1 Petr. 2:24).

Maar op het kruis is Hij ook voor ons tot *zonde* gemaakt, opdat wij zouden worden *gerechtigheid* van God in Hem (2 Kor. 5:21). Het zondeprobleem, het vraagstuk van de macht die de zonde over ons uitoefende, is daar op het kruis definitief tot een oplossing gebracht. Door Christus' offer voor de zonde, is de zonde in het vlees *veroordeeld* (Rom. 8:3). Door het kruis zijn wij dus niet alleen verlost van onze zonden, maar ook van de macht van de zonde. Wij zijn vrijgemaakt van de 'wet', het heersende principe van de zonde en de dood, en wij wandelen nu als gelovigen in de kracht van de Heilige Geest (Rom. 8:2,4). Ons zondige vlees is in de dood van Christus veroordeeld en het heeft daar voorgoed zijn einde gevonden. De oude mens is met Christus gekruisigd, opdat het lichaam van de zonde teniet-

gedaan zou worden en wij niet langer slaven van de zonde zouden zijn (Rom. 6:6).

Het kruis bepaalt dus in belangrijke mate de positie van de christen. Bij het kruis leren wij ook dat wij zijn vrijgemaakt van de wet, doordat wij voor de wet gestorven zijn en nu een Ander toebehoren, namelijk Hem die uit de doden is opgewekt (Rom. 7:4-6). Dat betekent niet dat een christen wetteloos is, want hij staat onder 'de wet van Christus'. Een christen is wettelijk aan Christus onderworpen en hij vervult ook de wet van Christus (1 Kor. 9:21; Gal. 6:2). Christus Zélf is onze leefregel geworden en door Zijn Geest stelt Hij ons in staat aan deze hoge maatstaf te voldoen. De wet van de Sinai eiste dat de Israëliet zijn naasten zou liefhebben als zichzelf, maar de wet van Christus – de wet van de liefde – vraagt dat wij onszelf *helemaal wegcijferen* en dat wij evenals Christus zelfs ons *leven* voor de broeders zullen inzetten (1 Joh. 3:16).

Wanneer wij de brief aan de Galaten lezen, dan zien wij hoe het kruis onze verhouding (1) tot de wet, (2) tot het eigen zondige vlees en (3) tot de wereld waarin wij leven fundamenteel veranderd heeft (Gal. 2:19-20; 5:24; 6:14). Wij zijn aan de wet gestorven om voor God te leven. Wij hebben het vlees met de hartstochten en de begeerten gekruisigd. De gelovige is ook voor de wereld gekruisigd, want het kruis betekent de veroordeling van de wereld en van de machten die haar beheersen (Joh. 12:31; 16:11; Kol. 2:14-15). Door het kruis is tevens de grondslag gelegd voor de verzoening, niet alleen van Gods kinderen, maar van alle *dingen* in de hemelen en op de aarde (Kol. 1:20-22). De schepping zal tot God worden teruggebracht door het bloed van Christus' kruis.

Vrede laat Ik u

*'Toen (...) kwam Jezus, ging in het midden staan en zei tot hen:
Vrede zij u!'*

Johannes 20:19-29

Vrede met God

De woorden van onze Heer waren altijd geschikt voor de specifieke situatie waarin ze werden gesproken. Hij sprak woorden van liefde en genade voor berouwvolle zondaars, van waarschuwing voor twijfelaars, van veroordeling voor trotse farizeeërs. Als Hij iets zei, was het niet alleen waar, maar ook helemaal op z'n plaats, een woord op z'n tijd gesproken.

Nadat de Heer was opgestaan uit de doden, verscheen Hij onverwachts aan Zijn discipelen en zegende hen driemaal met de woorden: 'Vrede zij u!' Dat waren precies de juiste woorden op het juiste moment. Zij hadden Hem immers uit het oog verloren. Hij was gevangengenomen en gekruisigd. Zij hadden gezien hoe de haat en de boosheid van de mensen zich tegen Hem keerden. Zij hadden ook gehoord hoe Hij had geroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Zij waren getuige geweest van de indrukwekkende begeleidende verschijnselen van Zijn dood – de duisternis en de aardbeving. Zijn sterven betekende het einde van al hun verwachtingen. De discipelen waren de wanhoop nabij. Maar alle vrees en angst werd in één keer weggenomen door de zegengroet van de opgestane Heer: 'Vrede zij u!' Hoe welkom waren die woorden in hun situatie, hoe geruststellend.

Die woorden waarmee de Heer Zijn discipelen begroette, worden nog tweemaal herhaald in deze passage (Joh. 20:19-29). Dit suggereert dat er een volheid van zegen ligt besloten in deze vredegroet, alles wat nodig is in onze omstandigheden hier beneden (het getal *drie* spreekt van volheid). Telkens opnieuw ontvangen wij Zijn zegen, Zijn vrede, en dat in overeenstemming met de mate van onze geestelijke groei. De eerste keer gaat het om de *principiële* kant van de zaak, onze vrede met God en de grondslag daarvan. Er is vrede gemaakt door het bloed van Zijn kruis (Kol. 1:20). De Heer toonde de discipelen Zijn doorboorde handen en Zijn doorstoken zijde, terwijl Hij hun vrede toeriep (Joh. 20:19-20). Dat is het uitgangspunt: het volbrachte werk is de grondslag om vrede met God te vinden, vergeving van zonden, eeuwig leven.

Wij kunnen het geheim van de Persóón van Christus en Zijn leven op aarde – Zijn woorden en werken vol zegen – pas goed begrijpen als wij oog hebben gekregen voor de betekenis van Zijn offerdood. De straf die ons de vrede aanbracht, was op Hem. Gods gerechtigheid is verheerlijkt, Zijn liefde onthuld. Het werk van de verzoening voor schuldige, verloren zondaars is volbracht. Het schuldeloze Lam is gestorven in onze plaats, en God heeft Hem opgewekt uit de doden. Daarvan spreken de tekenen in Christus' handen en in Zijn zijde. Door Zijn striemen is ons genezing geworden (Jes. 53:5; 1 Petr. 2:24). De toorn van God kan ons niet meer treffen, doordat wij schuilen achter het bloed van het Lam. Ons geweten is ontlast, wij zijn van de straf ontheven. Satan kan ons niet meer aanklagen, hij is een overwonnen vijand en hij gaat zijn ondergang tegemoet.

Bent u misschien bang uzelf een kind van God te noemen en Hem dankbaar als *Vader* aan te roepen? Kijk dan naar de Opgestane, zoals de discipelen dat ook deden. Let op die wonden, die tekenen in Zijn handen en in Zijn zijde! Luister naar Zijn stem, die nog steeds roept: 'Vrede zij u!' Alleen door het geloof in Hem en in Zijn volbrachte werk vinden wij vrede met

God (Rom. 5:1). Onze gevoelens, werken, twijfels – daarop kunnen wij niet bouwen. Niets van onszelf kan ons redden, Christus alleen! Dat is het *beginpunt* van ons leven als christen en van de blijdschap van het geloof (Joh. 20:20).

De vrede van God

In de tweede zegenbede gaat het om kracht voor onze wandel als gelovigen (Joh. 20:21-22). De Heilige Geest is de Bron van kracht voor ons leven; wij dienen niet meer naar het vlees, maar *naar de Geest* te wandelen. Wij zien in deze verzen dat de opgestane Heer ons Zijn Geest en Zijn leven meedeelt. Hij blaast het nieuwe leven in Zijn discipelen – als een voorsmaak van Pinksteren. Hij is de laatste Adam, het Hoofd van een nieuw mensengeslacht, een levendmakende geest die levend maakt wie Hij wil (vgl. Gen. 2:7; 1 Kor. 15:45). Zo zijn wij in staat als getuigen van Christus hier op te treden, Hem te dienen en Hem te vertegenwoordigen in deze wereld waar Hij verworpen is. De *Geest* geeft ons alles wat wij nodig hebben:

- (1) Praktische vrede als gezanten van de Heer Zelf (Joh. 20:21).
- (2) Deze vrede is ten diepste de vrede van *God* en van *Christus* Zelf (Matt. 11:29; Joh. 14:27; Fil. 4:7).
- (3) Geestelijke kracht voor een heilig leven, in gelijkvormigheid aan het heerlijk beeld van de opgestane Heer, het Hoofd van de Gemeente (Joh. 20:22).
- (4) Geestelijk onderscheidingsvermogen, d.i. wijsheid om de blijde boodschap van de vergeving der zonden toe te passen op de harten van mensen (Joh. 20:23).

Laten wij ons bewust zijn van onze waardigheid als gezanten van Christus en van de verhevenheid van onze opdracht. De kleinste stap, de nederigste dienst – niets is onbelangrijk en in alles zijn wij van Hem afhankelijk. In onszelf is geen kracht, maar wij worden door Zijn Geest met kracht gesterkt naar de innerlijke mens. Wij zien dat ook in het leven van de apostelen.

Hoe waren deze eenvoudige Galileeërs in staat de godsdienstige trots van de Joden en de wijsheid van de Grieken het hoofd te bieden? Het was alleen in de kracht van de Geest, dat zij de Gekruisigde konden prediken aan Joden en heidenen: Christus, de *kracht* van God en de *wijsheid* van God. Dat is ook het geheim van onze kracht: een Goddelijk Persoon die in ons woont, die onze zwakheid te hulp komt, die ons leidt in ons gebed en in onze aanbedding, die ons Christus doet navolgen. Laten wij de Geest dus niet weerstaan of bedroeven.

Herstellende vrede

In de derde plaats vinden wij in het gesprek met Tomas een mooie illustratie van de zorg van de grote Herder van de schapen voor iemand die is afgedwaald en die dus herstel nodig heeft. Het proces van herstel begint met dezelfde bekende vredegroet (Joh. 20:26). Daarna spreekt de Heer Jezus Tomas speciaal aan en vraagt hem Zijn doorboorde handen en doorstoken zijde te betasten. Tomas was er de eerste keer niet bij geweest; zijn ongeloof had hem daarvan weerhouden. Maar de Heer kwam hem tegemoet en Hij gaf hem het bewijs waarom hij had gevraagd. Hij confronteerde hem met de tekenen van Zijn lijden, zoals Hij dat een week geleden reeds bij de overige discipelen had gedaan. Tomas moest de waarde van Zijn werk leren verstaan en worden ingeleid in de betekenis van Zijn lijden en sterven. Gelukkig begreep hij het snel. Toen hij de doorboorde handen en de doorstoken zijde van de Heer had gezien, volgde direct zijn uitroep: 'Mijn Heer en mijn God!'

Als wij zijn afgedwaald, is er gelukkig een weg terug. Er is herstellende genade, en herstellende vrede voor ons hart. Belijdenis leidt tot herstel van gemeenschap. Het gaat echter om een persónlijke ontmoeting met de Heer. Zijn wij misschien werelds geworden, koud en onverschillig? Hij roept ons weer bij Zich en wij horen dan dezelfde woorden die ons hart in het begin voor Hem hadden ingenomen: 'Vrede zij u!'

De leer van de apostelen

‘Zij dan, die zijn woord aanvaardden, lieten zich dopen en op die dag werden ongeveer drieduizend zielen toegevoegd. En zij bleven volharden bij het onderwijs der apostelen en de gemeenschap, het breken van het brood en de gebeden’.

Handelingen 2:41-42

De leer van de apostelen

In het boek Handelingen wordt telkens opnieuw de waarde van het onderwijs van de apostelen onderstreept. Zo lezen wij van de eerste christenen dat zij bleven volharden ‘bij het onderwijs der apostelen en de gemeenschap, het breken van het brood en de gebeden’ (Hand. 2:42). Het vasthouden aan de leer, het volgen van het onderricht van de apostelen krijgt hier dus de éérste plaats. Het wordt vermeld vóór ‘het breken van het brood’, dat is de avondmaalsviering (zie het onderscheid met gewone maaltijden in Hand. 2:46).

De leer van de apostelen is hier het uitgangspunt voor het leven als discipel van de verworpen en verhoogde Christus. Zonder leerstellige basis wordt het christenleven wel erg wankel. Wij kunnen het niet stellen zonder levende kennis van de geloofswaarheid, waarvan Christus Zelf de inhoud en het middelpunt is. Want wat hield het onderwijs van de apostelen in? Zij spraken over *Christus*, over Zijn leven, Zijn sterven, Zijn opstanding en Zijn verhoging aan Gods rechterhand. Verder getuigden zij van wat voortvloeide uit Christus’ verheerlijking in

de hemel: de uitstorting van de Heilige Geest hier op aarde en de vorming van de Gemeente als de woonplaats van God in de Geest.

Langs de weg van bekering en geloof kon men deel krijgen aan de zegeningen van het christendom; door de doop werd men bij de verworpen Christus en het gezelschap van Zijn volgelingen gevoegd. Door dit onderwijs van de apostelen werden dagelijks mensen toegevoegd aan de gemeenschap van hen die behouden werden (Hand. 2:47). Handelingen 3 voegt daar nog een element aan toe, en wel de leer met betrekking tot de wederkomst van Christus en de oprichting van het Vrederijk.

In de brieven van de apostelen worden al deze onderwerpen uitvoeriger belicht. En dat maakt het voor ons tot op zekere hoogte gemakkelijker om de apostolische leer vast te houden en evenals de eerste christenen te 'volharden in de lering en in de gemeenschap van de apostelen' (Hand. 2:42 Voorhoevevert.). De gemeenschap van de apostelen zelf was met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus, en door hun onderwijs treden wij binnen in dezelfde verheven sfeer van gemeenschap – wat onze blijdschap volkomen maakt (vgl. 1 Joh. 1:3v.).

Zoals gezegd onderstreept het boek Handelingen de betekenis van de *leer* van de apostelen (zie verder Hand. 4:1,2,18; 5:21,25, 28,42; 11:26; 13:12; 15:35; 18:11,25; 20:20; 28:31). Wij zien dit met name bij de verkiezing van 'de zeven' in Handelingen 6, waar de apostelen stellen dat hun eigenlijke taak is zich te wijden aan het gebed en de bediening van het Woord (vs. 4). Diaconale taken mogen de leer, het apostolische onderwijs, niet van haar plaats verdringen.

De leer van Christus

Maar ook elders in het Nieuwe Testament zien wij de grote betekenis van het volharden in de christelijke leer, het blijven in

de leer van Christus (zie bijv. 1 en 2 Tim.; 2 Joh.). De leer van Christus is de leer aangaande Hem, aangaande Zijn Persoon. Uiteraard is deze leer ook van Hemzelf afkómstig, want Hij is de Apostel van onze belijdenis (Hebr. 3:1).

De apostelen zijn door Hem als Zijn gezanten uitgezonden in de wereld; en 'de leer van de apostelen' (zoals wij die nog steeds bezitten in het Nieuwe Testament) is tevens 'de leer van Christus'. Het doel van o.a. bijbelstudiesamenkomsten is ons daarin te onderwijzen, terwijl profetische woorddienst een meer opbouwend en vermanend karakter heeft.

Volharden in de gebeden

*'(...) maar wij zullen ons houden aan het gebed
en de bediening van het woord'.*

Handelingen 6:4

*'(...) maar door de gemeente werd voortdurend tot God voor hem
gebeden'.*

Handelingen 12:5

Algemene kenmerken van het gebed

In het gemeenschappelijk gebed brengt de Gemeente haar afhankelijkheid van God en van Christus tot uitdrukking. Het gebed wordt wel eens 'de adem van de ziel' genoemd, om de absolute noodzaak ervan aan te geven. Zonder te ademen kunnen wij niet blijven leven, en zo kan ons geestelijk leven niet standhouden zonder het gebed. Dat geldt voor ons persónlijk leven, maar ook voor het gemeenschappelijk en gemeentelijk leven. Het gebed verplaatst ons als het ware in de atmosfeer van Gods tegenwoordigheid. Om in Zijn nabijheid te leven moeten wij voortdurend, aanhoudend bidden.

Daartoe hebben wij ook alle reden. In de eerste plaats zijn wij *afhankelijke* schepselen en wij moeten ons daarvan bewust blijven. Weliswaar zijn wij door Gods genade *vernieuwde* mensen, maar de zonde woont nog in ons. Bovendien leven wij in een

wereld die tegen God in opstand verkeert en waarvan Satan de overste is; tevens bevinden wij ons in een schepping die zucht en reikhalzend uitziet naar de verlossing (Rom. 8:19-23). Dat is onze situatie als discipelen van Christus tot op het moment van Zijn terugkeer naar deze aarde. Wanneer Hij komt om ons op te nemen in Zijn heerlijkheid, zal het gebed niet meer nodig zijn. Maar nu hebben wij er nog grote behoefte aan. Wanneer wij Gods aangezicht zoeken in het gebed, volgen wij het voorbeeld van Christus Zelf, die Zich tijdens Zijn leven op aarde telkens weer daaraan wijdde. Evenals de discipelen dat deden, mogen wij het Hem – de volmaakte Bidder – vragen: ‘Heer, léér ons bidden’ (Luc. 11:1).

Het leven van de eerste Gemeente werd gekenmerkt door intensief gebed: ‘Zij nu bleven *volharden* in (...) de breking van het brood en in de gebeden’ (Hand. 2:42). Uit de combinatie van deze beide activiteiten, respectievelijk avondmaalsviering en bidstond, blijkt dat het hier *niet* gaat om het individuele gebedsleven. Zoals men sámen het brood brak en de dood van de Heer verkondigde, kwam men ook bijeen tot gebed. Het is aannemelijk dat dit gemeenschappelijk gebed een vast onderdeel van het gemeenteleven vormde en dagelijks plaatsvond, evenals dat gebeurde met de ‘broodbreking’ (Hand. 2:46).

Later vinden we een aanwijzing dat men niet meer dagelijks, maar wékelijks samenkwam om brood te breken, en wel op de éérste dag van de week (Hand. 20:7; vgl. Joh. 20:19). Dat is één van de argumenten om ook wekelijks samen te komen tot gebed (hetzij op de eerste dag van de week, hetzij op een doordeweekse dag), evenals voor een wekelijkse avondmaalsviering (wel speciaal op de eerste dag van de week, omdat dit de opstandingsdag is). In ieder geval kunnen wij ons niet beperken tot *jaarlijkse* bid- en dankdagen. Dat is een enorme verschraling van het gemeenteleven en het is ook in strijd met de grote waarde die elders in het Nieuwe Testament wordt gehecht aan het gemeenschappelijk gebed. Als wij alleen bij het boek

Handelingen blijven, is dat reeds duidelijk (Hand. 1:14; 4:24; 6:6; 12:5; 13:3; 20:36; 21:5).

Laten wij dus evenals de eerste christenen *volharden* in de gebeden en onze bidstonden niet verzuimen. Er zijn telkens weer andere omstandigheden die aanleiding geven tot gebed: bedreigingen van binnen en van buiten, materiële en geestelijke zorgen, het werk van de Heer in binnen- en buitenland, de groei van de Gemeente, etc. De kring van onze gebeden omvat 'alle heiligen' (Ef. 6:18), en zelfs 'alle mensen' (1 Tim. 2:1).

Redenen om te bidden

Handelingen 2:42 suggereert een bepaald verband tussen 'de breking van het brood' en 'de gebeden', met andere woorden tussen de avondmaalsdienst en de bidstond. Er is al vaker op gewezen dat in deze beide samenkomsten de óffergedachte centraal staat: de gelovigen komen als *priesters* met hun geestelijke offeranden tot God. Bij de avondmaalsviering gaat het om het brengen van *aanbidding*, bij de bidstond om het offeren van onze *gebeden*. Bidden en aanbidden liggen in elkaars verlengde. Wanneer wij aanbidden, denken wij echter niet meer aan onszélf en onze behoeften en verlangens, maar verheerlijken wij God en prijzen wij het Lam dat onze zonden op Zich nam.

In Handelingen 6:4 wordt weer een ander verband gelegd, en wel tussen het gebed enerzijds en de bediening van het Woord anderzijds. Hier gaat het speciaal om de dienst van de apostelen, die zich in het gebed toerustten voor de prediking. Waarschijnlijk zal dit toch mede gebeurd zijn in gemeenschappelijke samenkomsten tot gebed. Zonder (persoonlijk èn gemeenschappelijk) gebed kunnen wij het Woord niet uitdragen (vgl. Hand. 4:24; 2 Tess. 3:1v.; Ef. 6:18-20). Het is een groot voorrecht dat wij in het gebed met vrijmoedigheid mogen naderen tot de troon van de genade (Hebr. 4:14-16), terwijl de priesters onder

het oude verbond slechts zeer beperkte toegang tot God hadden.

Bovendien is Christus Zelf in ons midden wanneer wij samenkomen tot gebed. Dat verleent bijzondere kracht aan onze gebeden: 'Ik zeg u tevens, dat als twee van u overeenstemmen op de aarde over enige zaak die zij maar zouden vragen, het hun ten deel zal vallen van Mijn Vader die in [de] hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in hun midden' (Matt. 18:19v.). Uit de samenhang blijkt dat deze belofte van Christus' aanwezigheid betrekking heeft op het samenzijn van de gemeente – in dit geval tot tuchtoefening en gebed (zie vs. 17v.). Zelfs als er maar een paar gelovigen samenkomen op de grondslag van de éne Gemeente, slechts twee of drie christenen vergaderd zijn in de naam van hun Meester, dan is Hij daar in hun midden en verleent Hij goedkeuring en gezag aan hun eenparig gebed.

Om die reden worden wij ook ertoe opgeroepen te bidden 'in de naam van Christus', d.i. in overeenstemming met Zijn heilige wil en tegenwoordigheid. Dan hebben wij de zekerheid dat onze gebeden zullen worden verhoord: 'En alles wat u zult bidden in Mijn naam, dat zal Ik doen' (Joh. 14:13v.). Het gaat in dat gedeelte vooral om de dienst van de discipelen, om de werken die ze zouden doen tot eer van de Vader en de Zoon. Wij mogen rekenen op zegen van boven in de dienst van de Heer en vrijmoedig daarom vragen.

Voorwaarde om zo te kunnen bidden in Zijn naam is echter dat wij in Hem blijven en Zijn woorden in ons blijven (Joh. 15:7,16; 16:23). Als dat zo is, zijn al onze wensen in overeenstemming met Zijn gedachten en is er geen verhindering van de kant van God om onze gebeden te verhoren. Een soortgelijke gedachte ligt opgesloten in 'het bidden in de Heilige Geest' (Ef. 6:18; Jud.:20), en het bidden 'naar Zijn wil' (1 Joh. 5:14). Onze verlangens zijn dan de vertolking van de begeerten van de Geest

die in ons woont, en ze zijn in harmonie met de raad van God. Overigens mogen wij ook in alle omstandigheden, in welke geestelijke toestand wij ons ook bevinden, onze verlangens 'door gebed en smeking met dankzegging' bekend laten worden bij God (Fil. 4:6). Dit vers toont ons dat onze bidstonden tegelijkertijd dankstonden behoren te zijn!

De aard van de gebeden

Wat de aard van onze gebeden betreft, voegt 1 Timoteüs 2:1 nog het begrip 'voorbedding' of 'voorbede' hieraan toe: 'Ik vermaan dan allereerst dat smekingen, gebeden, voorbeddingen en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen, voor koningen en alle hooggeplaatsten'. Paulus begint hier met het woord 'smekingen', dat wijst op het met *aandrang* bidden voor bepaalde zaken. Het is intenser dan het algemene woord 'gebeden'. 'Voorbeden' hebben speciaal betrekking op het pleiten voor anderen. Abraham en Mozes zijn bekende voorbeelden van voorbidders (Gen. 18; Ex. 32). In onze 'dankzeggingen' brengen wij onze vreugde en dankbaarheid tot uitdrukking voor het feit dat wij rusten in Gods trouwe Vaderzorg.

Samenvattend kunnen wij stellen dat er een grote variatie zal zijn in de aard van de gebeden die tijdens de bidstond worden uitgesproken, zoals ook de onderwerpen die worden aangevoerd zeer verschillend zullen zijn. Bijzondere onderwerpen voor de voorbede zijn verder nog:

- (a) Voorbede voor gelovigen in nood (Hand. 4:23-31 en 12:5 – twee voorbeelden van een gemeentelijke bidstond!).
- (b) Voorbede voor dienstknechten van de Heer (Rom. 15:30v.; Ef. 6:18v.; Kol. 4:2v.).
- (c) Voorbede voor de gemeenten (Ef. 1:16v.; 3:14v.; Fil. 1:3v.; Kol. 1:9v.; 1 Tess. 1:2).
- (d) Voorbede voor de zieken (Jak. 5:14).

De orde tijdens het bidden

Wat de uiterlijke orde aangaat tijdens deze samenkomst, maakt 1 Timoteüs 2 ons duidelijk dat *de mannen op iedere plaats* moeten bidden met opheffing van heilige handen. Dit voorschrift knoopt aan bij de orde zoals wij die vinden in 1 Korintiërs 14. Het is alleen nog algemener geformuleerd en wordt hier in verbinding gebracht met de schepping van Adam en Eva, alsook met de zondeval (1 Tim. 2:8-15).

De vrouwen moeten zwijgen in de gemeenten: zij hebben geen leeropdracht en moeten ook het uitspreken van gebeden overlaten aan de mannen (1 Kor. 14:34-35). Dat betekent niet dat zij passief aanwezig zijn, want zij bidden van harte méé en stemmen met hun 'amen' in met de gebeden die worden opgezonden. Het betekent evenmin dat zij *nóóit* zouden kunnen bidden of spreken (zie 1 Kor. 11:5,13), maar dan kennelijk buiten de samenkomsten van de gemeente. Laten wij deze voorschriften serieus nemen en onze praktijk toetsen aan Gods Woord.

Uit de duisternis tot het licht

'(...) opdat zij zich bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht van de satan tot God; opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden ontvangen door geloof in Mij'.

Handelingen 26:18

Twee aspecten van de bekering

In deze passage is sprake van twee aspecten van de bekering: (1) Wij dienen ons te bekeren 'van de **duisternis** tot het **licht**'. (2) Wij moeten ons bekeren 'van de macht van **de satan** tot **God**', opdat wij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden ontvangen door het geloof in Christus.

Wat is het verschil tussen deze punten? Het gaat hier om fundamentele tegenstellingen: de duisternis is het domein van de satan, het licht is het terrein waar God woont en werkt. Hij bewoont een ontoegankelijk licht, en in Hem Zelf is in het geheel geen duisternis. Paulus noemt dus eerst het *machtsgebied* zelf (duisternis resp. licht) en vervolgens de *bewoner* – de beheersers van de duisternis (de satan) en Degene die troont in het licht (God). Als iemand tot bekering komt gaat hij van het ene machtsgebied over naar het andere; het is de overgang vanuit de duisternis naar het licht. Maar hij krijgt ook te maken met een andere Heer: de God die zowel licht als liefde is.

Het resultaat is ook tweërlei. Ten eerste ontvangt een gelovige vergeving van zonden. Dat regelt het *verleden*, het leven in de zonde is voorbij. Ten tweede is er ook een geweldige *toekomst*,

een heerlijk erfdeel, een erfenis onder de geheiligden. Wat houdt dat nu eigenlijk in? Laten wij in dit verband eens kijken naar een andere passage in het Nieuwe Testament. Handelingen 26 vertoont veel overeenkomst met een uitspraak van de apostel Paulus in de brief aan de Kolossenzen (Kol. 1:12-14). Daar zien wij dat de geweldige dingen die ons geschonken zijn, aanleiding vormen om onze God en Vader met blijdschap te danken. Dat is natuurlijk ook begrijpelijk.

Waarom danken wij de Vader?

Er worden in Kolossenzen 1 wel vier redenen genoemd om dankbaar te zijn. Wanneer wij als dankbare kinderen allereerst aan de Vader Zélf denken, dan prijzen wij Hem voor de onuitsprekelijke gave van Zijn Zoon, die hier heel treffend 'de Zoon Zijner liefde' wordt genoemd (Kol. 1:13). Tijdens Christus' leven op aarde klonk er tweemaal een stem uit de hemel, die bevestigde dat Hij *de geliefde Zoon* van de Vader was (Luc. 3:22; 9:35). Dat is in feite de *voornaamste* reden voor onze dankbaarheid. Wij zijn in verbinding gebracht met de Veelgeliefde, de Man naar Gods hart. Wij hebben een plaats ontvangen in Zijn Koninkrijk, zoals eens de volgelingen van David een plaats kregen in het rijk van de koning die door God was uitverkoren. Wij zijn burgers van een hémels rijk, een rijk waarover 'de Zon' nooit ondergaat, en wij zullen straks ook met Christus regeren. En als wij aan onszelf denken, aan onze huidige zegeningen en aan de hemelse positie die wij hebben ontvangen, is er ook alle reden tot dankzegging. Want wij danken met blijdschap de Vader, zo zegt de apostel hier, omdat Hij ons 'toebereid heeft voor het erfdeel der heiligen in het licht' (Kol. 1:12). Is dat niet geweldig? De Vader heeft ons geschikt gemaakt, d.i. passend, waardig, om erfgenamen van Hem te worden. De rijke erfenis die ons als *heiligen of geheiligden* ten deel valt, bevindt zich *in het licht*. Daar woont God, in Wie in het geheel geen duisternis is; en daar draagt alles het stempel van Zijn smetteloze heiligheid.

Deze erfenis, die dus ook 'het erfdeel onder de geheiligden' wordt genoemd (Hand. 20:32; 26:18), herinnert aan het erfdeel van de Israëlieten in het land Kanaän. Zij namen het Beloofde Land in bezit na hun bevrijding uit het land Egypte en de lange tocht door de woestijn. De 'woestijnreis' komt in Kolossenzen 1 niet aan de orde. Wij vinden hier alleen ons 'Egypte' en ons 'Kanaän', onze **oorsprong** en onze **eindbestemming**. Wij zijn verlost 'uit de macht der duisternis' en overgebracht 'in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde'. Wij zijn bestemd voor de hemel en God heeft ons nu reeds 'een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus' (Ef. 2:6).

Wij zijn vanuit het domein van de duisternis, waar zonde, dood en Satan regeren, overgebracht in het Koninkrijk van het licht. Wij leven nu reeds in het licht van een nieuwe dag. Geestelijk gesproken bevinden wij ons in de sfeer waar Christus regeert als 'de Zon der gerechtigheid', en daarom dienen wij te wandelen 'als bij lichte dag' (Rom. 13:12-14). Hij regeert echter als de Zoon van Gods *liefde*, 'in Wie wij de verlossing hebben, de vergeving der zonden' (Kol. 1:14). Licht èn liefde, onuitsprekelijke Goddelijke liefde, zijn de normen die Hij hanteert in Zijn rechtvaardige regering. Onze losprijs is betaald door de Man die 'geweldig van vermogen' is, onze Losser, onze Bloedverwant (vgl. het boek Ruth). Onze zonden zijn vergeven en ze kunnen ons nooit meer aanklagen. Dit geeft uiteraard aanleiding tot eeuwige dank en aanbidding. Wij hebben dus alle redenen om de Vader met blijdschap te danken:

- (1) Hij heeft ons voorbereid voor het erfdeel der heiligen in het licht.
- (2) Hij heeft ons verlost uit de macht der duisternis.
- (3) Hij heeft ons overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde.
- (4) In Zijn geliefde Zoon hebben wij de verlossing, de vergeving der zonden.

Totdat de dag aanbreekt

'En daar wij bang waren dat wij ergens op klippen zouden stoten, wierpen zij van het achterschip vier ankers uit en wensten dat het dag werd (...) En tegen dat het dag zou worden, spoorde Paulus allen aan voedsel te nemen (...) Toen hij nu dit had gezegd en brood had genomen, dankte hij God in bijzijn van allen; en hij brak het en begon te eten. En zij werden allen goedsmoeds en namen zelf ook voedsel'.

Handelingen 27:29-36

De storm

De zeereis van Paulus naar Rome, die ons in dit hoofdstuk met grote nauwkeurigheid wordt verhaald, verliep niet zo voorspoedig als de stuurman en de schipper gedacht hadden. Aanvankelijk leek alles zo mooi en waren de omstandigheden gunstig, maar al gauw werd het schip een speelbal van de golven door de plotseling opstekende storm. De zachte zuidenwind had plaatsgemaakt voor een hevige storm, die het schip dusdanig teisterde, dat de opvarenden tenslotte alle hoop op redding verloren. Vele dagen dreven ze rond in het duister, want zon noch sterren gaven enig schijnsel (vs. 20). Maar toen de veertiende nacht was aangebroken dat ze in de Adriatische zee rondredren, kreeg het scheepsvolk omstreeks middernacht het vermoeden dat er land naderde. Later bleek dat dit het eiland Malta was. Maar men was bevreesd om in het donker op mogelijke klippen te stoten, en daarom nam men het besluit de ankers uit te werpen en de dag af te wachten. Hoe zullen ze

verlangd hebben naar het aanbreken van de morgen! Andere vertalingen zeggen dat ze *baden* of het dag mocht worden.

Maar deze wens, of dit gebed, kunnen wij ook op onszélf toepassen, zowel in persoonlijk als in gemeenschappelijk opzicht. Persoonlijk kan dit Schriftwoord voor ons van betekenis zijn als wij in moeilijke omstandigheden verkeren, als wij in nood zijn. Het kan duister zijn in ons leven; dan verlangen wij er vurig naar dat God die duisternis zal verdrijven. Met David mogen wij het dan zeggen: 'De HERE, mijn God, doet mijn duisternis opklaren' (Ps. 18:29). Wij weten dat Hij ons gebed zal verhoren. God is licht, en Hij verdrijft de duisternis.

Maar ook in gemeenschappelijk opzicht hebben deze woorden ons veel te zeggen. De Gemeente van God ziet immers uit naar het aanbreken van de dag! Toen Christus op aarde was, was Hij het Licht van de wereld (Joh. 9:5). Maar Hij sprak erover dat Hij zou teruggaan naar de Vader. Het licht zou voortaan door Zijn volgelingen verspreid moeten worden, zij zouden nu 'het licht der wereld' zijn (Matt. 5:14). Christus Zelf, het grote Licht, zou Zich terugtrekken in de hemel. De kinderen van het Licht zouden van Hem getuigen in een duistere wereld, waarin ze als hemellichten zouden stralen. Het waarachtige Licht zou in hen, en door hen schijnen (zie o.a. Joh. 8:12; 9:5; 12:35-36; Ef. 5:8; Fil. 2:15-16; 1 Joh. 2:8). Terwijl het nacht is in deze wereld, omdat het Licht Zelf afwezig is, vormen de gelovigen dus een getuigenis van het licht.

Maar wij bevinden ons op het terrein van de wereldbeheersers van deze duisternis. Wij zien uit naar de komst van de dag van Christus. En naarmate het duisterder wordt in deze wereld, die de duisternis liever gehad heeft dan het licht, verlangen wij des te vuriger naar het aanbreken van de morgen. Ja, wij troosten ons met de gedachte dat de nacht ver gevorderd is en dat de dag nabij is (Rom. 13:12). Méér dan wachters het doen, wachten wij op de morgen (Ps. 130:6). Is het ook niet onze wens dat

het dag zal worden? Hebben wij niet alle redenen om uit te zien naar de terugkeer van het Licht, naar Zijn komst voor de Zijnen als de blinkende Morgenster en naar Zijn verschijning voor deze wereld als de Zon der gerechtigheid? Want het is met de Gemeente net zo gegaan als met het schip waarmee Paulus naar Rome voer. Het 'schip' is zwaar gehavend door de storm en dreigt schipbreuk te lijden. De opvarenden zijn in nood en zij zien uit naar het aanbreken van de dageraad.

De stem van Paulus

Toch hebben zij zelf ook schuld daaraan, want zij hebben niet naar het woord van Paulus geluisterd. Paulus is op dit schip niet meer dan een gevangene en zijn woord krijgt niet het gezag dat het toekomst. Het advies van andere leidslieden weegt zwaarder; dat is in feite de oorzaak van de moeilijkheden. Paulus is wel met de kerk meegereisd op haar tocht over de wereldzee, maar hij is niet meer dan een *gebondene*. Men heeft niet geluisterd naar zijn woord ten aanzien van de koers die men moest volgen, naar het woord dat hij namens God gesproken heeft. Menselijke tradities en meningen hebben de overhand gehad in de geschiedenis van de kerk. Men heeft 'meer gehoor gegeven aan de stuurman en de schipper dan aan wat door Paulus gezegd werd' (Hand. 27:11). De gevolgen zijn dan ook uiterst ernstig geweest. De koers die de kerk volgde bleek fataal te zijn en tot haar ondergang te leiden.

Maar als de schepelingen tenslotte alle hoop op redding ontnomen is, wordt Paulus' stem weer gehoord. Dat geeft een gelukkige wending aan deze geschiedenis. Zodra wij tot de erkenning komen dat wij beter naar het geïnspireerde woord van Paulus hadden moeten luisteren, daagt er weer hoop. Het schip gaat weliswaar verloren, maar de opvarenden komen overeenkomstig de voorzeggingen van de apostel behouden aan land. Het oordeel over de kerk in haar uitwendige gedaante is onaf-

wendbaar geworden; zij wordt opzigezet als Gods getuigenis op aarde (Rom. 11:22; Openb. 3:16). Maar de gelovigen hoeven niet te vrezen voor hun leven en zij kunnen zelfs goede moed houden (Hand. 27:22,25).

Wat heeft dit ons te zeggen? Dat wij moeten erkennen dat de kerk in allerlei opzichten is afgeweken van Gods gedachten en dat er een verkeerde koers is gevolgd. Als het bijvoorbeeld gaat om de inrichting en het bestuur van de Gemeente, heeft men wereldse maatstaven gehanteerd en zich niet gehouden aan het woord dat door Paulus gesproken is. De kerk is verwereldlijkt, ze heeft naar verkeerde leidslieden geluisterd. Pas als men opnieuw gaat luisteren naar de stem van Paulus, daagt er hoop. Voor degene die niet terugkeert tot de wet en tot de getuigenis, is er geen dageraad. De apostel verzekert ons echter dat wij goede moed moeten houden. Enerzijds stelt hij vast dat de kerk een verkeerde koers zou varen (Hand. 20:29-30; 2 Tess. 2:7; 1 Tim. 4:1; 2 Tim. 2:16-17; 4:3-4), maar anderzijds richt hij onze blik op Gods trouw. Zo vinden wij in zijn brieven enerzijds dat hij de afwijking voorzegt, maar anderzijds dat hij wijst op de vervulling van Góds plannen ten aanzien van de Gemeente. Dat geeft ons nieuwe moed en vervult ons met een vast vertrouwen dat al Gods kinderen 'behouden aan land zullen komen', dus veilig het einddoel zullen bereiken.

Paulus spoorde de schepelingen ook aan voedsel te nemen. Dat is wat wij nodig hebben in de eindtijd, in de laatste dagen vlak voor de komst van de Heer Jezus, waarin de stormen zo hevig woeden en het schip dreigen stuk te slaan. Wij hebben behoefte aan geestelijk voedsel, aan spijze te rechter tijd (vgl. Matt. 24:45-46). Wij moeten gesterkt worden door het Woord van God, opdat wij daardoor nieuwe kracht ontvangen. Dit vond plaats 'tegen dat het dag zou worden' (Hand. 27:33). Vlak voor het aanbreken van de dag werd daar die maaltijd gehouden, waarbij al de schepelingen van voedsel verzadigd werden. Zo hebben wij eveneens behoefte aan gééstelijk voedsel in deze

laatste dagen vóór de wederkomst van Christus, waarin de stormen zo hevig woeden en het schip dreigt te vergaan.

Gelukkig dat er hier een dienstknecht van God was, die waakzaam was en op de juiste tijd voedsel uitdeelde. Door de bediening van het Woord ontvangen wij nieuwe kracht en putten wij nieuwe moed. Gods Woord is ons enige houvast, wanneer menselijke steunsels ons ontvallen. Deze maaltijd – die men overigens ook kan zien als een herstel van de avondmaalsviering en van de eredienst overeenkomstig de wil van God – diende tot verzadiging van alle opvarenden. Het moet wel een merkwaardig tafereel zijn geweest: al die mensen te midden van de storm rustig bijeen te zien, en aangespoord door het woord van de apostel, zo met dankbaarheid voedsel te zien nuttigen! Maar ook voor ons heeft God ‘een tafel toegericht’, en dat te midden van de stormen van de eindtijd. Laten wij het onderwijs ter harte nemen dat de Heer ons geeft zo vlak voor Zijn komst! Laten wij niet ontbreken bij deze maaltijd die Hij voor ons heeft bereid! Laten wij het voedsel dat Hij geeft tot ons nemen, en zó met nieuwe moed uitzien naar het aanbreken van de dageraad, ‘de morgen zonder wolken’ (2 Sam. 23:4).

31

Tot Mozes gedoopt in de wolk en in de zee

‘Want ik wil niet, broeders, dat u onbekend is, dat onze vaders allen onder de wolk waren, allen door de zee zijn heengegaan, allen tot Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee’.

1 Korintiërs 10:1-2

Met Christus begraven

Paulus verwijst hier naar de doortocht van de Israëlieten door de Schelfzee, waarbij het volk voorgoed verenigd werd met zijn leidsman Mozes. Aan de overzijde aangekomen, zag Israël de Egyptenaren dood op de oever van de zee liggen. Toen vreesde het volk de HERE en zij geloofden in de HERE en in Mozes, Zijn knecht (Ex. 14:29-31). Zij werden ‘tot Mozes gedoopt’ in de zee, met hem ééngemaakt in de doodswateren. Zij werden op die manier bij hem gevoegd, met hem verbonden, en in het geloof met hem verenigd. De toepassing hiervan op ons als christenen is niet moeilijk, zoals het begin van Romeinen 6 laat zien. Wij zijn gedoopt tot de dood van Christus, met Hem verenigd in het ‘watergraf’. Zo zijn wij door de doop ook gevoegd bij Christus als de overste Leidsman en Voleinder van het geloof (Hebr. 12:2). Hij is niet in het graf gebleven, de dood kon Hem niet vasthouden. Als de grote Herder der schapen is Hij door God uit de doden teruggebracht (Hebr. 13:20), en Hij leidt ons nu door de ‘woestijn’.

De Israëlieten werden echter tot Mozes gedoopt 'in de wolk en in de zee'. De wolk, d.i. de wolk- en vuurkolom waarin God woonde, staat hier vóórop. Dat is natuurlijk niet zonder betekenis, zeker als het gaat om de toepassing voor ons als christenen. De wolk spreekt namelijk van de doop met (of: in) de Heilige Geest, terwijl de zee spreekt van de waterdoop. Deze twee 'dopen' horen bij elkaar. Zonder innerlijk met Christus verbonden te zijn door de Heilige Geest, is de waterdoop slechts een uiterlijke rituele handeling. Maar als wij het evangelie hebben gehoord en hebben aangenomen met een gelovig hart, worden wij verzegeld met de Geest en dan dient de band met de gestorven en opgestane Heer ook tot uitdrukking te worden gebracht in de doop. Het boek Handelingen toont dat de gelovigen uit de volken op grond van hun geloof in Christus onmiddellijk de Geest ontvingen en in aansluiting daarop de waterdoop ondergingen. De Geest verbindt ons innerlijk met Christus: als vernieuwde mensen zijn wij één geest met Hem (1 Kor. 6:17). Maar wij stellen ons door de doop ook publiekelijk onder Zijn gezag en nemen radicaal afscheid van een wereld die onder het oordeel ligt.

De Sjechina in het boek Exodus

Laten wij nu eens de plaatsen in het boek Exodus bekijken waar sprake is van de wolk- en vuurkolom, zodat de bijzondere band tussen de wolk, het volk en hun aanvoerder Mozes wat nader wordt belicht:

- (1) Bij de uittocht ging de wolk vóór hen uit om hen te leiden op de weg (Ex. 13:21-22). De HERE ging aan de spits, overdag in de wolkkolom en 's nachts in de vuurkolom om hun voor te lichten. Dit spreekt van *de leiding van en de verlichting door de Geest van God* in de 'woestijn' (vgl. Rom. 8:14vv.).
- (2) Bij de doortocht door de zee *veranderde* de plaats van de wolk. God maakte scheiding tussen het leger van de Egypte-

naren en dat van de Israëlieten, zodat de een de ander niet kon naderen (Ex. 14:19-20, 24-25). Dit spreekt van *bescherming en verlossing in het conflict met de vijand*, de volkomen overwinning die nieuwtestamentisch gezien in en door Christus behaald is. Het heil is zeker en vast. Er is géén veroordeling meer voor hen die in Christus zijn (Rom. 8:1-2). De dood van Christus scheidt ons voor altijd van de wereld waarop Gods toorn rust. De exodus uit Egypte smeedde tevens een onverbreekelijke band met Mozes, Gods knecht (Ex. 14:31), zodat de Israëlieten sámen met hem de lofzang konden aanheffen (Ex. 15:1vv.). De jubelzang van de bevrijding weerklinkt ook in Romeinen 8. De Heer zingt de lofzang te midden van de Zijnen. En door de Geest van het zoonschap die wij hebben ontvangen, roepen wij: 'Abba, Vader!'

(3) De praktijkervaringen in de woestijn waren niet altijd verheffend. Er ontstond al gauw gemor tegen Mozes en Aäron, in feite tegen de HERE Zelf (Ex. 16:2-12). Dit is een beeld van *het bedroeven en het weerstaan van de Geest* (vgl. Hand. 7:51; Ef. 1:13; 4:30). De heerlijkheid van de HERE verscheen echter in de wolk aan de rand van de woestijn, en Hij opende toch de sluisen van de hemel. Hij gaf Zijn volk vlees en brood. Nehemia 9 refereert aan Exodus 16 en brengt de leiding van de wolk en de Geest in verbinding met de gave van het manna, het brood uit de hemel: 'En Gij hebt hun Uw goede Geest gegeven (...) en Uw manna hebt Gij aan hun mond niet onthouden' (Neh. 9:19-20). Verder blijft er een sabbatsrust over voor het volk van God, zoals in Exodus 16 ook wordt aangegeven.

(4) In Mozes op de berg hebben wij een bijzonder beeld van *de gemeenschap van de Heilige Geest* (Ex. 24:15-18; 2 Kor. 13:13). Mozes ging de wolk in, die de berg Sinai bedekte. Ook in het Nieuwe Testament is dit de positie van Mozes (Luc. 9:34 – 'toen zij de wolk ingingen'). Dit is in de eerste plaats een beeld van de positie van de verheerlijkte Heer in de directe tegenwoordigheid van God. God heeft Hem 'in Zichzelf verheerlijkt'

(Joh. 13:32). Dit spreekt echter ook van de *christelijke* positie, want de gelovige is in de Middelaar – de geliefde Zoon – aangenaam gemaakt vóór God (Ef. 1:3-6).

(5) Na de afgoderij met het gouden kalf was de plaats van Mozes, alsmede van de wolkkolom, *buiten de legerplaats*. De gemeenschap van de Heilige Geest leidt tot *scheiding van kwaad*. Mozes nam afstand van de ongerechtigheid van het volk en spande een tent voor zich uit buiten de legerplaats, ver van de legerplaats. Daar daalde de wolkkolom neer aan de ingang van de tent der samenkomst, en daar sprak de HERE tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals iemand spreekt met zijn vriend. Na de verwerping van de Messias was de plaats van de gelovige Hebreeën eveneens buiten de poort, buiten de Joodse legerplaats (Ex. 33:7-11; vgl. 2 Kor. 6:14-18; Hebr. 13:13).

(6) De plaats van de ontmoeting met God, in afzondering van kwaad, is echter een bijzondere plaats – zowel op de berg als in de tent der samenkomst. *Daar toont Hij namelijk Zijn grote heerlijkheid*. Het gelaat van Mozes straalde en weerspiegelde telkens Gods glorie (het slot van Ex. 34 verwijst duidelijk naar de ontmoeting in de tent der samenkomst). Mozes representeert hier in feite de nieuwtestamentische gelovigen, die vrije toegang hebben tot het hemelse heiligdom: ‘Want wij allen nu, die evenals Mozes met onbedekt gezicht de heerlijkheid van de Heer aanschouwen, worden naar hetzelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door de Heer, de Geest’ (Ex. 34:33-35; vgl. 2 Kor. 3:1-18).

(7) Tenslotte hebben wij aan het einde van het boek Exodus een mooi beeld van *de vervulling met de Geest*. De wolk bedekte de tent der samenkomst, en de heerlijkheid van de Heer vervulde de tabernakel (Ex. 40:33-38). De vervulling met Gods Geest is zowel *gave* als *opgave* (vgl. Ef. 3:16vv.; 5:18-19; Kol. 3:16). En er is zowel een *collectief* als een *persoonlijk* aspect: de Geest vervult het huis (de Gemeente), terwijl ook de individuele gelovige een tempel van de Geest is (1 Kor. 3:16; 6:19).

Een nieuwe schepping

‘Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden’.

2 Korintiërs 5:17

De uitdrukking ‘een nieuwe schepping’ vinden wij slechts tweemaal in het Nieuwe Testament, en wel in 2 Korintiërs 5:17 en Galaten 6:15. Verder vinden we in Openbaring 3:14 nog de uitdrukking ‘de schepping Gods’. De nieuwe schepping is uit God. Ze is volkomen in harmonie met God, in tegenstelling tot de oude schepping, die onder de vloek van de zonde ligt. Christus is het *begin* van deze schepping Gods, dat wil zeggen: Hij is de Oorsprong en het Hoofd ervan. Ieder die in Christus is, maakt deel uit van deze nieuwe schepping en heeft naar de regel, de maatstaf ervan te wandelen (Gal. 6:16).

De gelovigen zijn de éérste vruchten van de nieuwe schepping. Zij zijn uit God geboren door middel van het woord der waarheid, en zij vormen daarom de eerstelingen van Zijn schepselen (Jak. 1:18). Zij zijn de eerste oogst van het verlossingswerk van Christus, en zij bezitten de eerstelingen van de Geest (Rom. 8:23). Zij zijn, evenals het Joodse overblijfsel in de toekomst, gekocht als eerstelingen voor God en het Lam (Openb. 14:4). Weldra zal heel de schepping delen in de heerlijke resultaten van het werk van Christus en dan zullen de nieuwe hemel en de nieuwe aarde werkelijkheid worden (Joh. 1:29; Kol. 1:20; 2 Petr. 3:13; Openb. 21:1-5). Wat een verantwoordelijkheid is het voor ons, die nu al met God verzoend zijn, om ons werke-

lijk als vertegenwoordigers en als voorboden van deze nieuwe schepping te dragen!

De nieuwe geboorte

Wij willen in dit verband nog op twee andere uitdrukkingen wijzen, namelijk 'de nieuwe geboorte' en 'het nieuwe verbond'. Bij de nieuwe geboorte, waarvan sprake is in Johannes 3, wordt een speciaal Grieks woord gebruikt voor 'nieuw'. Niet *kainos*, andersoortig, of *neos*, nieuw in de tijd; maar *anóthen*, dat is 'opnieuw' of 'van boven'. Wij ontvangen in de nieuwe geboorte leven van een geheel nieuwe, hemelse oorsprong. Wij zijn uit God geboren, uit water en Geest (door de hemelse inwerking van Woord en Geest). Christus is van *boven* gekomen om ons hemels leven, het eeuwige leven, mee te delen. Hij is Zelf ons leven (Joh. 3:3,5).

Het nieuwe verbond

Wat het nieuwe verbond betreft: dit wordt ook gekenmerkt door een innerlijke vernieuwing van ons hart als de noodzakelijke voorwaarde om met God in verbinding te staan (zie Jer. 31:31-34; Ezech. 11:19-20; 36:25-27; 2 Kor. 3:3-6 en Hebr. 8:6-13). In de beide laatste Schriftplaatsen wordt het woord *kainos* gebruikt, dus nieuw in de zin van *andersoortig*. Het nieuwe verbond verschilt volkomen van het oude, waarbij de zegen afhankelijk gesteld werd van de tegenprestatie van de mens (juist om het onvermogen van de mens tot enig goed aan te tonen).

Het nieuwe verbond schenkt een totale vernieuwing uit vrije genade. Vergeving van zonden én een nieuwe natuur die beantwoordt aan Gods wil: dat zijn de kenmerkende zegeningen van het nieuwe verbond, dat berust op het volmaakte, éénmalige offer van Christus.

Voor altijd behouden

*‘Want uit genade bent u behouden, door het geloof (...)
niet op grond van werken, opdat niemand roemt’.*

Efeziërs 2:8

Behoudenis in het verleden

Ben je behouden? Die vraag werd vroeger wel gesteld aan met name jongeren. Ik heb de indruk dat het nu niet meer zo vaak gebeurt. Toch is het een belangrijke vraag. Ben je behouden? Of, wat ongeveer hetzelfde is: Ben je bekeerd? Het gaat om ons eeuwig heil, om de vraag waar wij de eeuwigheid zullen doorbrengen – in de hemel of in de hel. Ik ben door genade behouden: dat kan een gelovige zeggen als hij weet gered te zijn van het eeuwig verderf, de eeuwig verloretheid. Hoe kan iemand dat weten? God geeft ons die zekerheid in Zijn Woord. Van onze kant is echter geloof vereist in het volbrachte werk van Christus op het kruis van Golgota. De apostel Paulus schreef aan de Efeziërs: ‘Want uit genade **bent u behouden**, door het geloof; niet op grond van werken, opdat niemand roemt’ (Ef. 2:8). En elders zegt hij dat God ‘**ons heeft behouden** en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen’ (2 Tim. 1:9).

Bij de behoudenis gaat het niet alleen om het feit dat wij zijn verlost van de straf die onze **zonden** met zich meebrachten, maar ook van de **macht** van de zonde. Het evangelie belooft géén vrijstelling van de komende toorn aan mensen die in hun

zonden willen voortleven. Het is werkelijk de **kracht** van God tot behoudenis voor ieder die gelooft (Rom. 1:16). Het evangelie vindt ons dood in onze misdaden en zonden, maakt ons levend, verlost ons uit de macht van de duisternis en brengt ons over in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde, in Wie wij de verlossing hebben, de vergeving van de zonden (Kol. 1:13-14). Wij kunnen als gelovigen dus zeggen dat wij **behouden zijn**.

Behoudenis in het heden

Aan de andere kant is het duidelijk (1) dat wij ook als verlost en nog leven in een wereld met allerlei verleidingen, (2) dat de zonde nog in ons woont, en (3) dat Satan nog steeds onze tegenstander is. Daarom hebben wij eveneens een continue, dagelijkse behoudenis nodig, zolang wij nog op aarde zijn. Daarom zegt de Bijbel ook nadrukkelijk dat wij **behouden worden** (in de tegenwoordige tijd). Wij kunnen dat o.a. lezen in Romeinen 5:9-10. Wij zijn met God verzoend door de dood van Zijn Zoon, maar wij worden nu behouden door Zijn leven. Dat betekent: wij worden behouden *door* of *in* de kracht van Christus' leven. Hij staat garant voor onze volledige behoudenis. Wij bereiken veilig het einddoel dankzij het feit dat wij een hemelse Hogepriester hebben, die altijd voor ons leeft om voor ons te bidden en te pleiten (vgl. Hebr. 7:25).

Deze dagelijkse, praktische behoudenis genieten wij door dicht bij de Heer en bij Zijn Woord te leven. De Schrift maakt ons wijs tot behoudenis door het geloof dat in Christus Jezus is (2 Tim. 3:15). Hier vinden wij alles wat nodig en nuttig is om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid (2 Tim. 3:16). Bij deze vorm van voortdurende behoudenis speelt het leven bij de Schrift, door de kracht van de Heilige Geest, dus een grote rol. Dit hebben wij nodig om bewaard te blijven te midden van gevaren.

Behoudenis in de toekomst

In de derde plaats verwachten wij echter de toekomstige behoudenis, c.q. de Behouder uit de hemel (Fil. 3:20-21). De complete behoudenis is nog niet ons deel, maar ze ligt gereed om in de laatste tijd geopenbaard te worden (1 Petr. 1:5). Wij verwachten namelijk (de volle vrucht van) het zoonschap: de verlossing van ons lichaam (Rom. 8:23). Christus is onze Heiland, onze Redder, onze Behouder, die het lichaam van onze vernedering zal veranderen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Zijn heerlijkheid. Dat zal Hij doen bij Zijn wederkomst, en daarom zien wij vol verlangen naar Hem uit.

Om alles tot volheid te brengen

‘Hij, die nedergedaald is, Hij is het ook, die is opgevaren ver boven alle hemelen, om alles tot volheid te brengen’.

Efeziërs 4:10

God wil ons leven als gelovigen zegenen en tot volheid brengen, tot volle bloei en geestelijke volgroeiheid. Het is niet Zijn bedoeling dat wij een leeg en nutteloos bestaan hebben. Hij wil ons leven vullen met de rijkdommen van Christus en van de Heilige Geest. Het woord ‘volheid’ of ‘vervullen’ komt regelmatig voor in de brief aan de Efeziërs en het is nuttig dat eens op een rijtje te zetten:

(1) De volheid der tijden (Ef. 1:10)

Deze term verwijst naar de toekomst, naar Christus’ wederkomst. Dan zal Gods plan in vervulling gaan om alle dingen, alles wat in de hemelen en wat op de aarde is, onder één hoofd samen te brengen in Christus. Christus ontvangt universele heerschappij. Alle voorgaande bedelingen van Gods heilsplan bereiken dan hun uiteindelijke doel. Het komende Vrederijk is de bedeling van de volheid, de volheid der tijden, de volheid van Christus. Maar ook in deze tijd wil Hij al het Centrum van ons leven zijn.

(2) De Gemeente als de volheid van Christus (Ef. 1:23)

Het is eigenlijk verbazend dat Christus de Gemeente, Zijn lichaam en Zijn bruid, ziet als Zijn eigen volheid. Dat is alleen mogelijk op grond van Zijn volbrachte werk. De Gemeente *completeert* de tweede Mens. Precies zoals Adam zijn vreugde vervuld zag in de vrouw die God voor hem had voorbereid, ziet de Heer Jezus de Gemeente als de vervulling van Zijn wensen, Zijn volheid. Ondertussen is *Hij* echter Degene die door Zijn kracht alles in allen vervult, die alles tot volheid brengt in het leven van de Zijnen.

(3) De volheid van God (Ef. 3:19)

Het doel van Paulus' tweede gebed in deze brief is dat de heiligen vervuld worden met de liefde van Christus. Dan worden zij namelijk vervuld tot *de hele volheid van God*. God is liefde en Zijn liefde, die in Christus gekend wordt en geopenbaard is, doet in ons haar werk en wordt in ons volmaakt (1 Joh. 4:12). Anders is alles leegheid en ijdelheid. Deze vervulling is het werk van de Heilige Geest in de innerlijke mens.

(4) De volheid van Christus' gaven (Ef. 4:10)

Onze Heer en Heiland, die Zichzelf heeft vernederd en gehoorzaam is geworden tot de dood, ja, tot de kruisdood, is nu opgevaren boven alle hemelen. Hij troont aan Gods rechterhand om alles tot volheid te brengen. Dat wordt nu vooral zichtbaar in de Gemeente, die alle mogelijke gaven ontvangt van de verheerlijkte Heer om de heiligen te volmaken en op te bouwen in het geloof. Hij is opgevaren, opdat Hij alles zou *vervullen*.

(5) De maat van de volheid van Christus (Ef. 4:13)

Als de geestelijke gaven goed functioneren en hun doel bereiken, kunnen wij samen opgroeien en tot geestelijke volwassenheid komen, tot de maat van de volgroeidheid van de volheid van Christus. Dan wordt *Zijn beeld* in ons gezien en krijgt *Hij* gestalte in ons. Aan het Hoofd ontleent het lichaam van Christus alles wat nodig is om zichzelf op te bouwen in de liefde.

(6) De volheid van de Geest (Ef. 5:18)

De opdracht hier is *vervuld* te worden *met de Geest*. Wat houdt dat in? Dat blijkt uit het vervolg: '(...) en spreekt tot elkaar in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, zingend en jubelend in uw hart tot de Heer' (Ef. 5:19). De Heilige Geest vult ons leven met stromen van levend water, met lof en dank, ja, met Christus Zelf.

De nieuwe mens

*‘Daar u de oude mens met zijn daden hebt uitgedaan
en de nieuwe hebt aangedaan, die vernieuwd wordt tot kennis,
naar het beeld van Hem die hem geschapen heeft’.*

Kolossenzen 3:9-10

Toen de volheid van de tijd was gekomen, kon er daadwerkelijk in plaats van de éérste Adam een **nieuwe** mens tevoorschijn komen. De uitdrukking ‘de nieuwe mens’ komt alleen voor in Efeziërs en Kolossenzen en wordt steeds in het enkelvoud gebruikt (Ef. 2:15; 4:24; Kol. 3:10). In tegenstelling tot de oude mens, het mensentype in de lijn van Adam, is er nu een nieuw mensengeslacht waarvan de opgestane Christus, de láátste Adam, het Hoofd is. Wij hebben als gelovigen de oude mens, alles wat ons kenmerkt als nakomelingen van de gevallen Adam, afgelegd en de nieuwe mens aangedaan, die de kenmerken van Christus vertoont. De nieuwe mens is de vrucht van Christus’ dood en opstanding. Hij is Gods maaksel, in overeenstemming met God in ware gerechtigheid en heiligheid geschapen. Hij is in het bezit van de kennis van goed en kwaad (in tegenstelling tot Adam vóór de val), maar hij is niet onderworpen aan de macht van het kwaad (in tegenstelling tot Adam nà de val). Hij wordt gekenmerkt door *ware gerechtigheid en heiligheid*, dus door het afwijzen van het kwaad en het bestand zijn tegen de invloed ervan. Hij beantwoordt aan Gods gedachten en draagt de kenmerken van de Goddelijke natuur (vgl. Ef. 1:4 en 2 Petr. 1:4).

De nieuwe mens vormt dus een groot contrast met de oude mens, die in de dood van Christus zijn einde gevonden heeft. Het is een totaal nieuw, andersoortig menstype (*kainos* betekent: totaal nieuw van aard). Hij vertoont niet het beeld van Adam, maar van Christus. Het is ook een nieuwe, pasgeboren mens (*neos* betekent: nieuw qua tijd, van recente datum). Hij vertoont niet het aloude, bekende beeld van de eerste mens, maar het nieuwe en frisse beeld van de opgestane Heer. Onze oude mens is met Christus gekruisigd, zegt Romeinen 6:6. Daar gaat het erom dat het iets is dat door *God* tot stand is gebracht in de dood van Christus. Maar in Efeziërs en Kolossenzen ligt het accent anders. Daar staat dat *wij* de oude mens hebben afgelegd, hem hebben uitgedaan, en de nieuwe hebben aangedaan. Daar is het actief: wij hebben zélf de oude mens veroordeeld en erkend dat hij in de dood van Christus zijn einde heeft gevonden, en daarop de nieuwe aangedaan. Wij hebben ons in het geloof vereenzelvigd met de gestorven en opgestane Heer.

Maar dat moet natuurlijk in de praktijk van het leven worden waargemaakt. Vandaar dat wij vanuit dit uitgangspunt de vermaning horen: 'Legt daarom af (...) en doet dan aan'. Wij hebben de oude mens verworpen en de nieuwe mens verkozen. Wij hebben de oude mens afgelegd en de nieuwe aangedaan en dit tot uitdrukking gebracht in de doop (Gal. 3:27). Dan is het ook vanzelfsprekend dat wij niet langer naar de oude maar naar de nieuwe mens leven, zodat de kenmerken van de nieuwe mens in ons leven openbaar worden. Dan zullen wij ook in praktische zin Christus aandoen en het vlees niet verzorgen om aan zijn begeerten te voldoen (Rom. 13:14).

De nieuwe mens is niet onafhankelijk, niet autonoom. Hij heeft een richtsnoer, een norm, en deze is van zeer bijzondere aard. De norm bestaat namelijk niet uit een aantal voorschriften, geboden en verboden, maar uit een Persóón. Christus is de Norm, de Leefregel voor de christen. En ook God de Vader wordt als Norm voor de christen genoemd. De nieuwe mens is immers

overeenkomstig Hém geschapen. Daarom worden de gelovigen ertoe opgeroepen 'navolgers van God' te zijn, als geliefde kinderen (Ef. 5:1). Wij zien dan ook dat de beide wezenskenmerken van God in Zijn kinderen geopenbaard worden: *liefde* en *licht* (Ef. 5:2,8). In de brief aan de Kolossenzen vinden wij eveneens dat de nieuwe mens een Maatstaf, een Voorbeeld heeft. Daar wordt van de nieuwe mens gezegd, dat hij vernieuwd wordt tot kennis naar het beeld van Hem die hem heeft geschapen (Kol. 3:10). En uit het verband kunnen wij opmaken dat hier *Christus* als de Schepper van de nieuwe mens wordt beschouwd. In de hele brief gaat het immers om de heerlijkheid van *Christus*, omdat de Kolossenzen gevaar liepen niet aan Hem vast te houden.

Christus is onze Leefregel, het Voorbeeld waarnaar wij veranderd worden en waardoor de innerlijke mens van dag tot dag 'vernieuwd' wordt (2 Kor. 3:18; 4:16). Zo wandelen wij in 'nieuwheid' des levens, dienen wij in 'nieuwheid' van de geest en worden wij veranderd door de 'vernieuwing' van ons gemoed (Rom. 6:4; 7:6; 12:2). Wij leven een opstandingsleven in het licht van de opgestane Heer (Ef. 5:14; 1 Tess. 5:4-5), evenals de zon over Jakob opging na zijn worsteling met God in Pniël en hij zijn wandel voortzette in het licht van een nieuwe dag.

Aäron *versus* Melchisedek

‘Aanschouwt nu hoe groot deze was, aan wie zelfs de aartsvader Abraham een tiende van de buit gaf’.

Hebreeën 7:4

Naast het historische verslag van de ontmoeting tussen Abraham en Melchisedek in Genesis 14 en een enkele verwijzing in Psalm 110:4, zijn wij helemaal aangewezen op het onderwijs van de brief aan de Hebreeën voor onze meningsvorming over het priesterschap in de lijn van Melchisedek, de koning van Salem (d.i. Jeruzalem). Zijn priesterschap is een beeld van het hemelse, eeuwigdurende priesterschap van Christus, in tegenstelling tot dat van Aäron, zoals in het volgende overzicht wordt uitgewerkt. Er zijn grote contrasten tussen het Aäronitische priesterschap en dat van Melchisedek:

(1) Aäron was uitsluitend *hogepriester*, geen burgerlijk bestuurder zoals Mozes. Dit waren gescheiden functies in Israël. Niemand kon de priesterlijke taken op zich nemen zonder aanstelling van Godswegen (vgl. de straf die koning Uzzia trof in 2 Kron. 26). Melchisedek was echter koning-priester. Zo is dat ook bij Christus en daarom is Zijn priesterschap superieur vergeleken met dat van Aäron. Hij regeert, maar Hij fungeert tevens als Hogepriester. Koninklijke waardigheid en priesterlijk medelijden gaan bij Hem samen.

(2) Het priesterschap van Aäron werd pas na dat van Melchisedek geïntroduceerd. Het feit dat Melchisedek in staat was

Abraham te *zegenen*, geeft ook aan dat zijn priesterschap hoger was dan dat van de zonen van Levi, die pas *later* uit de lendenen van Abraham zijn voortgekomen. Het mindere wordt immers gezegend door het méérdere.

(3) Aäron en zijn nakomelingen waren onderworpen aan de wet van een vleselijk gebod, d.w.z. een wet die een ander aanwees na de dood van de (hoge)priester. Het Aäronitische priesterschap kon alleen door successie (erfopvolging) instandgehouden worden en daarom waren er ook geslachtsregisters nodig om een bevoegde (hoge)priester aan te wijzen. Melchisedek had echter géén geslachtsregister volgens Genesis 14, en dit feit wordt door de auteur van Hebréeën gebruikt om de tijdsloosheid en de onveranderlijkheid van Christus' priesterschap te benadrukken. Christus bezit een *eeuwig* priesterschap, daar Hij altijd leeft om voor ons tussenbeide te treden.

(4) Levi had een wettelijk *recht* om tienden te *ontvangen* van de overige stammen van Israëel. Maar Abraham *gaf op vrijwillige basis* tienden aan Melchisedek, de priester van de Allerhoogste. Levi heeft als het ware *door Abraham* tienden aan deze priester gegeven, want hij was nog in de lendenen van zijn vader toen Melchisedek deze tegemoet ging. Zo heeft hij, die verplicht tienden ontvangt, impliciet de superioriteit van Melchisedek en van diens priesterorde erkend.

(5) Het Aäronitische priesterschap behoorde tot de *zichtbare* wereld. Het had een *aards* heiligdom, dat een beeld was van het ware. Het was gebaseerd op het oude verbond, dat niets tot volmaaktheid kon brengen vanwege de zwakheid van het vlees. Maar Christus is Hogepriester van een *beter* verbond, waardoor het hart wordt vernieuwd, het geweten gereinigd en de toegang tot God in de hemel wordt ontsloten. De Heer Jezus is de Middelaar van een *nieuw* verbond krachtens de waarde van Zijn eigen offerbloed, waardoor Hij een eeuwige verlossing heeft verworven. Hij is de Bedienaar van het ware, hemel-

se heiligdom en Hij doet ons als priesterzonen met vrijmoedigheid naderen tot God.

(6) De aanstelling van de priesters onder het oude verbond was slechts *tijdelijk*, en zij vond *zonder eedzwering* plaats. Het priesterschap van Christus daarentegen is ónveranderlijk van aard, het is eeuwigdurend. Het ging ook gepaard met *een eed van Godswege*: 'De HERE heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester tot in eeuwigheid naar de orde van Melchisedek' (Hebr. 7:21).

(7) Het priesterambt sierde de persoon die het vervulde; het droeg bij aan zijn heerlijkheid. Maar Christus, onze hemelse Hogepriester, verleent eer en glorie *aan Zijn eigen priesterschap*. De Mens in de hemel overtreft alle aardse priesters. Aäron moest slachtoffers brengen voor zichzelf en zijn huis, maar Christus was zonder zonde. Hij hoefde niet te offeren voor Zichzelf. Zijn volmaakte offer verving de oudtestamentische offeranden, die elk jaar opnieuw de zonden in herinnering riepen.

Wanneer droeg Christus Zijn bloed in het heiligdom?

‘Maar Christus, gekomen als Hogepriester van de komende goederen (...) is eens voor altijd ingegaan in het heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben’.

Hebreeën 9:11-12

Wanneer is Christus met Zijn eigen bloed het hemelse heiligdom binnengegaan? Is dit direct na Zijn opstanding gebeurd, of veertig dagen later bij Zijn hemelvaart? Géén van deze gedachten is juist. De eerste gedachte is gebaseerd op een onjuiste uitlegging van Johannes 20:17, de tweede op een verkeerde interpretatie van Hebreeën 9:12. De opgestane Christus zegt in Johannes 20 tegen Maria Magdalena dat zij Hem niet mocht aanraken, omdat Hij nog niet was opgevaren naar Zijn Vader. Maar was Zijn werk toen nog niet volbracht? Jawel, want later op de opstandingsdag werd het aan de vrouwen en aan de discipelen wél toegestaan (Matt. 28:9), ja, zelfs bevolen om Hem te betasten (Luc. 24:39).

Wij moeten ons eerst afvragen wannéér Christus nu eigenlijk Zijn werk heeft volbracht? Het is niet nodig daarover in onzekerheid te verkeren, want het op één na laatste kruiswoord luidde: ‘Het is volbracht!’ (Joh. 19:30). Dat was omstreeks het einde van de drie uren van duisternis, op het negende uur van de dag. Terwijl op het tempelplein op dat uur van de dag het avondbrandoffer moest worden gebracht, offerde Christus

Zichzelf als het ware Lam door de eeuwige Geest vlekkeloos aan God (Hebr. 9:14). Hij gaf Zijn leven over in de dood en beval Zijn geest in de handen van Zijn Vader. Toen was Zijn werk volbracht en had Hij ook Zijn bloed, zo rijk aan waarde, in het hemelse heiligdom gebracht. Machtige tekenen in de natuur en in het aardse heiligdom, gaven hiervan getuigenis. Toen de Heer Jezus de geest gaf, scheurde het voorhangsel van het tempelhuis van boven naar beneden in tweeën, terwijl de aarde beefde en de rotsen scheurden (Matt. 27:51).

Zodrà het ware Offer was gebracht, was ook het werk van de verzoening voltooid en droeg Christus (om het beeld van de Grote Verzoendag te gebruiken) als de ware Aàron Zijn offerbloed in het binnenste heiligdom. Hij was op Golgota niet alleen het Offerlam, maar tevens de ware Hogepriester die Zijn kostbaar bloed aan God aanbood. Het is belangrijk dit vast te houden, ook al gaat het ons menselijk verstand ver te boven. Het is een gééstelijke realiteit, zoals ook onze reiniging door Christus' bloed een gééstelijke werkelijkheid is. Wij worden immers ook niet lètterlijk besprenkeld met het bloed van Christus, en toch reinigt het ons van alle zonde (1 Joh. 1:7). Christus heeft Zijn werk eens voor altijd volbracht op het kruis en het hoeft nooit meer herhaald te worden. Zijn persóónlijke hemelvaart, Zijn ingaan in het heiligdom als de verheerlijkte Mens – veertig dagen na Zijn opstanding – is hierop gegrond en vloeit hieruit voort.

Het is ook nuttig om op te merken dat de voorschriften van Leviticus 16 niet in alle details op een letterlijke wijze kunnen worden toegepast op het werk van Christus. Dat heeft al vaker tot misvattingen geleid. De vervulling door Christus 'overstijgt' vaak de beelden van het Oude Testament. Zo ging de hogepriester op de Grote Verzoendag maar liefst *driemaal* het heiligdom binnen: resp. (1) met reukwerk, (2) met het bloed van een jonge stier, en (3) met het bloed van de eerste bok ten zondoffer voor de vergadering der Israëlieten. Welnu, het is

volkomen duidelijk dat Christus' verzoeningswerk niet uit twee of drie afzonderlijke stappen bestaat. Het onderwijs van de Hebreeënbrief is juist dat Hij éénmaal het offer van Zijn leven heeft gebracht en eens voor altijd is ingegaan in het heiligdom, na een eeuwige verlossing verworven te hebben.

Maar zegt deze brief dan niet dat Christus met Zijn eigen bloed in het heiligdom is binnengegaan (Hebr. 9:12)? Zo staat het wel in de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap, maar letterlijk staat er in het Grieks dat Hij *door* Zijn eigen bloed is ingegaan (vgl. de Statenvertaling en de Herziene Voorhoevevert.). Deze laatste vertaling zegt in een noot dat het woordje 'door' hier het beste is op te vatten als 'gekenmerkt door'. Christus ging op grond van, uit hoofde van de grote waarde van Zijn offerbloed bij Zijn hemelvaart als de verheerlijkte Mens glorieus de hemel binnen. Zo is Hij voor altijd gaan zitten aan Gods rechterhand. Dat Hij bij Zijn hemelvaart Zijn bloed 'letterlijk' bij Zich droeg, of dit 'letterlijk' gesprenkeld heeft op Gods troon, is dus een verkeerde voorstelling van zaken. Het is een verwarring van de oudtestamentische typen met de nieuwtestamentische werkelijkheid, van de schaduwen met de realiteit die van Christus is (Kol. 2:17).

Veilig in de Ark

‘Door het geloof heeft Noach, nadat hij een godsspraak ontvangen had over iets, dat nog niet gezien werd, eerbiedig de ark toebereid tot redding van zijn huisgezin; en door dat (geloof) heeft hij de wereld veroordeeld en is hij een erfgenaam geworden der gerechtigheid, die aan het geloof beantwoordt’.

Hebreeën 11:7

Christus als de Ark van onze behoudenis

De ark van Noach is een prachtig beeld van Christus als de Ark van onze behoudenis. De ‘wateren’ die over de aarde kwamen, spreken van de vloed van Gods oordeel – het oordeel dat ons had moeten treffen en dat iedereen die niet de toevlucht neemt tot Christus eenmaal ook **zal** treffen (vgl. Ps. 42:8). Buiten Christus zijn wij verloren; dan blijft de toorn van God op ons rusten (Joh. 3:36). Slechts **in Hem** zijn wij veilig voor de oordeelswateren, zoals Paulus getuigt: ‘Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen die **in Christus Jezus** zijn’ (Rom. 8:1). Christus heeft het oordeel ondergaan voor allen die tot Hem de toevlucht nemen en daardoor veiligheid en vrede in de ‘Ark’ vinden.

De wateren van Gods oordeelsvloed zijn voorgoed geweken, want de Heer Jezus heeft ons overgebracht naar ‘een nieuwe wereld’, waar wij op een veilige grondslag voor Gods aangezicht staan: de grondslag van de *opstanding*. De nieuwe positie van de christen komt tot uitdrukking in zijn doop: het water-

bad dat enerzijds spreekt van de dood, maar anderzijds ook van de opstanding tot een nieuw leven (Rom. 6:3-4; 1 Petr. 3:20-21). In het leven van Mozes zien wij iets dergelijks. Mozes werd in een biezene kistje toevertrouwd aan de wateren van de Nijl en zó door het water heen gered. Hij werd 'begraven' in de wateren van de rivier en gered door het water heen. Zo werd hij *uit het water getrokken* (want dat is de betekenis van zijn naam). Genesis 6 en Exodus 2 gebruiken hetzelfde Hebreeuwse woord voor 'ark' of 'kist'. Bent u ook in Christus geborgen en met Hem gestorven en opgestaan tot een nieuw leven?

Laten wij nu ook letten op de volgende details van de **beschrijving** van de ark in het boek Genesis en de symbolische betekenis ervan:

(1) De ark van Noach was een houten kist met een lengte van driehonderd el, een breedte van vijftig el en een hoogte van dertig el (dus ongeveer 150 meter lang, 25 meter breed en 15 meter hoog). Er waren drie verdiepingen in aangebracht, met vakken of kamers die dienden als woonruimten en voorraadkamers. Er was een ingang in de zijkant, een deur die door God Zelf werd toegesloten (Gen. 6:16; 7:16). Ook was er een lichtopening van boven, een venster dat later door Noach werd geopend om de raaf en de duif uit te laten (Gen. 8:6-8).

(2) Wanneer wij de ark van Noach bezien als een type van Christus, de Ark van onze behoudenis, dan spreekt **het hout** – de vrucht der aarde – van Zijn waarachtige **mensheid** (vgl. Jes. 4:2; 53:2). Er is één Middelaar tussen God en mensen, de Mens Christus Jezus (1 Tim. 2:5). Hij is waarachtig **Mens** geworden om verloren **mensenkinderen** te kunnen redden.

(3) Noach moest de ark van binnen en van buiten **bestrijken** met **pek** – in het Hebreeuws onderkent men in deze woorden het grondwoord voor 'verzoening'. Deze bedekking, van binnen en van buiten, is een beeld van de bedekkende en verzoe-

nende kracht van Christus' offer. Zijn bloed bedekt onze zonden, maakt ons aangenaam voor God en verlost ons van de komende toorn. Maar het bloed moet wel innerlijk worden *toegepast* op ons hart en geweten, door het geloof, door de werking van de Heilige Geest. Ook van *buiten* moet het zichtbaar zijn door een geheiligd leven. Is het bloed al aangebracht in uw leven?

(4) De **deur** van de ark was in de zijkant. Bij de zijkant van de ark kunnen wij denken aan de doorboorde **zijde** van Christus, die de weg tot behoud voor zondaars opende (Joh. 19:34-35; 1 Joh. 5:6-9). Christus is de Deur; als iemand door Hem binnengaat, zal hij behouden worden (Joh. 10:9). Bent u al door Hem naar binnen gegaan?

(5) De vakken of **kamers** (lett. 'nesten') in de ark getuigen van de beschutting en de zekerheid die het deel is van allen die in Christus zijn en (ver)blijven: 'En nu, kinderen, blijft in Hem' (1 Joh. 2:28). Op die manier fungeert Hij voor ons als een **heiligdom** (vgl. Jes. 8:14). Evenals bij de ark waren er later bij de tempel kamers beschikbaar op drie verschillende verdiepingen (Gen. 6:16; 1 Kon. 6:4-5). In het huis van God zijn vele woningen, er is plaats voor ieder die gelooft. Verblijf ik ook in Christus, leef ik in praktische gemeenschap met Hem?

(6) Verder was er aan de ark een **lichtopening** van boven. Zo openbaarde Christus licht van boven, licht uit de hemel, te midden van een wereld vol verwarring en duisternis (Joh. 1:9; 3:12,31,32). Is het licht in mijn leven?

(7) Tenslotte is ook het **gereedmaken** van de ark van belang. De ark van Noach behelst een praktische les voor gelovige ouders. Zoals Noach de ark toebereidde tot redding van zijn huisgezin (Hebr. 11:7), zo mogen christenouders hun kinderen tot Christus leiden en hen in veiligheid brengen te midden van een wereld die de vernietigende oordelen van de eindtijd, de vloed van de toorn van God en van het Lam, tegemoet gaat.

De weg van Kaïn

'Zij zijn de weg van Kaïn gegaan'.

Judas:11

Het verval en de afval van de eindtijd worden in dit vers in drie fasen geschetst: (1) de weg van Kaïn, (2) de dwaling van Bileam, en (3) het verzet of de tegenspreking van Korach. Onze tijd eindigt dus in rebellie en ondergang, waarna Christus zal wederkomen (zie vs. 14-15).

Weet u wat dat inhoudt: dezelfde weg als Kaïn opgaan? Kaïn leek op het eerste gezicht niet zo'n slecht mens. Zijn weg leek acceptabel. Hij was zelfs religieus en bood God een offer aan. Maar de 'weg' die hij ging, was niet de weg die God had aangewezen: namelijk God te dienen door het brengen van een plaatsvervangend, een bloedig offer. Dat was de weg die zijn broer Abel wel ging. De Bijbel zegt dat Abel zodoende een beter offer bracht (Hebr. 11:4). Dit is duizenden jaren geleden gebeurd, aan het begin van de geschiedenis van de mensheid, maar het is nog steeds actueel. Want het gebeurt helaas nog steeds dat mensen God de rug toekeren, Zijn weg niet willen gaan en van Hem wegvlugten. Zonder dat er verzoening tot stand is gebracht, kunnen wij echter niet voor Hem bestaan. Er is slechts één weg terug naar God, dat is *de weg van Christus*. Luister daarom naar de Heer, die heeft gezegd: 'Ik ben de Weg'! (Joh. 14:6). Hij is het Zoenoffer voor onze zonden (1 Joh. 2:2).

Kaïn ging uit van het aangezicht des Heren (Gen. 4:16). Zijn weg voerde hem steeds verder bij God vandaan. De gemeenschap met Hem moest hij voortaan missen. Het licht van Gods aangezicht kon hem niet meer bestralen. De weg van Kaïn was helaas de weg van het geweld en van de broederhaat. Zijn werken waren boos (1 Joh. 3:12). Voor het oog van de wereld had hij succes. Hij werd de eerste stedenbouwer, en hij noemde die stad naar de naam van zijn zoon Henoeh (Gen. 4:17). Maar het was de stad van de **mens**, niet de stad die **God** had uitverkoren. De stad van God is het nieuwe Jeruzalem, waarheen wij als gelovigen op weg zijn. Bent u op Gods weg, de weg naar Boven?

Bewaart uzelf

'Maar u, geliefden, (...) bewaart uzelf in de liefde van God'.

Judas:20-21

Als christenen worden wij hier ertoe opgeroepen onszélf te bewaren 'in de liefde van God'. Het is de derde in een reeks van vier vermaningen aan het slot van de brief van Judas (zie vs. 20 en 21). De **eerste** is dat wij onszelf dienen op te bouwen in het geloof, dat hier het 'allerheiligst geloof' wordt genoemd. Dat is de grondslag van ons geestelijk leven, het vaste fundament waarop wij staan – wij die leven in de eindtijd waarin zoveel wankelt en verdwijnt. Dit fundament is eenmaal gelegd door de apostelen en profeten van onze Heer Jezus Christus (vs. 3-4 en 17). Daarop mogen wij bouwen.

De **tweede** aansporing van Judas is dat wij moeten bidden 'in [de] Heilige Geest'. Dat tekent onze houding van afhankelijkheid. Het gebed is de adem van de ziel. De **derde** vermaning geeft het hoofddoel weer: onszelf bewaren in (de atmosfeer van) de liefde van God. En de **vierde** oproep in deze reeks is dat wij de barmhartigheid van onze Heer Jezus Christus tot het eeuwige leven dienen te verwachten. Dat houdt uiteraard verband met de toekomstverwachting. Let erop dat de Drie-eenheid in deze verzen wordt genoemd als de Bron van onze bewaring.

Het besef van Gods liefde, zoals die in Christus is geopenbaard, is een veilige woning voor een kind van God, een schuil-

plaats in gevaar, een bescherming tegen het kwaad dat ons omringt. Kennelijk hebben wij dus de plicht onszelf op die manier te bewaren, doordat wij leven en wandelen 'in de liefde van God'. Dat klinkt ons misschien wat vreemd in de oren, want kunnen wij dat eigenlijk wel? Zeker, wij kunnen dat niet in eigen kracht. De andere kant van de medaille vinden wij een paar verzen verder. Het kan alleen doordat God ons éérs heeft liefgehad en ons als Zijn 'geliefden' ook behoedt en bewaart voor alle kwaad. Hij is machtig ons voor struikelen te bewaren (vs. 24).

De liefde van God is aan ons bewezen in de overgave van Zijn veelgeliefde Zoon op het kruis (objectief), én doordat die Goddelijke liefde in onze harten is uitgestort (subjectief) door de Heilige Geest die ons gegeven is (Rom. 5:5; 8:32). Wanneer wij dus werkelijk leven in de atmosfeer van Gods liefde en ons in dat 'klimaat' bewegen, is het mogelijk te beantwoorden aan de verantwoordelijkheid onszelf te bewaren. Want 'wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem' (1 Joh. 5:18). Maar dan moet wel worden voldaan aan de ándere reeds genoemde voorwaarden, want in ons is geen kracht.

Uitgaan tot Christus

'Gaaf uit van haar, Mijn volk'.

Openbaring 18:4

Het principe van afzondering van Babel en terugkeer daaruit, is de hele Bijbel door te vinden. Wij zien het vanaf de roeping van Abram uit Ur der Chaldeeën (Gen. 11 en 12), tot en met de oproep van Openbaring 18: 'Gaaf uit van haar, Mijn volk'. Het uitgaan uit dat wat niet naar Gods gedachten is, is het *negatieve* aspect. Afzondering tot en terugkeer naar God en Zijn Woord, is het *positieve* aspect. In de tijd van Ezra en Nehemia hield dat in het optrekken naar het Beloofde Land en naar Jeruzalem als het door God gegeven centrum van de eredienst.

Dit beginsel geldt ook voor ons als nieuwtestamentische gelovigen; alleen moeten wij het géestelijk toepassen. Het gaat om een geestelijk herstel, een terugkeer naar Gods gedachten. Meestal zal dat niet zonder gemeentelijke consequenties blijven. Reeds Luther sprak over de Babylonische gevangenschap van de kerk en riep op tot terugkeer naar de Schrift alleen. Alle Schrift is tot onze lering gegeven, dus ook die gedeelten die de terugkeer beschrijven van het overblijfsel van het tweestammenrijk uit Babel.

De oproep tot afscheiding in 2 Korintiërs 6:17-18, is in feite een citaat uit Jesaja 52:11 en een zinspeling op het vertrek van het overblijfsel uit Babel en hun terugkeer met 'de vaten des HEREN' (de voorwerpen uit de tempel) naar Jeruzalem. In dit

verband ligt de toepassing van Ezra en Nehemia op onszelf, en het uitgaan van Gods volk uit alles wat *Babel* genoemd moet worden, dus voor de hand. De waarheid van de Gemeente als het huis van God, de tempel van de levende God, moet weer in praktijk worden gebracht. Christus Zelf – de heilige voorwerpen uit de tempel spreken van Hem – moet weer centraal worden gesteld. Hij is het Middelpunt van ons samenkomen.

Zo zijn er nog andere Schriftplaatsen te noemen, die vergelijkbare gedachten naar voren brengen ten aanzien van het *uitgaan* tot Hem. Vergelijk in dit verband:

- (1) Het vergaderd worden *in* of *tot* Zijn naam in Matteüs 18. Daar is Hij in het midden van de Zijnen. Hij roept ons bij Zich.
- (2) Het uitgaan van de maagden in de gelijkenis van Matteüs 25. Met brandende lampen mogen wij de Heer tegemoet gaan: 'Zie, de Bruidegom! Gaat uit, Hem tegemoet!'
- (3) Het naar buiten leiden door de Goede Herder van de schapen uit de Joodse schaapsstal, in Johannes 10. Bij Hem vinden wij veiligheid, voedsel, vrijheid, en het eeuwige leven in al zijn volheid.
- (4) Het uitgaan tot Hem buiten de Joodse legerplaats in Hebréeën 13. Christus is het ware Offer en het ware Altaar, het Centrum van de christelijke eredienst. Vandaar de oproep: 'Laten wij daarom *tot Hem* uitgaan buiten de legerplaats, terwijl wij Zijn smaad dragen'.

Binnengaan in het nieuwe Jeruzalem

*'Zalig zij, die hun gewaden wassen,
opdat zij recht mogen hebben op het geboomte des levens
en door de poorten ingaan in de stad'.*

Openbaring 22:14

Het binnengaan in de heilige stad

Dit is de allerlaatste 'zaligspreking' in het boek Openbaring (in totaal zijn er zeven). Ze heeft betrekking op het ingaan in het nieuwe Jeruzalem, de hemelse hoofdstad van het Vrederijk (vgl. Hebr. 12:22-24). Wij zien hier dat er een belangrijke voorwaarde is om de stad binnen te kunnen gaan – het wassen van de gewaden – en wij vernemen ook wat het burgerrecht van de stad inhoudt. Het gaat om (1) het recht op het genot van de boom des levens en (2) om het ingaan door de poorten in de stad. Deze beide voorrechten worden ons door het geloof geschonken: het deelhebben aan Christus als de 'boom des levens', en het wonen binnen de poorten van de Godstad, dat is de verheerlijkte Gemeente.

Daarna vinden wij ook de keerzijde met betrekking tot de overigen: zij die buiten zijn. Het contrast is groot: 'Buiten zijn de honden en de tovenaars, de hoereers, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder, die de leugen liefheeft en doet' (Openb. 22:15). De Goddelijke heiligheid wordt in de hemelse stad dus strikt gehandhaafd. Er is een duidelijk 'binnen' en 'buiten' en dit draagt een definitief karakter. Deze bewoordin-

gen herinneren aan wat Paulus schrijft over de grenzen van de Gemeente van God reeds nu hier op aarde (1 Kor. 5:12-13).

In het boek Nehemia vinden wij een passage waarin het volk al de mannen prees, die vrijwillig in Jeruzalem gingen wonen. Want de stad was ruim en groot, maar het inwonertal was gering (zie Neh. 7:4; 11:1-2). In het hemelse Jeruzalem is de situatie totaal anders. De tijd om een keus te maken is dan voorbij. Het is ook een *ontelbare* menigte die de stad zal bevolken. Bovendien is het de Héér, die hier de inwoners prijst. Hij is in deze verzen persoonlijk aan het woord, en wel vanaf Openbaring 22:6. Beide 'zaligsprekingen' in dit hoofdstuk worden door Hém uitgesproken.

De voorwaarde om het burgerrecht van het hemelse Sion te mogen ontvangen, is het wassen van onze gewaden. Dit spreekt van de reiniging door het bloed van Christus, en van de totale verandering in onze levenswandel die daarvan het gevolg is. In de lofprijzing in Openbaring 1 lezen wij dat Hij ons uit (of: van) onze zonden heeft *verlost* door Zijn bloed (1:5). Sommige handschriften lezen hier dat Hij ons van onze zonden heeft *gewassen* in Zijn bloed (zie de Statenvert.). Het eerste wijst op de prijs die moest worden betaald voor onze verlossing, het tweede op het middel dat noodzakelijk was voor onze reiniging. Het bloed van Christus was nodig om ons los te kopen (zoals ook bevestigd wordt in Openb. 5:9), maar tevens om ons te wassen en te reinigen.

Van de gelovigen die uit de Grote Verdrukking komen, wordt gezegd: '(...) en zij hebben hun gewaden gewassen en die wit gemaakt in het bloed des Lams' (Openb. 7:14). Zij wassen dus *zelf* hun gewaden en maken ze wit in het bloed van het Lam. Dat beklemtoont de eigen verantwoordelijkheid om met belijdenis van schuld en in een houding van zelfoordeel tot God te naderen, maar ook met een oprecht geloof in het redmiddel dat God heeft gegeven. Een ánder middel tot reiniging en ver-

geving van zonden is er niet – het bloed van Jezus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonde (1 Joh. 1:7). De passage in Openbaring 22 hanteert ook deze actieve vorm: ‘Zalig zij, die hun gewaden wassen’ (22:14).

Het resultaat van onze reiniging

Het wassen van de gewaden heeft twee gevolgen. De reiniging door het bloed van het Lam geeft ons recht (1) op het eeuwige leven (door middel van het eten van de boom des levens), en (2) op het binnengaan in het nieuwe Jeruzalem. Wij ontvangen volmacht over of recht op [het voedsel van] de boom des levens, alsmede de bevoegdheid om door de poorten in te gaan in de stad. De *ongelovigen* worden deze beide voorrechten juist ontzegd (Openb. 22:19). In het visioen van de heilige stad, dat hieraan voorafgaat, wordt van een en ander een duidelijke beschrijving gegeven.

Het was het voorrecht van de apostel Johannes om weggevoerd te worden in de hemel en tenslotte de bruid, de vrouw van het Lam – het hemelse Jeruzalem – in al haar stralende schoonheid te zien (Openb. 4:1-2; 21:9-27). De hemel ging voor hem open en hij klom daarheen op, in vervoering des geestes, lett. ‘in [de] Geest’. Johannes zag een troon in de hemel. Deze troon spreekt van Gods rechtvaardige regering en van de heerschappij van het Lam. Aan het einde van het boek Openbaring blijkt echter dat *de troon ook de oorsprong is van geluk en zegen*. Vanuit de troon van God en van het Lam ontspringt de rivier van het water des levens, en midden op de straat van de stad en aan weerszijden van de rivier staat het geboomte des levens, dat iedere maand vrucht draagt; en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing van de volken.

De beeldspraak met betrekking tot de boom des levens is ontleend aan de eerste hoofdstukken van het boek Genesis. Ze

komt ook voor in de belofte die wordt gedaan aan de overwinnaars van de gemeente te Efeze (Openb. 2:7). Het *eten* van de vrucht van de boom des levens is – evenals het eten van het brood des levens – een beeld van het *deelhebben* aan Christus. Wij mogen ons *figuurlijk gesproken* met Hem voeden om het ware leven van God te ontvangen en dat ook in stand te houden (zie Joh. 6).

Het beeld van de stadspoorten, waardoor wij mogen ingaan in de stad van God, is ontleend aan het boek Jesaja. De poort is de plaats van de rechtspraak. De poorten vormen de enige toegang tot de stad; alleen de *rechtvaardigen* zullen hierdoor binnengaan (vgl. Jes. 26:1-2; 60:1-22). Onze wettige plaats als gelovigen is binnen de veilige muren van de stad die God heeft toebereid. Zo zullen wij voor altijd met de Heer zijn en voor de troon van God en van het Lam verkeren om Hem te dienen en te eren. Zult u ook delen in dit geluk?

De boom des levens in het midden

Het eerste dat Johannes in de hemel zag nadat hij daarheen was weggevoerd in de Geest, was de troon en Degene die daarop gezeten was (Openb. 4:2). Het was de troon van God en van het Lam, d.i. Christus (Openb. 22:1). In Openbaring 5:6 staat het Lam *in het midden* van de troon. Hier in Openbaring 22 ziet Johannes de rivier van het water des levens, helder als kristal, ontspringen uit deze troon van God en van het Lam. Het Lam is de Levensbron: het leven vloeit als een verkwikkende stroom uit Hem voort. Christus is ons leven (Kol. 3:4).

Dit gezicht herinnert aan de tempelbeek, die in het komende Vrederijk zal ontspringen uit het tempelhuis, de plaats van de troon van de God van Israël (Ezech. 47:1-12). Ook andere details in Openbaring 22 zijn hieraan ontleend. De *hemelse* werkelijkheid, die ons denken en onze kennis te boven gaat, wordt weer-

spiegeld *in de aardse zegen* gedurende het duizendjarig Vrederijk. Aan weerszijden van de rivier, maar ook midden op de straat van de heilige stad, ziet Johannes de boom [of: het boomte] des levens.

De rivier en het geboomte dat haar omzoomt, wordt hier in verbinding gebracht met de straat (in het enkelvoud!) van de hemelse stad. Kennelijk stroomt de rivier langs de straat van zuiver goud. Bij de *straat* kunnen wij denken aan Christus als de Weg. Bij de *rivier* staat de gedachte aan reiniging en verkwikking voorop. Het geslachte Lam is de Bron van het water des levens, het water dat *reint* doordat het ons nieuw leven schenkt (vgl. Joh. 3:5). Maar nauw daarmee verbonden zien wij de boom des levens, in het midden van de straat en aan beide zijden van de rivier (Openb. 22:2). Hier gaat het meer om leven dat *vrucht* draagt, leven dat zich meedeelt aan anderen.

Een boom is in de Schrift vaak het symbool van een grote menselijke macht op aarde (zie bijv. Dan. 4). Maar Christus is de boom van het leven in het Jeruzalem dat boven is. Hij is de machtige Levensvorst, die het leven schenkt aan wie Hij wil (Joh. 5:21; 17:2). En het leven dat Hij geeft, is *geschikt voor de hemel*. Als wij Hem kennen door het geloof, bezitten wij in Hem het eeuwige leven en zijn wij ook volmaakt geschikt om in Gods tegenwoordigheid te verschijnen. Christus is Zelf het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard (1 Joh. 1:2). Hij gaf Zichzelf voor ons in de dood om ons het leven te kunnen geven: leven van een nieuwe orde, leven dat de dood heeft overwonnen en dat de hemel heeft ingenomen. Dit leven is ons geschonken door het geloof in Zijn naam. Zo is Christus het Hoofd geworden van een nieuwe generatie van mensen: zoals de Hemelse is, zijn ook de hemelsen (1 Kor. 15:48).

In het hemelse Jeruzalem zien wij alleen de boom van het leven; de boom der kennis van goed en kwaad wordt nergens

genoemd in het laatste bijbelboek. Zoals de boom des levens in het midden van de Hof van Eden was geplant, zo is Christus het Middelpunt van het Paradijs van God (Openb. 2:7). Christus is hier het Centrum van zegen, van leven en van aanbeding voor al de Zijnen. Geen zonde is hier meer te vinden, geen falen, geen beschuldigend geweten, geen oordeel, geen dood, geen verwijdering vanuit de tegenwoordigheid van God – dat alles is niet meer aan de orde. Christus heeft om zo te zeggen alle negatieve gevolgen op Zich genomen van het eten van de boom der kennis van goed en kwaad, en zo is Hij ‘de boom des levens’ geworden voor allen die Hem toebehoren. Jezus in het midden, Jezus alleen!

*In de heilige stad, met de straten van goud,
vloeit de stroom met het water des levens;
daar is wonderlijk licht, zoals nooit is aanschouwd,
maar 't heerlijkst is: dáár zien wij Jezus.*

Deel III

Karakterschetsen

Lot, de neef van Abraham

'En Lot sloeg zijn tenten op tot bij Sodom'.

Genesis 13:12

In vijf stappen naar de ondergang

Er zijn allerlei redenen te noemen waarom mensen kunnen falen, maar één ding staat vast: het is meestal een geleidelijk proces. Dat geldt ook voor ons als christenen. Als het fout gaat, gaat het stap voor stap naar beneden. De geschiedenis van Lot in het boek Genesis is een bekend voorbeeld van een gelovige die ernstig heeft gefaald. Het is duidelijk dat hij werkelijk een *gelovige* was, want Petrus noemt hem tweemaal een 'rechtvaardige' en spreekt ook over zijn 'rechtvaardige ziel' (2 Petr. 2:7-8). Maar de rechtvaardige Lot heeft jammerlijk gefaald om hiervan op de juiste wijze getuigenis af te leggen en uitsluitend voor God te leven. De weg die hij ging, leidde helaas naar de ondergang. Ook ons werk als gelovigen zal straks beproefd worden door het vuur. Als het zal verbranden, zullen wij net zoals Lot 'als door vuur heen' behouden worden (1 Kor. 3:11-15). De eeuwige behoudenis van een waar kind van God staat niet ter discussie. Maar het is tragisch als wij zó voor Gods rechterstoel zullen verschijnen om rekenschap af te leggen van een leeg en verloren leven (2 Kor. 5:10). Laten wij als christenen die willen groeien in het geloof dus de valstrikken vermijden die naar het verderf leiden.

Eerste stap: een verkeerde kijk op de wereld

Het begon allemaal met de verkeerde keus die Lot maakte in Genesis 13. Lot dacht aan zijn eigen voordeel en daarom koos hij 'voor zich de gehele streek van de Jordaan' (Gen. 13:11). Het leek een goede keus te zijn. Lot sloeg zijn ogen op en zag dat de gehele streek van de Jordaan rijk aan water was. Hij hield geen rekening met het feit dat de steden in die vallei hun ondergang tegemoet gingen (Gen. 13:10,13). Dat kwam doordat hij niet éérst naar Gods wil vroeg en in gemeenschap met Hem de juiste beslissing nam. Als wij niet met God onze weg gaan, is onze kijk op de wereld zelfzuchtig en kortzichtig. Helaas laten ook veel christenen zich leiden door de 'begeerte van de ogen' (1 Joh. 2:16). Zij slaan hun ogen op evenals Lot en kijken vol verwachting naar alles wat de wereld te bieden heeft: plezier, macht, bezit. Maar dat is maar schijn. Alles wat de wereld biedt, is van korte duur. De wereld gaat voorbij en haar begeerte (1 Kor. 7:31; 1 Joh. 2:17). Evenals Sodom en Gomorra gaat zij haar ondergang tegemoet. Het is een kwestie van tijd, maar zelfs hemel en aarde zullen voorbijgaan en plaatsmaken voor 'nieuwe hemelen en een nieuwe aarde waar gerechtigheid woont' (2 Petr. 3:10,13).

Wat is het perspectief dat wij hebben, en waardoor wij ons laten leiden? Is dat de wereld in haar huidige gedaante, het zondige wereldsysteem? Als wij ons daar thuisvoelen en ons daar 'settelen', zullen wij bedrogen uitkomen. Wie investeert er in een bank die morgen failliet gaat? Wie bouwt een huis achter een dam die op doorbreken staat? Niemand met gezond verstand zal dat doen. Toch is dit een illustratie van het streven van veel christenen, die al hun tijd en energie besteden aan vergankelijke dingen, aan zaken die geen eeuwigheidswaarde hebben. Dit is het begin van een weg die naar beneden voert.

Abraham had een heel ander perspectief dan Lot. Abraham leefde in gemeenschap met God en daarom koesterde hij an-

dere verwachtingen, hoewel hij dezelfde sociale en culturele achtergrond had als zijn neef Lot (Gen. 11-12). Abraham was door God geroepen en hij wandelde met God. Let erop dat hij een altaar had in de buurt van Betel, waar hij de naam van de HERE aanriep (Gen. 13:3-4). Dat lezen wij niet van Lot. Lot had bezittingen, 'schapen en runderen en tenten' (Gen. 13:5). Abraham was ook rijk, maar hij was een *aanbidder*. Hij verwachtte de stad die fundamenten heeft, waarvan God Ontwerper en Bouwmeester is (Hebr. 11:10). Hij had geen interesse voor steden als Sodom en Gomorra. Hij hechtte geloof aan Gods beloften jegens hem en zijn nageslacht (Gen. 12:1-3). Hij had oog voor de dingen die men niet ziet, de Goddelijke dingen, die eeuwig en onwankelbaar zijn.

Tweede stap: vriendschap sluiten met de wereld

Lot vestigde zich in de vruchtbare streek van de Jordaan en sloeg zijn tenten op tot bij Sodom (Gen. 13:12). Hij ging nog niet in Sodom zelf wonen, maar settelde zich vlakbij de stad. Iemand die de vriendschap van de wereld zoekt, staat nog aan het begin van een verkeerde weg. Uiterlijk lijkt alles in orde. Hij leeft niet in openlijke zonde, maar hij slaat de verkeerde richting in. Wanneer iemand een goed betaalde baan neemt met oneerlijke werkmethodes, wanneer iemand totaal geen tijd meer kan vrijmaken voor geestelijke activiteiten, wanneer iemand een ongelovige partner krijgt: dat zijn allemaal stappen in de verkeerde richting. Dan is het nog maar een kwestie van tijd, of wij voelen ons helemaal thuis in de wereld. Falende gelovigen gaan tenslotte 'wonen' in Sodom, zoals Lot deed (Gen. 14:12).

Laten wij weer kijken naar het goede voorbeeld van Abraham. Hij sloeg ook zijn tenten op (Gen. 13:18a). Hij ging echter niet wonen bij Sodom, in de vlakke van de Jordaan. Hij vestigde zich bij Hebron, in het bergland van Juda. Daar bouwde hij

weer een altaar voor de HERE, die hem beloofde het héle land te zullen geven (Gen. 13:14-18). Wat een les is dat voor ons! Gods Woord zegt dat Christus zal terugkomen om Zijn Koninkrijk op te richten op aarde. Dan zullen wij delen in Zijn heerlijkheid (2 Tim. 2:12; 4:1,8; Jak. 2:5; 2 Petr. 1:10-11). Laten wij onze beloning niet op het spel zetten door vriendschap jegens de wereld, die vijandschap is jegens God (Jak. 4:4).

Derde stap: opgaan in de wereld

Vervolgens zien wij dat Lot in de problemen kwam door zijn nauwe relatie met Sodom. Toen de stad werd veroverd, werd Lot als een gevangene meegevoerd met alles wat hij bezat, 'want hij woonde te Sodom' (Gen. 14:12). De problemen van de zondige stad waren zijn *eigen* problemen geworden. Abraham daarentegen had niets te maken met de zorgen van Sodom. Hij bekommerde zich echter wel om het lot van de inwoners van de stad, met name om dat van zijn medegelovige en bloedverwant Lot. Hij deed ook wat daaraan! Hier kunnen wij iets leren over onze verhouding als christenen tot degenen die verloren dreigen te gaan.

Als wij godvrezend wandelen, zal de verwarring waarin de wereld verkeert ons niet boven het hoofd groeien. Maar wij hebben wel de morele plicht om onze broeders en zusters in Christus te hulp te komen en ze te redden van de ondergang. Precies zoals dat met Abraham het geval was, hoeven wij niet 'in Sodom te gaan wonen' om de mensen daar van dienst te kunnen zijn. Het is juist omgekeerd: doordat wij geen deel uitmaken van dit verkeerde systeem, zijn wij in staat hen te helpen. Wij leven weliswaar *in* de wereld, maar wij zijn niet *van* de wereld (Joh. 17:9-23). Het valt ook op dat Abraham zich naderhand niet liet inpakken door de koning van Sodom en een beloning van zijn kant consequent weigerde (Gen. 14:21-24). Het was natuurlijk niet toevallig dat juist op dat moment

de priester-koning Melchisedek op het toneel verscheen om Abraham te zegenen en te bemoedigen. Op kritieke momenten heeft God altijd de juiste middelen ter beschikking om ons geloof te versterken.

Vierde stap: verstrikt zijn in de wereld

Als wij Genesis 18 en 19 lezen, dan zien wij dat Lot zich tenslotte volledig identificeerde met Sodom. Hij achtte zich verantwoordelijk voor de belangen van de stad en zat in de poort van Sodom (Gen. 19:1). Het zal wel een teleurstelling voor Abraham zijn geweest, die zijn best had gedaan om zijn neef te hulp te komen en te redden uit de hand van Kedorlaomer (Gen. 14). Waarom had Lot zich opnieuw gevestigd in Sodom? Was hij blind voor de gevaren die hem daar bedreigden? Was hij misschien ook ongevoelig voor de liefde en de inzet van Abraham, die hem op broederlijke wijze te hulp was gekomen? Wij weten het niet. In ieder geval kon Lot de stad niet vaarwel zeggen. Zelfs de twee engelen hadden moeite hem zover te krijgen. Zij moesten hem bij de hand nemen en hem uit de stad leiden, anders zou hij zijn omgekomen bij de verwoesting van Sodom (Gen. 19:15vv.).

De aarzeling van Lot om Sodom te verlaten, is niet de enige aanwijzing dat hij de verdorven stad niet kon loslaten en er helemaal in was verstrikt. De studie van deze hoofdstukken leidt tot de conclusie dat Lot waarschijnlijk met een vrouw uit Sodom was getrouwd. Hij deed zijn tent van de hand en kocht een huis in de stad. Zijn gezin groeide op in Sodom en Lot liet zich bij al zijn beslissingen leiden door zijn familiebetrekkingen. Zijn aanstaande schoonzoons woonden ook in Sodom. Hij zat in de poort van de stad (Gen. 19:1). Dit wijst erop dat hij één van de bestuurders was geworden. Misschien wilde hij wel allerlei hervormingen invoeren op politiek en zakelijk terrein. Maar het was te laat, Sodom ging het verderf tegemoet. De

christen die verstrikt is in de wereld zal zich veelal niet schuldig maken aan geweld en grove seksuele zonden (Gen. 19:4-9), maar zijn denken is in veel opzichten niet meer zuiver en zijn getuigenis is zwak en ongeloofwaardig geworden (Gen. 19:8,14). Abraham vervulde als getuige en als voorbidder een veel betere rol.

Vijfde stap: ondergaan met de wereld

Het liep slecht af met Lot. Zijn einde was tragisch, hoewel God zijn leven spaarde. Hij verloor verder *alles* wat hij bezat: zijn werk, zijn huis, zijn bezittingen, zijn vrouw en tenslotte zijn eigen waardigheid. De vrouw van Lot volgde hem weliswaar op zijn vlucht uit de stad, maar haar hart bleef in Sodom. Zij zag om, en werd een zoutpilaar (Gen. 19:26). In het Nieuwe Testament waarschuwt de Heer Jezus Zelf: 'Denkt aan de vrouw van Lot' (Luc. 17:32).

Het falen van Lot, dat begon met het maken van een verkeerde keus, had vreselijke gevolgen voor hemzelf, zijn gezin en uiteindelijk voor heel Israël (Gen. 19:30-38). De beide dochters van Lot bedreven incest met hun dronken vader. Zij waren gered uit Sodom, maar Sodom leefde voort in hun hart! Zij werden de stammoeders van Moab en Ammon, twee volken die het volk van God eeuwenlang hebben bedreigd. De geschiedenis van Lot is een duidelijke waarschuwing voor iedere christen om niet die verkeerde stappen te nemen die naar de ondergang leiden.

Gideon en zijn strijders

*'Maar de HERE zeide tot Gideon: Nog is er te veel krijgsvolk;
doe het afdalen naar het water,
dan zal Ik hen daar voor u schiften (of: beproeven).'*

Richteren 7:4

De school van God

Iedere student heeft met tentamens en examens te maken. Dat is niet altijd prettig, maar je kunt je er in ieder geval op voorbereiden. Wat echt vervelend is, zijn *onaangekondigde* testen waaraan sommige leraren je onderwerpen. Dan kun je door de mand vallen, als blijkt dat je er niets vanaf weet. Vanuit het oogpunt van de leraar gezien is zo'n onverwachte test echter juist een prima middel om te kijken wie nu eigenlijk de *serieuze* studenten zijn en wie niet. Dit soort testen laten precies de zwakke plekken zien, en vele maskers vallen af.

Wist u dat God soms onaangekondigde testen geeft? Wij noemen dat ook wel *beproevingen* van ons geloof. Iedereen die groeit in het geloof bevindt zich in de school van God, en hij of zij wordt op de proef gesteld door de hemelse Leraar. Soms zijn het kleine vragen die wij moeten beantwoorden, maar het kunnen ook enorm moeilijke vragen zijn. Het is ook mogelijk dat wij volkomen onverwacht getest worden – in allerlei situaties van het leven. Maar God weet wat Hij doet en Hij ziet hoe wij het ervan afbrengen. Het hoort bij het opvoeden van Zijn kinderen.

In Richteren 7 hebben wij het verslag van drie onverwachte 'testen', die God Zijn volk liet ondergaan in de dagen van Gideon. Er waren toen richters (of: rechters) in Israël, er was nog geen koning die het volk regeerde. Gideon was één van die richters. Hij werd door God gebruikt om de Israëlieten te verlossen van de Midjanieten, een machtige vijand die leefde ten oosten van de Jordaan. Zij hadden een bijzondere manier om Israël onder de duim te houden. Elk voorjaar kwamen zij met talloze ruiters op kamelen om het land te verwoesten en het veldgewas te vernielen. Zij lieten geen leeftocht over in Israël, ook geen schaap, geen rund of ezel. Dit ging zeven jaar lang achter elkaar door, zodat Israël zeer verarmde door toedoen van de Midjanieten (Richt. 6:1-6). Geen wonder dat vele Israëlieten de vlucht namen en zich verborgen in holen en schuilplaatsen in het gebergte, zodra de Midjanieten het land binnenvielen. Geen wonder ook dat de Israëlieten tenslotte tot de HERE riepen om verlossing en bevrijding. Dat was overeenkomstig Gods bedoeling. Hij had het toegelaten dat Zijn volk, dat deed wat kwaad was in Zijn ogen, werd overheerst door de Midjanieten. Na zeven jaar tuchtiging kwamen zij tot inkeer en riepen zij tot God. Het doel van Gods (opvoedende) tucht is altijd om eigenzinnige harten tot Hem terug te brengen (vgl. Hebr. 12:3-11).

De eerste onverwachte test

De Midjanieten waren opnieuw de Jordaan overgestoken om het land te plunderen, maar toen gebeurde er iets onverwachts. God ging aan het werk. Zijn Geest vervulde Gideon en hij blies op de bazuin en riep de Israëlieten op hem te volgen in de strijd tegen de vijand. Deze oproep kwam van Godswege, het was Zijn roepstem. Het was de eerste onverwachte test en wij zouden die kunnen omschrijven als de 'Wie-geeft-er-antwoord' proef. Eerst werd de familie van Gideon opgeroepen, de Abiëzrieten, daarna zijn eigen stam Manasse en tenslotte ook de

stammen eromheen: Aser, Zebulon en Naftali (Richt. 6:33-35). Velen reageerden positief, maar niet alle strijdbare mannen voegden zich bij Gideon. Ongetwijfeld waren er in deze vier stammen méér mannen dan de tweeëndertigduizend strijders die gehoor gaven aan Gods roepstem (Richt. 7:3). Er waren vast wel goede redenen te noemen om niet op te trekken. Er waren allerlei excuses te bedenken: 'Het is toch een hopeloze zaak!' 'Waarom zou ik Gideon gehoorzamen?' 'Ik heb het te druk met andere dingen!' 'Laten de andere stammen ook hun verantwoordelijkheid nemen!'

Ook in onze dagen wordt er verschillend gereageerd op Gods roepstem. De vijand van de zielen doet zijn verwoestende werk in onze omgeving, ons werk, onze scholen, onze gezinnen, onze buurt. Morele normen en waarden gaan verloren. Te midden van dat alles roept God ons tot de geestelijke strijd. Horen wij Zijn roepstem? Reageren wij op de 'Wie-geeft-er-antwoord' test? Wij kunnen de strijd niet alleen overlaten aan zendingswerkers of mensen met een speciale bediening. Wij hebben allemaal onze eigen verantwoordelijkheid. Wat doen wij in onze omgeving, onze buurt, op ons werk? Worden wij actief in de strijd, of gaan wij naar onze 'schuilplaatsen', waar wij menen veilig te zijn voor de aanvallen van de tegenstander? Op die manier kan hij doorgaan met zijn werk; en bovendien slagen wij dan niet voor het eerste onverwachte examen dat God ons afneemt.

De tweede onverwachte test

Daarna zien wij in Richteren 7 een tweede proef, die omschreven zou kunnen worden als de 'Wie-is-er-bang' test. De directe aanleiding hiertoe was dat Israël God de eer niet zou geven voor de overwinning, maar zou roemen in eigen kracht en zeggen: 'Mijn eigen hand heeft mij verlost' (Richt. 7:2). Daarom werd de legermacht verkleind en moest iedereen die bang was

en beefde, teruggaan naar huis. Dit was trouwens in overeenstemming met de wetten van Mozes, die in het verleden een dergelijk voorschrift had gegeven (Deut. 20:8). Het bleek dat heel veel mannen deze toets niet konden doorstaan. Er keerden tweeëntwintigduizend van het krijgsvolk terug, zodat er slechts tienduizend overbleven. Toch was het eigenlijk wel begrijpelijk. De Midjanieten hadden een geweldige overmacht. Zij hadden zich gelegerd in de vlakte van Jizreël en waren 'talrijk als sprinkhanen, en hun kamelen waren ontelbaar, talrijk als het zand aan de oever der zee' (Richt. 7:12). Vanaf de heuvels aan de zuidkant van deze grote vallei hadden de mannen van Gideon een goed zicht op de vijand. Ze zullen wel hebben gedacht: 'Waar beginnen we aan?' 'Moeten wij dat leger verslaan?' 'Dat is onmogelijk! Het is beter om ervandoor te gaan!' Welnu, die kans kregen ze dus. Ze hoefden niet lang te wachten. God Zelf liet iedereen die bang was naar huis gaan. Meer dan twee-derde deel van Gideons leger keerde terug! Ze hadden niet in de gaten dat ze de test niet hadden doorstaan!

God gebruikt nog steeds de 'Wie-is-er-bang' test om ons geloof op de proef te stellen. God *dwingt* ons niet om te vechten als we bang zijn en liever teruggaan naar onze schuilplaatsen. Maar Hij stelt ons wel op de proef. Willen wij de confrontatie met de vijand aangaan? Willen wij een duidelijk standpunt innemen, ook al betekent dat misschien dat wij alléén komen te staan? Hoe is het op ons werk of op school? Houden wij vast aan de morele waarden van de Schrift, zelfs als niemand rekening ermee wil houden? Daar is niet alleen moed voor nodig, maar ook een geloof dat door God is getest.

De derde onverwachte test

Maar er volgde nóg een onverwacht 'examen' voor de trouwe volgelingen van Gideon, die waren overgebleven na de eerste testen. De tienduizend dappere soldaten die achterbleven,

werden onderworpen aan de 'Wie-is-er-waakzaam' test. Deze proef vond plaats bij de waterbron waar zij zich hadden gelegerd. Deze mannen hadden geen idee van het feit dat de manier waarop zij van het water zouden drinken, van doorslaggevend belang zou zijn voor hun militaire loopbaan. Toch was het een veelzeggende test, die aangaf of zij echt op hun hoede waren! Iedereen die de tijd nam om te drinken en van het koele water te genieten, werd afgewezen. Deze mannen dachten meer aan hun eigen comfort dan aan het dreigende gevaar. Er waren slechts driehonderd mannen die het water opslurpten met de hand aan de mond, zodat zij ondertussen ook op hun hoede konden blijven voor een mogelijke aanval van de vijand. Zij hielden alles in het oog en slaagden voor de laatste proef, de 'Wie-is-er-waakzaam' test. Het was maar drie procent van de overgebleven strijders! Zij waren alert op gevaren en stonden klaar voor de strijd.

Helaas is er slechts een gering percentage christenen dat de laatste test kan doorstaan. Hoewel wij oog in oog met de vijand van de zielen staan, zijn wij meer met onszelf bezig en met onze eigen noden dan met het voeren van de oorlogen van de Heer. Efeziërs 6 waarschuwt ons dat wij op onze hoede moeten zijn in het conflict met de vijand. Maar wij zijn niet waakzaam, als wij ons meer bekommeren om ons lichamelijk welzijn dan om onze geestelijke toestand! Wij zijn niet waakzaam, als wij meer denken aan onze positie in deze wereld dan aan de geestelijke gevaren die ons op school, bij ons werk, of thuis bedreigen! Met niet meer dan goede *bedoelingen* kunnen wij de strijd niet winnen, noch de test doorstaan! Wij moeten *waakzaam* zijn en de juiste prioriteiten stellen. Zijn wij werkelijk klaar voor de strijd?

Het legertje van driehonderd man dat overbleef, viel helemaal in het niet bij de geweldige legermacht van de vijand. Het was veel minder dan één procent van de 135.000 man van de tegenstander (Richt. 8:10). Dat moet een enorme schok voor Gideon

zijn geweest, een grote beproeving voor zijn geloof! Hij zal wel dankbaar zijn geweest dat God nu niet meer zei, dat er te veel krijgsvolk was overgebleven. Maar hoe kon hij met dit kleine groepje, bewapend met horens en fakkels, ooit de overwinning behalen? Het was geen probleem voor God, want voor Hem is niets te wonderlijk. Richteren 7 laat ons verder zien hoe Hij de overwinning behaalde met deze driehonderd mannen, die de drie onverwachte testen hadden doorstaan. Zo handelt Hij met degenen die trouw zijn. Zijn beste soldaten zijn die leerlingen in de school van God, van wie het geloof duidelijk is gebleken door de beproevingen die Hij op hun weg heeft gebracht. Zijn wij klaar voor de onverwachte testen?

Simson – sterk en toch zwak

Inleiding

Wie scheurde een brullende leeuw met zijn handen uiteen? Wie versloeg duizend man van de vijand met een ezelskaak? Wie rukte de deuren van een oude stadspoort los en droeg ze met hun posten en grendels tientallen kilometers op zijn schouders naar de top van een berg? Wie liet een grote stadsschouwburg in elkaar storten met één machtige beweging van zijn handen? Geloof het of niet, het gaat niet over een supermens of een andere creatie van de media. We spreken over iemand van vlees en bloed en over verhalen die echt gebeurd zijn. We bedoelen Simson en zijn daden, zoals die staan opgetekend in de Bijbel (Richt. 13-16).

De Bijbel vertelt ons heel wat over hem. Maar liefst vier hele hoofdstukken zijn gewijd aan de persoon en het leven van Simson. Het is uiteraard bekend wat er wordt verteld over zijn bovennatuurlijke kracht, maar er valt heel wat meer over deze leider van het oude Israël te zeggen. Het verslag van zijn leven is een 'studie van tegenstellingen'. Aan de ene kant worden de heldendaden vermeld die hij door zijn reuzenkracht verrichtte, aan de andere kant worden zijn tekortkomingen en de zwakke kanten van zijn karakter niet verzwegen. Hij was sterk, maar toch zwak. God heeft de geschiedenis van Simson laten optekenen in Zijn Woord, niet slechts om ons te informeren over de daden van de sterkste man ter wereld, maar om de levenslessen te begrijpen die erin liggen opgesloten. Want alles wat tevoren geschreven is, is tot onze lering geschreven (Rom. 15:4).

Simson als richter

Simson leefde in de periode van de richters. In feite was hij de laatste richter van Israël vóór de komst van Samuël. Kort na Simsons dood werd Saul door Samuël gezalfd als de eerste koning van Israël. Het tijdvak van de richters was zeker geen bloeitijd te noemen. Sinds de dagen van Mozes en Jozua was er sprake van geestelijk verval. De oorzaak was de ongehoorzaamheid van de kant van de Israëlieten. Iedereen deed wat goed was in zijn eigen ogen (Richt. 17:6; 21:25). Daarom liet God het toe dat diverse vijanden het volk versloegen en verdrukten. Regelmatig riepen de Israëlieten in deze donkere tijden tot hun God, en Hij gaf steeds weer uitkomst. In Zijn genade verwekte Hij telkens opnieuw een richter, die hen verlostte uit de macht van hun plunderslaars (Richt. 2:16). Maar meestal ging het al snel weer fout, doordat zij de HERE de rug toekeerden en in afgoderij en immoraliteit vervielen.

Tegen deze donkere achtergrond moeten wij ook het optreden van Simson plaatsen. God had het volk in die dagen overgegeven in de macht van de Filistijnen (Richt. 13:1). Simson had echter goede kansen om te slagen als richter. Hij werd geboren in een serieus gezin, zijn ouders waren godvrezend. En God had een plan met zijn leven, Hij wilde hem gebruiken om Israël te verlossen uit de macht van de Filistijnen (Richt. 13:5). Het begin was ook goed. De HERE zegende de jonge Simson, en de Geest begon hem aan te drijven (Richt. 13:24-25). Bovendien was hij begiftigd met bijzondere fysieke kracht. Simson zal ook wel niet lelijk zijn geweest, anders zou hij geen 'succes' hebben gehad bij Delila en andere Filistijnse vrouwen. Zijn einde was echter zonder meer tragisch te noemen: 'De Filistijnen grepen hem, staken hem de ogen uit, voerden hem naar Gaza en boeiden hem met twee koperen ketenen. En hij moest in de gevangenis de molen draaien' (Richt. 16:21). De richter, de redder van Israël, moest zichzelf overgeven aan de vijand.

Simsons val

Waarom waren zijn kansen nu verkeken? Wat ging er fout met hem? Het is niet moeilijk te ontdekken wat de oorzaak was van zijn val: Simson had *geen zelfbeheersing*. Hij kon zijn begeerten niet in bedwang houden. Zijn motto was in feite: 'Niet Uw wil, maar *mijn wil* geschiede!' Zijn eigen verlangens moesten vervuld worden en wel zo snel mogelijk.

Een voorbeeld hiervan hebben wij in de eerste verzen van Richteren 14. Simson had in Timna een Filistijnse vrouw gezien die hem beviel en hij wilde heel graag met haar trouwen. Zijn gelovige ouders maakten terecht bezwaar daartegen, maar Simsons antwoord was: 'Neem háár voor mij, want zij bevalt mij' (Richt. 14:3). Zulke beslissingen, alleen gebaseerd op iemands uiterlijk en aantrekkingskracht, wijzen meestal op heel weinig zelfbeheersing.

Kijk ook eens naar Richteren 16, waar de situatie nog veel ernstiger was geworden. Simsons zelfzuchtige 'liefde' voor Delila bracht de zwakke richter ertoe zijn hart helemaal voor haar bloot te leggen en het geheim van zijn kracht aan haar te verraden (Richt. 16:17). Hieraan gingen echter drie duidelijke waarschuwingen vooraf (Richt. 16:6-14). Delila zei openlijk waarom ze het wilde weten en Simson wist hoe het met hem zou aflopen (vs. 6). Het is werkelijk ongelofelijk dat het zover met hem kon komen. Wat was hij zwak voor de verleiding, en wat was hij blind voor het gevaar! Daarom is het zo belangrijk dat een gelovige niet verliefd wordt op een ongelovige. De liefde kan ons zo blind maken, dat we dingen doen die we niet voor mogelijk zouden houden – dingen die tegen ieder gezond verstand ingaan. Het kan slecht met ons aflopen als we verliefd raken op een 'Delila'. Gods Woord waarschuwt ernstig tegen een verbintenis met een ongelovige (2 Kor. 6:14).

Het verbreken van de nazireeërgelofte

Stap voor stap ging het bergafwaarts. Simson toonde steeds minder zelfbeheersing. Vanaf zijn geboorte was hij een nazireeër Gods, maar hij brak successievelijk alle regels die daarvoor golden door zijn gebrek aan discipline. Een nazireeër mocht geen wijn of sterke drank drinken. Er mocht geen scheermes over zijn hoofd komen. Hij mocht niet in aanraking komen met een dode. Niets mocht zijn toewijding ongedaan maken of ontheiligen (vgl. Num. 6).

Simson overtrad al deze voorschriften. De wijnbergen van Timna in het land der Filistijnen waren niet de aangewezen plaats voor hem (Richt. 14:5), laat staan zijn wens om met een Filistijnse te trouwen – dit was voor iedere Hebreëer in strijd met Gods gebod (Deut. 7:1-6). Ook verontreinigde hij zichzelf door het lichaam van de dode leeuw aan te raken (Richt. 14:8-9). Hij bekommerde zich niet daarover, maar gebruikte die belevenis voor het raadsel dat hij de bruiloftsgangers opgaf. Tijdens het feestmaal te Timna, dat zeven dagen duurde, zal ook wel heel wat gedronken zijn (Richt. 14:10; vgl. 16:23). Later bezocht hij zelfs een Filistijnse prostituee, en tenslotte was daar Delila met het Filistijnse scheermes. Hoe kon dit allemaal gebeuren? Ongecontroleerde passie kreeg de voorrang boven zijn geloften.

Maar hoe stond het dan met Simsons heldendaden, zijn grote overwinningen op de Filistijnen? Zelfs hierbij gebruikte hij de kracht die God hem had geschonken voor zichzelf, om zichzelf te handhaven, te wreken etc. Bij al zijn machtige daden speelden zelfzuchtige motieven een rol, het ging niet alleen om de eer van God of de verlossing van Israël. Zelfs aan het eind van zijn leven, toen God zijn laatste gebed verhoorde, lezen wij dat hij zich met één wraak voor zijn beide ogen op de Filistijnen wilde wreken (Richt. 16:28-30).

De les voor ons

Dit alles behelst duidelijke lessen voor onszelf. Wij kunnen ook heel wat ‘in huis’ hebben, allerlei mogelijkheden en capaciteiten die ons door God zijn geschonken. Maar wij kunnen dat allemaal veronachtzamen en verliezen door gebrek aan zelfbeheersing. Evenals Simson kunnen wij zijn opgegroeid in een godvrezend gezin en zijn onderwezen in de beginselen van Gods Woord. Maar wij zijn in staat dat allemaal overboord te gooien, en net zoals Simson onze eigen weg te gaan en onze eigen zin te doen. In het begin lijkt alles prima – wij hebben kracht, talent, een goed uiterlijk – maar het gaat al gauw verkeerd wanneer wij toegeven aan onze eigen hartstocht en het verlangen naar plezier. Zelfs de geestelijke gaven die God ons heeft geschonken, kunnen wij misbruiken voor onze eigen interesses en ambities. Zonder zelfbeheersing worden wij, ondanks onze potentiële mogelijkheden, even zwak als Simson. Zelfbeheersing is een vrucht van de Heilige Geest (Gal. 5:22). Het is buitengewoon belangrijk die te cultiveren, en zo onze eigen verlangens aan banden te leggen. Daarom zegt Petrus dat wij ijverig moeten zijn om bij ons geloof ook de *zelfbeheersing* te voegen (2 Petr. 1:5-7). Als wij de dingen van God prioriteit geven in ons leven, zal ons dat ook gelukken.

Hoewel Simson ernstig faalde, heeft God hem toch gebruikt in Zijn dienst. En Hebr. 11:32vv. rekent hem tot de geloofshelden van het oude verbond. Dat is een bemoediging voor ons, omdat wij net zoals hij vaak zelfzuchtig handelen. Maar het is natuurlijk beter als wij ons volledig onderwerpen aan de leiding van Gods Geest en een gewillig instrument zijn in Zijn hand.

Elisa en koning Joas

*'Elisa lag ziek aan de ziekte, waaraan hij zou sterven.
Joas, de koning van Israël, kwam tot hem en weende over hem'.*

2 Koningen 13:14-19

Het afscheid van de man Gods

Bij zijn levenseinde werd Elisa door God geëerd. Weliswaar werd hij niet zoals Elia opgenomen in de hemel, maar hij had een eervol sterfbed. Joas behandelde hem als de 'vader des vaderlands', en de profeet sprak hem moed in. Men veronderstelt dat de gebeurtenissen rondom Elisa's levenseinde ruim veertig jaar na de zalving van Jehu hebben plaatsgehad. De profeet was inmiddels heel oud geworden (ongeveer 85 jaar, volgens andere schattingen zelfs 120 jaar), en had niet lang meer te leven. Hij 'lag ziek aan de ziekte waaraan hij zou sterven' (2 Kon. 13:14a). Met die woorden begint dit gedeelte.

Dat betekent zeker niet dat de profeet al die jaren niet actief is geweest. De intense belangstelling die hij op zijn sterfbed nog aan de dag legde voor de stand van zaken in de oorlog met Aram, bewijst het tegendeel. Maar het heeft de HERE niet behaagd ons nader te informeren over deze periode uit het leven van de man Gods. Wij zien alleen dat de oordelen die hij al wenende profetisch voorzag, inderdaad over Israël zijn gekomen. Dat gebeurde reeds bij het leven van Jehu (2 Kon. 10:32-33), en vooral tijdens de regering van diens zoon Joachaz (2 Kon. 13:1-9). God gaf Zijn volk in de macht van Hazaël en in

de macht van diens zoon (Benhadad III). Er bleef haast geen krijgsmacht meer over in Israël, want 'de koning van Aram had hen te gronde gericht en hen gemaakt als stof bij het dorsen' (2 Kon. 13:7). Ze worden hier vergeleken met stof dat bij het dorsen van het graan wegwaait en op de grond wordt vertreden. Doordat Joachaz de gunst van de HERE zocht, kwam er verlichting in deze penibele toestand. Tijdens de regering van Joas verbeterde de situatie nog verder dankzij het optreden van Elisa, zoals blijkt uit zijn afscheidswaarden en het slot van 2 Koningen 13.

Het gebeuren bij zijn sterfbed was echter in zekere zin typerend voor het héle optreden van de profeet. Het was het vaste geloof in de uitredding van Jahweh in het conflict met de vijand. Overwinnend geloof, en leven uit de dood zijn de beide grote kenmerken van Elisa's leven en wonderen. Het is dus niet toevallig dat de geïnspireerde schrijver met de gedachte aan deze dingen het einde beschrijft van de man Gods. Koning Joas bewees de profeet Elisa de hoogst denkbare eer door over hem te wenen en hem aan te spreken met de woorden: 'Mijn vader, mijn vader! Wagens en ruiters van Israël!' (2 Kon. 13:14b). Met dezelfde uitroep had Elisa lang geleden afscheid genomen van Elia (2 Kon. 2:12). Dat was een grote, eervolle onderscheiding. Joas realiseerde zich dat de hele kracht van de natie lag samengebald in de persoon van de profeet. Elisa betekende in de oorlog evenveel voor Israël als een hele legermacht, zoals ook duidelijk was gebleken bij de veldtocht tegen de Moabieten (2 Kon. 3) en de conflicten met de Syriërs (2 Kon. 6 en 7). Wat zou er van Israël terechtkomen, nu de man Gods hun ontviel?

Dat de kracht van een heel volk geconcentreerd kan zijn in één persoon, zien wij in het Nieuwe Testament bij het afscheid van de apostel Paulus in Handelingen 20. Zoals Joas weende over Elisa (lett. 'over zijn gezicht'), weenden de oudsten van de gemeente te Efeze over de grote apostel van de volken, 'het meest bedroefd over het woord dat hij had gezegd, dat zij zijn gezicht

niet meer zouden zien' (Hand. 20:37-38). Tijdens zijn leven had Paulus als een ware man Gods gewaakt over de kudde en de vijand op een afstand gehouden. Maar na zijn heengaan zouden er wrede wolven binnendringen, die de kudde niet zouden sparen. Daarom was zijn afscheidsboodschap dat zij waakzaam dienden te zijn, terwijl hij hen tevens opdroeg aan God Zélf en aan het Woord van Zijn genade (Hand. 20:31-32). Deze twee hulpbronnen staan ons nog steeds ten dienste. Gods kracht reikt verder dan de macht van de tegenstander.

Iets dergelijks komt ook naar voren in de laatste woorden van de profeet Elisa. Zijn reactie op de jammerklacht van Joas was kort en bondig: 'Haal boog en pijlen' (2 Kon. 13:15). Met andere woorden: de koning moest niet bij de pakken neerzitten, maar zich gereedmaken voor de strijd. Het conflict met de vijand zou doorgaan. Maar God zou zorgen voor Zijn volk. Hij zou voor hen strijden, zoals Hij het bij de uittocht uit Egypte reeds had gedaan (Ex. 14:14). Geen enkele vijand kan tegen Hem standhouden. Dat geldt nog steeds. God zegt ook tegen u en mij: Ik ben met u. Wees dus niet bang, maar blijf steeds waakzaam en strijd de goede strijd van het geloof.

Een pijl der overwinning van de HERE

Elisa sprak de taal van het geloof, maar daarbij gaf hij koning Joas ook aanschouwelijk onderwijs. Joas moest zijn hand aan de boog leggen, zoals eens Jozua zijn spies moest uitstrekken naar de vijand (Joz. 8:18). Hierbij maakte de profeet zich één met de zaak van Gods volk door zijn handen op die van de koning te leggen. Daarna moest hij het venster naar het oosten openen en een pijl afschieten in de richting van de vijand (vgl. 2 Kon. 10:32-33 en Jes. 9:11). Toen zei Elisa: 'Een pijl der overwinning van de HERE, ja, een pijl der overwinning op Aram. Gij zult Aram bij Afek tot vernietiging toe verslaan' (2 Kon. 13:16-17; vgl. hoe Achab hierin faalde in 1 Kon. 20:26vv.).

Het heil is des Heren. De overwinning is van de Heer. Alleen aan Hem zij dus de eer! In het Nieuwe Testament zien wij deze overwinning in de dood en opstanding van Christus. Door het kruis heeft Hij getriomfeerd over alle vijandige machten. Dat is de principiële kant van de zaak. Maar er is ook een praktisch aspect; dat komt hier meer naar voren. De christen die praktisch door de Geest wordt geleid, leidt volgens Paulus een overwinningsleven (Rom. 8:4vv.). En Johannes schrijft over een overwinnend geloof over de boze en over de wereld (1 Joh. 2:14; 5:4-5). Wij mogen elkaar als gelovigen hierin stimuleren en elkaar een hart onder de riem steken, zoals Elisa dat deed bij Joas. De overwinning van de Heer is zeker, daarom kunnen wij in het geloof 'een pijl der overwinning' afschieten.

Maar in de praktijk is ons geloof niet altijd zo sterk. Wij wandelen niet altijd op de hoogten van het geloof (vgl. Hab. 3:19). Dat wordt ook geïllustreerd in dit gedeelte. Want er volgde nog een tweede les in het aanschouwelijk onderwijs van de profeet. Nadat Joas een pijl der overwinning had afgeschoten, moest hij de hele bundel pijlen nemen en daarmee op de grond slaan. Dit symboliseerde, zoals blijkt uit het verband, de volkomen vernietiging van de vijand. Helaas sloeg Joas maar driemaal op de grond, inplaats van vijf- of zesmaal zoals de man Gods – die nog steeds vurig van geest was – had gehoopt. Zijn geloof schoot te kort, daarom zou hij Aram niet meer dan driemaal verslaan (2 Kon. 13:18-19; zie ook vs. 25). Hoe staat het met óns geloof in de overwinning van de Heer?

Simon van Cyrene – kruisdrager achter Jezus

'En zij dwongen een voorbijganger, een zekere Simon van Cyrene die van het veld kwam, de vader van Alexander en Rufus, om Zijn kruis te dragen'.

Marcus 15:21

'En toen zij Hem wegleidden, hielden zij een zekere Simon van Cyrene aan, die van het veld kwam, en legden hem het kruis op om het achter Jezus aan te dragen'.

Lucas 23:26

'Groet Rufus, de uitverkorene in de Heer, en zijn moeder en de mijne'.

Romeinen 16:13

Kruisdragen achter Jezus aan

Het volgen van de Heer Jezus is niet mogelijk zonder kruisdragen. Wat betekent dat? De Heer Jezus had dat al eerder aangegeven (Matt. 16:24-28; Marc. 8:34vv.; Luc. 9:21vv.). Hij zou veel moeten lijden en verworpen worden door de oudsten, overpriesters en schriftgeleerden. Hij zou worden overgeleverd aan de volken en worden gedood; en het was de smade-

lijke kruisdood die Hij zou ondergaan van de kant van de Romeinse bezetter. Kruisiging was een in die dagen veelvuldig toegepaste, zeer wrede executiemethode. Wie iemand met een kruis (d.w.z. de dwarsbalk daarvan) zag lopen, wist dat het een ter dood veroordeelde was, die zijn laatste gang maakte naar de plaats waar hij zou sterven en waar de verticale kruisbalk al klaar lag of stond.

Het volgen van de Heer impliceert een volstreekte overgave van zichzelf, 'zichzelf verloochenen' en 'dagelijks zijn kruis opnemen'. Zelfverloochening is niet populair, het is het tegendeel van eigenliefde en zelfzucht (vgl. 2 Tim. 3:2). En kruisdragen heeft te maken met het volgen van een Heer en Heiland, die verworpen en ter dood is gebracht. Zijn kruis moet óns kruis worden, het is niet slechts hét kruis in algemene zin. Wij moeten ons leren identificeren met de Gekruisigde en leren roemen in Zijn kruis (Gal. 6:14). Hij is verworpen, dus ik ben verworpen. Hij is gekruisigd, dus ik ben gekruisigd. Hij is aan de wereld gestorven, dus ik ben aan de wereld gestorven. Met het woord 'dagelijks' wordt duidelijk gemaakt dat het niet om een eenmalig gebeuren gaat. Iedere dag opnieuw moeten wij leren verwerklijken dat wij zijn verbonden met de verworpen en gekruisigde Heer; alleen zó kunnen wij Hem werkelijk navolgen (Rom. 8:36; Gal. 2:20; 1 Kor. 15:31). Het kruis opnemen en (ver)dragen, is dus onze opdracht als discipelen (Hebr. 12:1-3). In de opgestane Heer vinden wij kracht om daarin te volharden.

Simon van Cyrene werd *gedwongen* het kruis op zich te nemen en het achter Jezus aan te dragen, als christenen doen wij het *vrijwillig*. Het was inderdaad het kruis van Jezus, maar het werd om zo te zeggen nu zijn eigen kruis. Simon droeg het achter Hem aan op de weg naar Golgota. Dit is een illustratie van wat discipelschap inhoudt. Aanvankelijk had de Heer Zelf Zijn kruis gedragen (Joh. 19:17). Dat nu iemand anders werd geprest het van Hem over te nemen, geeft aan dat de

Heer – na alles wat Hij al had doorgemaakt – bezweek onder de zware last van de kruisbalk.

Deze nieuwe ‘discipel’ van de Heer was afkomstig uit Cyrene, een Noordafrikaanse havenstad gelegen in het huidige Lybië. Er waren vele Joden uit de Diaspora aanwezig in Jeruzalem ter gelegenheid van het Paasfeest, en velen waren daar ook woonachtig (Hand. 2:5,10). Zij hadden er zelfs een synagoge (Hand. 6:9). Simon kwam van het platteland, ‘van het veld’, waarschijnlijk omdat hij buiten de stad had overnacht. Mogelijk was hij op weg naar de tempel voor het morgengebed om negen uur (vgl. Hand. 3:1). Hij was dus niet aanwezig geweest bij de veroordeling van de Heer en had niet ingestemd met de eis van het volk dat Hij moest worden gekruisigd. Simon werd echter door de soldaten gedwongen een ‘volgeling’ van de Heer te worden. De evangelist Marcus lijkt ervan uit te gaan dat de lezers Simon en zijn zonen kenden. Simon is dus later van harte een volgeling van de Gekruisigde geworden. Vermoedelijk heeft hij erbij gestaan toen het kruis werd opgericht en de Heer werd verhoogd aan het hout. Het lijden van Christus moet een onuitwisbare indruk op hem hebben gemaakt.

Op de Pinksterdag en later

Waarschijnlijk heeft Simon bij het kruis van Christus al oog gekregen voor de grote betekenis van het lijden van de Man van smarten. In ieder geval waren er ruim vijftig dagen later Joden uit Cyrene bij, toen de Heilige Geest werd uitgestort op aarde en de Gemeente werd gevormd – het ‘lichaam’ van de opgestane en verheerlijkte Heer in de hemel. Zij hebben naar de prediking van Petrus geluisterd, zij hebben zich bekeerd en ze zijn gedoopt in de naam van Jezus Christus tot vergeving van zonden (Hand. 2:10vv.). Zou Simon toen ook hebben geluisterd naar de toespraak van zijn naamgenoot Simon Petrus? Heeft het woord van God zijn hart geraakt? Het is wel aannemelijk,

gezien het feit dat Marcus hem omschrijft als iemand die bekend was bij de heiden-christenen aan wie hij zich richtte. Marcus fungeerde als tolk van de apostel Petrus in Rome.

Later in het boek Handelingen vinden wij Cyreneïsche christenen, die door de verdrukking waren verdreven uit Jeruzalem en op hun beurt het evangelie predikten aan de Joden in het hele land. In Antiochië gekomen, verkondigden zij de blijde boodschap ook aan de Grieken. En de hand van de Heer was met deze evangelisten uit Cyrene, want een groot aantal geloofde en bekeerde zich tot de Heer (Hand. 11:19-21). Lucius van Cyrene behoorde tot de profeten en leraars van de gemeente te Antiochië (Hand. 13:1). Zullen deze christenen het evangelie niet verder hebben gedragen in de antieke wereld? Zo is het ook in Rome gekomen, mogelijk mede door de inspanningen van Simon en zijn beide zonen Alexander en Rufus.

Kinderen in Gods gezin

Dit wordt bevestigd door het getuigenis van Paulus, die in de brief aan de Romeinen een zekere Rufus laat groeten, 'en zijn moeder en de mijne' (Rom. 16:13). Als wij de (schaarse) Schriftgegevens met elkaar vergelijken, is de conclusie gewettigd dat hij de zoon van Simon van Cyrene was. De apostel omschrijft Rufus zelf als 'de uitverkorene in de Heer'. Had Rufus een speciale taak te midden van de christenen? Of heeft deze term betrekking op het feit dat hij (evenals wij allen) door God was uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld (Ef. 1:4)?

Verkiezende genade had aan hem gedacht. God had een plan met hem. Misschien kan het ook praktisch worden toegepast. Zoals zijn vader Simon was uitverkoren om het kruis van Jezus te dragen, was Rufus uitverkoren een discipel, een volgeling van de Heer te zijn. Hij was een waar christen, dat leed geen

twijfel. Blijkbaar is Paulus hartelijk ontvangen in dit gezin, toen het nog in Jeruzalem woonde. De vader wordt hier echter niet genoemd. Simon was kennelijk ontslapen – de brief aan de Romeinen is ruim twintig jaar na de kruisiging geschreven. Met Rufus' moeder had de apostel een speciale band, zij had zich als een moeder over hem ontfermd (vgl. de NBG-vert.). Zo nauw zijn de banden onder gelovigen, de liefdebanden in de familie van Gods kinderen. Wij zijn leden van Gods huisgezin geworden, 'huisgenoten van God' (Ef. 2:19). Dat is ook het werk van Gods genade. Kruisdragen leidt tot zegen.

Deel IV

Overzichten

Offers en offerdienst in Genesis

Een kort overzicht

God Zelf trad na de zondeval op als de éérste Offeraar: (1) Het éérste offer voorzag het gevallen mensenpaar van klederen van vellen, dierenhuiden – dit ter vervanging van het kleed van vijgenbladeren waarmee Adam en Eva zichzelf hadden bedekt. Dit illustreert het beginsel van een door God gegeven ‘bedekking’, d.i. verzoening voor de zonde, en het herstel van de relatie met God (Gen. 3:21).

(2) Het tweede offer was dat van Kaïn, dat bestond uit ‘vruchten der aarde’. Abel daarentegen bracht een *bloedig* offer, van de eerstelingen van zijn schapen en hun vet. Hier staat menselijke eigengerechtigheid tegenover Gods gerechtigheid op de grondslag van de verzoening. Bij Abel zien wij zowel de aan-neming van het offer, als van de offeraar zelf (Gen. 4:1-16; Hebr. 11:4; 12:24; 1 Joh. 3:12; Jud.: 11).

(3) Hierna volgde de instelling van een geordende eredienst – het aanroepen van de naam van de Heer – in de lijn van Set, zeer waarschijnlijk verbonden met altaardienst. Dit ‘aanroepen’ is voor ons het brengen van geestelijke en materiële offers (vgl. 1 Kor. 16:2; Hebr. 13:15-16). Dit gebeurt door degenen die het ‘zaad’, het nageslacht zijn van de gestorven en opgestane Heer: ‘Zie, Ik en de kinderen die God Mij gegeven heeft’ (Hebr. 2:13). Set is een beeld van Christus als de Opgestane, het Hoofd van een nieuwe generatie van mensenkinderen. Set was voor Eva ‘een ander zaad’, een andere zoon in plaats van de gestorven Abel (Gen. 4:25-26; vgl. Jes. 53:10 en Joh. 12:24).

(4) Na de zondvloed vinden wij het offer van Noach op de nieuwe, gereinigde aarde. Dit spreekt van ware aanbidding op de grondslag van de opstanding, nadat de wateren van het oordeel zijn voorbijgegaan (Gen. 8:20-22; vgl. Joh. 20:17; Rom. 8:1-2; 1 Petr. 3:20-22).

(5) Het leven van de aartsvaders is ook leerzaam in dit opzicht. Eerst zien wij de altaardienst van Abram, en wel bij Sichem (dat betekent: 'schouder'), nabij Betel (dat betekent: 'huis Gods'), en Mamre bij Hebron (dat betekent: 'gemeenschap', 'verbond'). Abrams pelgrimsleven begon met aanbidding, met eredienst (Gen. 12:7-8; 13:4,18).

(6) In Genesis 14 is voor het eerst sprake van het offeren van de tienden. Abram – de voorvader van Levi, die tienden neemt – gaf aan Melchisedek, de koning van Salem, nadat deze hem had gezegd, 'de tienden' van heel de buit (Gen. 14:18-20; vgl. Ps. 110:4 en Hebr. 7:1-10).

(7) De verbondssluiting met Abram in Genesis 15 ging gepaard met het brengen van offers, waarbij God Zijn beloften bekrachtigde door tussen de stukken van de offeranden door te gaan. De zegen was gegrond op de dood van offerdieren: een jonge koe, een geit, een ram, een tortelduif en een jonge duif (beelden van Christus als het ware reinigings-, zond-, inwijdings- en brandoffer). Abram verjoeg het wild gevogelte dat het offer bedreigde: dit spreekt van onreine geesten en verkeerde leringen, die de eer van Christus aantasten (Gen. 15:9-11,17-18).

(8) Abram kreeg een nieuwe naam in Genesis 17: Abraham, d.i. 'vader van vele volken'. De besnijdenis is het symbool van het uittrekken van het lichaam van het vlees, een zegen die op grond van de dood van Christus definitief gerealiseerd is (Kol. 2:11). Daarna volgde een offermaaltijd, een gemeenschapsmaaltijd te Mamre (dat betekent: 'vettigheid', 'levenskracht'). Het spijsoffer en vredeoffer dat Abraham bracht,

vormde de grondslag van de gemeenschap met God. Het offer bestond uit drie maten fijn meel en een kalf, mals en goed. Dit spreekt van Christus' leven en van Zijn offerdood (Gen. 18:6vv.).

(9) In Genesis 22 bereiken wij een hoogtepunt in het onderwijs van de Schrift ten aanzien van de offers. De beloofde zoon moest het offer worden. Hij was het lam ten brandoffer, waarin God Zelf voorzag op de berg des HEREN. Hier zien wij Isaak als type van de Zoon, die Zichzelf vrijwillig ten offer gaf (Gen. 22; vgl. Joh. 3:16 en Rom. 8:32).

(10) In het leven van Isaak vinden wij altaardienst bij Berseba (dat betekent: 'put van de eed'), gevolgd door een offermaaltijd en verbondssluiting met voormalige vijanden (Gen. 26:23-33).

(11) Het leven van Jakob is eveneens leerzaam. Jakob deed een gelofte in Betel, om daar – in het huis Gods – stipt de tienden als zijn offergaven te geven, wanneer God hem zou weldoen en hem zou behoeden op zijn reis (Gen. 28:20-22).

(12) Hij bracht ook een slachtoffer op het gebergte van Gilead (dat betekent: 'steenhoop der getuigenis'), waarbij hij Laban en zijn overige verwanten tot een maaltijd nodigde (Gen. 31:54). Dit spreekt van onderlinge gemeenschap en het samen deelhebben aan (de waarde van) het offer.

(13) Vervolgens had Jakob een altaar te Sichem (Gen. 33:20). Vergelijk punt 5 en punt 11, en Genesis 35:1,7. God wilde hem echter in Betel, in Zijn eigen huis hebben. Er is verschil in godsopenbaring tussen Genesis 33 (El-Elohe-Israel) en Genesis 35 (El-Bet-El).

(14) Tenslotte volgde Jakobs altaar te Betel, op de plaats waar God hem wilde hebben (Gen. 35:1vv.). Hier hebben wij het éérste drank- of plengoffer in de Schrift. Het 'uitgegoten

worden' spreekt van toewijding tot in de dood (vs. 14; vgl. Fil. 2:17; 2 Tim. 4:6).

(15) Aan het einde van het boek Genesis droeg Jakob met recht zijn nieuwe naam Israël (vgl. Gen. 32:28). Op weg naar zijn zoon Jozef in Egypte bracht hij te Berseba slachtoffers aan de God van zijn vader Isaak (Gen. 46:1). God verscheen aan hem en bemoedigde hem met de woorden: 'Vrees niet!' Ook onze zegen is gegrond op het offer, dat vrede brengt en de vrees verdrijft.

Overzicht van Messiaanse psalmen

‘En te beginnen met Mozes en alle profeten legde Hij hun uit wat in al de Schriften over Hem stond’.

Lucas 24:27

Onderwerp	Psalm	N.T. verwijzingen
Godheid van Christus	45:7-8; 102:26-28	Hebr. 1:8-12
Zoonschap op aarde	2:7	Hebr. 1:5
Koninklijke geboorte	89:4-5	Matt. 1
Reine mensheid	22:10-11	Luc. 1:35; 2:40,52
Bewaard in verzoeking	91:11-12	Matt. 4:6; Luc. 4:10-11
Palmzondag	8:3	Matt. 21:16
Tempelreiniging	69:10	Joh. 2:17
Verraden door Judas	41:10; 69:26; 109:8	Joh. 13:18; Hand 1:20
De Goede Herder	23	Joh. 10; 18:9
Verworpen door de volken	2:1-2	Hand. 4:25-28
Gegeseld door Pilatus	129:3	Matt. 27:26
Kleding verdeeld	22:19	Matt. 27:35; Joh. 19:24
Handen, voeten doorboord	22:17	Joh. 19:37
Godverlatenheid	22:2	Matt. 27:46; Mc. 15:34
Gekweld door dorst	22:16; 69:22	Matt. 27:48; Joh. 19:28
Geen been gebroken	34:21	Joh. 19:36
Zijn geest in Gods hand	31:6	Luc. 23:46
Het volmaakte Offer	40:7-9	Hebr. 10:5-7
Opstanding	16:10-11	Hand. 2:25-28
Hemelvaart	24:7-8; 68:19; 110:1	Hand. 2:34-35; Ef. 4:8

Onderwerp	Psalm	N.T. verwijzingen
Hoeksteen	118:22	Matt. 21:42; Hand. 4:11; 1 Petr. 2:7
Eeuwig priesterschap	110:4	Hebr. 5:6; 6:20; 7:17,21
Wederkomst	110:5-7	Matt. 22:44; Op. 14:14
Heerschappij over de volken	2:8-9; 22:29; 72	Op. 19:11v.; 20:4c
Eeuwig koningschap	72:17; 89:37-38	Op. 11:15; 21:1-8

Het evangelie volgens Marcus

Geschreven door de dienaar van resp. Paulus en Petrus: Johannes, die bijgenaamd was Marcus (Hand. 12:12,25; 15:37,39; Kol. 4:10; 2 Tim. 4:11; Fil:24; 1 Petr. 5:13), mogelijk vanuit Rome als tolk van Petrus, gericht aan heiden-christenen.

Hij tekent Christus als de nederige Dienstknecht-Profeet en beschrijft op voortvarende wijze de voortgang van Zijn dienstwerk op aarde. De afstamming en de geboorte van de ware Dienstknecht ontbreken in dit evangelie, en wij vinden hier ook veel minder woorden en toespraken, maar meer Zijn werk. Als discipelen moeten wij ook in dit opzicht lijken op de Meester.

I. Inleiding: het begin van het evangelie van Gods Zoon (1:1-13)

Bereidt de weg van de Heer; Johannes de doper en Jezus; de doop van Jezus; verzoeking in de woestijn (1:1-13).

II. Christus' dienstwerk in Galilea (1:14-8:26)

Begin van de dienst; de roeping van de eerste discipelen; karakter van de dienst: lering, prediking en genezing in heel Galilea (1:14-45).

Conflicten (vgl. vs. 6,16,18,24) met de schriftgeleerden en de farizeeën naar aanleiding van de thema's: vergeving van zonden, eten met tollenaars en zondaars, het vasten, en de sabbat (2:1-28).

Toespitsing van het conflict: genezing op de sabbat in de synagoge; vervolgens vinden wij Hem bij de zee, op de berg, in het huis. Hier bereikt het conflict zijn hoogtepunt door de lastering tegen de Heilige Geest (3:1-35).

Gelijkenissen van het Koninkrijk van God voor de menigten, *uitlegging* hiervan alléén voor de discipelen (4:1-34).

Naar het land van de Gerasenen aan de overkant van de zee (dus *buiten* Israël); slechts *individuele* zegen: de bezetene, Jairus' dochtertje en de bloedvloeiende vrouw. Christus overwint resp. duivel, ziekte en dood (4:35-5:43).

Christus verworpen in Zijn vaderstad; voortzetting van Zijn dienst als de Verworpenen door de uitzending van de twaalf; de dood van de voorloper (6:1-29).

De apostelen (6:30) én de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis (6:46); eerste wonderbare spijziging; zegen voor het overblijfsel van Israël en de volken – uiteindelijk in het Vredesrijk (6:30-56).

Opnieuw conflict met de farizeeën en de schriftgeleerden (over reiniging); onderwijs aan de *discipelen*; zegen nu *buiten* Israël: de Syro-Fenicische vrouw en de doofstomme in Dekapolis. Hij maakt alle dingen wel, en verzadigt ook de menigte in de woestijn met brood (om zo te zegen: uit de hemel) (7:1-8:9).

Terugtocht naar de westoever van het meer van Galilea. De farizeeën verlangen een teken uit de hemel; geen teken meer gegeven; waarschuwing voor het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes; genezing van een blinde in Betsaida (dat betekent: 'huis van de visvangst'), aan de noordoostelijke kant van het meer (een genezing in fasen, buiten het dorp) (8:10-26).

III. De Zoon des mensen op weg naar het lijden (8:27–14:42)

Inleiding: de belijdenis van Petrus te midden van de discipelen; eerste lijdensaankondiging, Petrus' reactie; vervolgens onderwijs aan de menigte met de discipelen: éérs het kruis, daarna de komst van het Koninkrijk met kracht; verheerlijking op de berg; opstanding en lijden van de Zoon des mensen; genezing van een maanzieke jongen; hoe lang zal Hij nog bij dit ongelovig geslacht zijn? (8:27–9:29).

Tweede lijdensaankondiging; kenmerken van discipelschap in de tijd van Christus' verwerping; dienstbaarheid, ontvangen van de kleinen, verdraagzaamheid t.o.v. andere predikers, geen aanleiding tot vallen geven; harde harten in Judea (strikvraag over echtscheiding) en hardleerse discipelen (10:10,13,24,26); het ontvangen van en het binnengaan in het Koninkrijk – het beërven van het eeuwige leven (9:30–10:31).

Derde lijdensaankondiging (onderweg naar Jeruzalem); het drinken van de lijdensbeker gaat vooraf aan het zitten aan Zijn zijde in Zijn heerlijkheid; in Jericho: Bartimeüs de blinde; intocht in Jeruzalem en in de tempel, vgl. Mal. 3:1 (10:32–11:11).

De vijgenboom vervloekt, de tempel gereinigd: Israël terzijde-gesteld en in de volkeren-zee geworpen, Gods huis geopend voor de volken; confrontaties (in de tempel!) met de leidlieden (de landlieden) over het gezag van Jezus, de keizerlijke belasting, de opstanding, het grote gebod, de in de hemel verhoogde Zoon van David; schijnvroomheid veroordeeld, ware godsvrucht geprezen; geen steen van de tempel zal op de andere worden gelaten; rede over de laatste dingen en de wederkomst van de Zoon des mensen: Waakt dan! (11:12–13:37).

IV. Overgeleverd in de handen van de mensen (14:1–15:47)

Het plan om Jezus te doden; Mij hebt u niet altijd bij u: zalving in Betanië; verraad van Judas; Pascha en Avondmaal; Petrus' verloochening voorzgd (14:1-31).

In Getsemane de lijdensbeker aanvaard uit de hand van de Vader; gevangenneming en vlucht van de discipelen; verhoor door de hogepriester en Petrus' verloochening; overlevering aan Pilatus: beschuldigd, ter dood veroordeeld, bespot, gekruisigd; sterven en begrafenis (14:32–15:47).

V. Opstanding, hemelvaart en wereldwijde prediking (16:1-20)

Het open graf: drie vrouwen en een engel; verschijning aan Maria Magdalena; openbaring aan twee discipelen, de Emmaüsgangers; openbaring aan de elven, en de zendingsoopdracht; opname in de hemel en medewerking bij de prediking door de verhoogde Heer (16:1-20).

Tempeltaferelen in Lucas

'Het heeft ook mij goed gedacht, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, het in geregelde orde aan u te schrijven, hoogedele Teofilus, opdat u de zekerheid kent van de dingen waarin u bent onderwezen'.

Lucas 1:3-4

Lucas' bijdragen aan het Nieuwe Testament

Een groot deel van het Nieuwe Testament hebben wij te danken aan Lucas, de geliefde arts (Kol. 4:14), en de naaste medearbeider van de apostel Paulus (2 Tim. 4:11). Zoals bekend is hij de enige evangelist die een lang vervolg heeft geschreven op zijn evangelie, namelijk de Handelingen der apostelen (vgl. Luc. 1:1-4 met Hand. 1:1). Dit tweede boek vormt de *schakel* tussen de evangeliën en de rest van het Nieuwe Testament, met name de brieven van Paulus. Het laat ons zien hoe het leven en het werk van de Heer Jezus uitmondde in het leven van de jonge Gemeente en de arbeid van de apostelen.

Lucas was vermoedelijk de enige auteur van heidense origine (veelal wordt aangenomen dat hij een bekeerde Griek was), die een bijdrage heeft geleverd aan het Nieuwe Testament. Zijn evangelie is ook geadresseerd aan een bekeerde Griek, Teofilus, dat betekent 'liefhebber van God' of 'vriend van God'. Terwijl Matteüs zich speciaal tot de Joden richt en Christus voorstelt als de beloofde Koning der Joden, maakt Lucas ons duidelijk dat de genade van God, zoals die in de Mens Christus Jezus

verschenen is, zich uitstrekt *tot alle mensen*. De menswording van Christus is het bewijs dat God in mensen een welbehagen heeft gevonden (Luc. 2:14). Het *universele* karakter van Gods heil wordt dus door Lucas beklemtoond. In het boek Handelingen zien wij dan hoe het evangelie daadwerkelijk wordt uitgedragen *onder de volken*.

Jeruzalem en de tempel

Deze wereldwijde strekking van de boodschap van Lucas maakt het des te opmerkelijker dat hij zoveel aandacht besteedt aan Jeruzalem en aan de tempel, het centrum van de Joodse godsdienst. Zijn evangelie begint én eindigt met mensen die zich bevinden in de tempel. Zacharias was een priester en zijn vrouw Elisabet was uit de dochters van Aäron. Zacharias kwam in de tempel om te reukofferen (Luc. 1:9). Wij zien hier Simeon en Anna bij het Kind Jezus in de tempel, en wij vinden Hem als twaalfjarige jongen te midden van de leraren in de tempel (Luc. 2:21-52). De climax van de verzoeking in de woestijn vindt hier plaats op de dakrand van de tempel (Luc. 4:9).

Zo vinden wij vele 'tempeltaferelen' in dit evangelie, dat besluit met de aanwezigheid van de discipelen in de tempel na Christus' hemelvaart (Luc. 24:50-53). Het is de moeite waard om over die taferelen na te denken en daaruit geestelijke lessen te putten voor onszelf. De interesse die Lucas toont voor Jeruzalem en voor de tempel heeft hij overigens gemeen met Johannes, de vierde evangelist, die een bekende was van de hogepriester (Joh. 18:15). Jeruzalem is de plaats van de kruisiging, de opstanding en de hemelvaart van Christus. Het is de plaats van Zijn 'uitgang' uit deze wereld en Zijn 'opneming' in de hemel (Luc. 9:31,51). Het is de plaats waar het 'tempelhuis van Zijn lichaam' is afgebroken en in drie dagen weer is opgericht (Joh. 2:19-22).

De symbolische betekenis van de tempel

Zo bepalen beide evangelisten ons bij de centrale gebeurtenissen uit de heilsgeschiedenis, die zich hier hebben afgespeeld, terwijl Johannes direct al zinspeelt op een belangrijke symbolische betekenis van de tempel te Jeruzalem. Dit godshuis was een beeld van een andere 'woning' van God, de 'tempel' van Christus' lichaam. Want in Christus woont de hele volheid van de Godheid lichamelijk (Kol. 1:19; 2:9).

In de tweede plaats was de tempel een type van het lichaam van Christus in de huidige bedeling, d.i. de Gemeente, die een heilige tempel is in de Heer, de woonplaats van God in de Geest (Ef. 2:18-22). In de derde plaats vormden tabernakel en tempel onder het oude verbond een symbolische voorstelling van de ware woning van God in de hemelen (Hebr. 8:1-2; 9:11,24). De taferelen die Lucas schetst in en rondom de tempel zijn in figuurlijke zin dus ook toepasbaar op onszelf als 'het huis Gods, dat is de Gemeente van de levende God' (1 Tim. 3:15). De Gemeente is immers *Gods huidige tempel in de Geest*, en haar leden naderen als priesters in Gods heilige tegenwoordigheid.

Een priesterlijk volk

In Lucas 1 en 2 zien wij *Israël* als een priesterlijk volk bij uitstek. Wij worden hier geconfronteerd met een gelovig overblijfsel, dat stond in de traditie van Maleachi 3:16-17. Het was een overblijfsel dat de HERE vreesde en Zijn aangezicht zocht in Zijn tempel. Zacharias en Elisabet, Simeon en Anna, en anderen die de verlossing van Jeruzalem verwachtten, waren hiervan de vertegenwoordigers. Zij werden in kennis gesteld van de vervulling van Gods beloften ten aanzien van de Messias die zou komen. God openbaarde Zich aan hen en toonde hun hoe Hij Zich over Zijn volk ontfermde door de zending van

resp. Johannes de dooper, de voorloper, de heraut van de Koning, en de Koning Zelf, de beloofde Messias uit het geslacht van David.

Het was in de tempel, in Gods heilige tegenwoordigheid, dat deze dingen werden bekendgemaakt, en wel aan een *priesterlijk* volk dat voor Gods aangezicht verscheen. Dat behelst een praktische les voor onszelf: wij dienen te naderen in de tegenwoordigheid van God in het heiligdom om daar iets te horen over de heerlijkheid van Christus (die voor ons nog moet wéderkomen), en Hem te zien met het oog van het geloof (vgl. Hebr. 10:19-22). Hoeveel eenvoudiger is dat voor ons, die leven in de tijd van de genade en nu door Christus altijd vrij tot God mogen naderen, dan het was voor deze gelovigen uit Israël, die zich naar de tempel te Jeruzalem moesten begeven en nooit vrij het heiligdom zelf mochten betreden!

Samenvatting

Samenvattend vinden wij de volgende tempeltaferelen in Lucas, met de geestelijke lessen die daaruit voortvloeien voor onszelf in deze bedeling:

(1) Gelovigen mogen priesterdienst voor God verrichten in het heiligdom. Anders dan Zacharias hebben wij daartoe steeds vrijmoedigheid door het bloed van Jezus (Luc. 1:8v.; Hebr. 10:19-22; 1 Petr. 2:5). Ware aanbidding is niet aan tijd of plaats gebonden (Joh. 4:23-24).

(2) Gelovigen komen zoals Simeon door de Geest in de tempel om daar Christus te zien. De Heilige Geest brengt ons in Gods tegenwoordigheid en toont ons de heerlijkheid van de Persoon van Christus, ook in Diens vernedering op aarde (Luc. 2:25v.; Joh. 16:13-14).

(3) Zoals de profetes Anna zullen wij niet uit de tempel wijken. Voortdurend zullen wij in Gods tegenwoordigheid leven om Hem te dienen, terwijl wij anderzijds tegenover anderen van Christus getuigen en over Hem spreken (Luc. 2:36-38).

(4) Zoals Jozef en Maria mogen wij Christus zoeken en vinden in de tempel. Hij is daar het Middelpunt van allen die naar Hem luisteren en die door Hem worden ingewijd in de dingen van de Vader (Luc. 2:45v.).

(5) Als mensen die gereinigd zijn van onze 'melaatsheid', de bezoedeling van de zonde, vertonen wij ons aan de grote Priester over het huis van God en brengen wij een dankoffer voor onze reiniging (Luc. 5:14; 17:11v.; vgl. Lev. 14).

(6) Het huis van God is een plaats van gebed. Maar *hoe* bidden wij: zoals de farizeeër, of zoals de tollenaar? (Luc. 18:10v.).

(7) Wij mensen zijn in staat van het huis van God een 'rovershol' te maken en alleen aan onze eigen belangen te denken. Zo maakte Israël van de dienst van God een dienst rondom het gouden kalf (Luc. 19:45-46; vgl. Ex. 32-33). Christus maakte hieraan radicaal een einde, want het oordeel *begint* bij het huis van God (1 Petr. 4:17).

(8) Gods huis is een huis van gebed, maar ook van *onderwijs*. Dit onderwijs wordt door Christus als de grote Leraar aan Zijn volk gegeven (Luc. 19:47-48; 20:1; 21:37-38).

(9) Wij verschijnen niet alleen met offers van lof en dank in Gods nabijheid, maar ook met offers van weldadigheid en mededeelzaamheid. Bij het geven ziet God het hart aan, zelfs al kunnen wij zoals de arme weduwe slechts twee koperstukjes afstaan (Luc. 21:1-4; Hebr. 13:15-16).

(10) Geen steen van de tempel van Herodes zou op de andere worden gelaten, ondanks alle schone schijn (Luc. 21:5-6). Zo

zijn er prachtige (geestelijke en letterlijke) 'bouwwerken' opgetrokken op christelijk erf, maar zullen ze standhouden in de dag van het oordeel? Wij moeten onderscheid maken tussen het huis van God zoals het door *mensen* wordt gebouwd, en zoals het door *God* wordt opgebouwd tot een onvergankelijke tempel in de Heer (1 Kor. 3; Ef. 2). Het gaat uiteindelijk om het contrast tussen het grote Babylon en het nieuwe Jeruzalem. Hoe bouwen wij aan het 'huis van God'?

(11) Toen Christus stierf en het verlossingswerk had volbracht, scheurde het voorhangsel van het tempelhuis doormidden (Luc. 23:45). Volgens Matteüs en Marcus scheurde het van bóven naar beneden. God Zélf haalde om zo te zeggen een streep door de Joodse eredienst als de weg om tot Hem te naderen.

(12) Ook wij mogen voortdurend 'in de tempel' zijn om God te loven en te prijzen, en dat op grond van het volbrachte verlossingswerk en in de kracht van de Geest die door de verhoogde Heer is uitgestort over de Zijnen (Luc. 24:53).

De brief aan de Efeziërs

Deel I – Gods eeuwige raadsbesluiten (1:3-23)

Aanhef (1:1-2)

(1) Dankzegging voor Gods eeuwige raadsbesluiten in Christus (1:3-14):

- (a) de positie van de gelovigen als kinderen en zonen voor Gods aangezicht, passend gemaakt voor Hem en aangenaam in de Geliefde, en bovendien begiftigd met inzicht in Gods raad ten aanzien van de komende Christusregering;
- (b) hun positie als mede-erfgenamen met Christus, die als zodanig ook door God erkend zijn door de verzegeling met de Heilige Geest, die het onderpand van de erfenis is.

(2) Gebed om geestelijk inzicht in deze raadsbesluiten, alsmede in de (opstandings)kracht waarmee God ze ten uitvoer brengt (1:15-23):

- (a) de hoop van Zijn roeping, d.i. onze positie voor Hem (vgl. punt 1a);
- (b) de heerlijkheid van Zijn erfenis (vgl. punt 1b);
- (c) de opstandingskracht, zoals die werkzaam is in de opstanding en de verheerlijking van Christus, om deze raadsbesluiten ten opzichte van ons te kunnen *realiseren*.

Deel II – Gods heilshandelen in de huidige tijd (2:1-22)

(1) Persoonlijke gevolgen: levendmaking, opwekking en plaatsing in de hemelse gewesten in Christus (2:1-10).

(2) Gemeenschappelijke gevolgen: Jood en heiden tot een nieuwe eenheid gevormd in Christus: één nieuwe mens, één lichaam, één huis (2:11-22).

Deel III – Paulus' rentmeesterschap (3:1-21)

(1) De dienst van Paulus in verband met de openbaring van de verborgenheid van de Gemeente, die ten tijde van het Oude Testament verborgen was gebleven (3:1-13).

(2) In aansluiting hierop zijn gebed om de verwerkelijking van de hele uitgestrektheid van Gods raad (breedte, lengte, diepte en hoogte), doordat Christus (het Middelpunt van al die raadsbesluiten) woning maakt in het hart. Dit leidt tot aanbidding en verheerlijking van God – de Oorsprong van al deze plannen van genade – in de Gemeente, tot in alle eeuwigheid. Amen! (3:14-21).

Deel IV – Een wandel in overeenstemming met onze hoge roeping (4:1-16)

(1) Door het bewaren van de eenheid van de Geest (4:1-6):

- (a) innerlijke eenheid zoals die door de ene Geest gevormd is;
- (b) uiterlijke eenheid onder het gezag van de ene Heer;
- (c) universele eenheid onder het hoofdschap van de ene God en Vader.

(2) Door de uitoefening van de verscheidenheid van gaven naar de maat van de gave van Christus, het verheerlijkte Hoofd van de Gemeente (4:7-16):

- (a) apostelen en profeten, die door God zijn gebruikt om ons het Nieuwe Testament toe te vertrouwen (fundamenteleggers);
- (b) evangelisten, die mensen binnen de gemeente brengen (toevoegers);
- (c) herders en leraars, die de leden tot volwassenheid brengen (opbouwers).

Deel V – Onze wandel als nieuwe mensen in Christus (4:17-5:21)

(1) Door op grond van onze éénmaking met Christus de kenmerken van de oude mens in de praktijk af te leggen en die van Christus aan te doen, en dan ook als opgestane mensen in Zijn licht te wandelen (d.w.z. Zijn gezag over ons leven te erkennen).

(2) Door als geliefde kinderen van God, die uit Hem geboren zijn en deelhebben aan het leven van God, navolgers van Hem te zijn en Zijn karakter te openbaren (liefde en licht).

(3) Door op grond van onze verzegeling met de Heilige Geest zó te wandelen dat wij Hem niet bedroeven, maar integendeel met de Geest vervuld zijn. In dit deel van de brief is geen scherpe onderverdeling aan te brengen. Deze onderwerpen houden nauw verband met elkaar, want de relatie tot God, tot Christus en tot de Geest is bepalend voor heel onze wandel.

Deel VI – Onze relaties op aarde (5:22-6:9)

- (1) De verhouding vrouw – man, in het hemelse licht van de verhouding tussen Christus en de Gemeente (5:22-33).
- (2) De verhouding kinderen – ouders, in het licht van het gezag van Christus (6:1-4).
- (3) De verhouding slaven – heren, in het licht van het gezag van onze Heer in de hemelen (6:5-9).

Deel VII – De wapenrusting van God (6:10-20)

- (1) Defensief: gordel (waarheid), harnas (gerechtigheid), schoei-
sel (vrede), schild (geloof) en helm (heil).
- (2) Offensief: zwaard (het Woord van God).
- (3) Tactisch: het gebed.

Slot (6:21-24)

Andere werken van dezelfde auteur:

Abba, Vader

De rijkdommen van Gods Vadernaam

Strijd de goede strijd van het geloof

Een plaatsbepaling in de geestelijke strijd

Ontmoetingen bij de Bron

Bronnen in de boeken van Mozes en hun betekenis

Zalig!!

Over de 'zaligsprekingen' in het boek Openbaring

Beloften voor overwinnaars

Veertien beloften van Christus in Openbaring 2 en 3

De Maaltijd van de Heer

Het Avondmaal in Bijbels perspectief

Simson, verliezer of winnaar?

Simson als type van Christus

De Bron bij Berseba

Putten uit de bron van de eed

Op Weg naar het Beloofde Land

Pleisterplaatsen voor pelgrims

Van Aangezicht tot Aangezicht

Voorvallen uit het leven van Mozes, de man Gods

Johannes, de geliefde discipel

Zoals wij hem vinden in het Evangelie naar Johannes

De Grootheid van onze Heer Jezus Christus

Als Koning, Profeet, Priester, Herder en Heiland

Gods Heilsplan

Van eeuwigheid tot eeuwigheid

Christus, de Wijsheid van God

Een overdenking van 1 Korintiërs 2

In het Begin

Een overzicht van Genesis 1-11

Het herwonnen Paradijs

Bijbelstudies over de Hof van Eden en het Paradijs van God

Veilig in de Vrijstad

*De betekenis van de vrijsteden in Israël
voor de Gemeente van God*

Het Visioen van de Almachtige

Bijbelstudies over de zegenspreuken van Bileam

Bethel, Huis van Jakobs God

Reiservaringen van Jakob op weg naar Bethel

Jakobs laatste woorden

*De zegenspreuken van Jakob voor zijn zonen
en voor de twaalf stammen*

Lichtende sterren

Lessen uit het leven van de aartsvaders

Elia en Elisa, twee profeten op pad

*Bijbelstudies over de hemelvaart van Elia en
de roeping en taak van Elisa*

Het gebed om regen

Bijbelstudies over 1 Koningen 17-19

De genezing van Naäman

Bijbelstudies over 2 Koningen 5

Twaalf wonderen door de profeet Elisa

Bijbelstudies over 2 Koningen 2-13

*Verkrijgbaar bij de christelijke boekhandel,
of bij het distributieadres:*

Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn.

E-mail: johannes.multimedia@solcon.nl